

STRATEGIJA RAZVOJA GRADA SKRADINA

2015. - 2020.

**OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPJSKE UNIJE
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj**

Strategija razvoja Grada Skradina 2015. – 2020.

**PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.
Udio sufinanciranja: 85 % EU, 15 % RH**

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaze u ruralna područja

Pitanja povezana sa sadržajem Strategije razvoja Grada Skradina uputite na adresu:

MICRO projekt d.o.o.
Ruđera Boškovića 27, 21000 Split
Tel.: 021 555 400
Faks: 021 555 419
E-mail: info@d-dd.eu
Web: www.d-dd.eu

Zaštita prava

Ovdje izneseni sadržaj izrađen je isključivo za Grad Skradin. Društvo s ograničenom odgovornošću MICRO projekt d.o.o. izradilo je Strategiju razvoja Grada Skradina u skladu sa zahtjevima naručitelja - Gradom Skradinom za njegovu specifičnu primjenu.

Ostale osobe koje koriste informacije iz Strategije razvoja Grada Skradina čine to na vlastitu odgovornost i vlastiti rizik.

© MICRO projekt d.o.o., 2016.

Sva prava pridržana.

Sadržaj ovoga dokumenta zaštićen je autorskim pravima. Izmjene, kraćenja, proširenja i nadopune moguće su samo uz prethodnu pisani suglasnost društva s ograničenom odgovornošću MICRO projekta d.o.o., Split.

Umnožavanje je dopušteno samo uz uvjet da na svakom primjerku ostane otisnuta gornja napomena o autorskim pravima.

Objavljivanje ili prevođenje dopušteno je samo uz prethodni pisani pristanak društva s ograničenom odgovornošću MICRO projekta d.o.o., Split.

U Splitu, ožujak 2017. godine

SADRŽAJ

UVOD	4
ANALIZA STANJA	5
1. OPĆI PODATCI	5
1.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ I PROSTORNO UREĐENJE	5
1.2. KLIMA	7
1.3. PVIJEST I KULTURNI BAŠTINA	8
1.4. PROMETNA POVEZANOST	10
1.5. DEMOGRAFSKA ANALIZA	12
2. GOSPODARSTVO	17
2.1. PODUZETNIŠTVO	17
2.1.1. ANALIZA SUBJEKATA	17
2.1.2. INSTITUCIJE I MJERE ZA PODRŠKU PODUZETNIŠTVU	19
2.2. POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ	21
2.3. TURIZAM	28
2.4. TRŽIŠTE RADA	36
3. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	42
3.1. SOCIJALNA SKRB	41
3.2. ZDRAVSTVO	44
3.3. ODGOJ I OBRAZOVANJE	45
3.4. KULTURA I ZAŠTITA KULTURNE BAŠTINE	49
3.5. SPORT	55
3.6. RELIGIJA	56
3.7. MJERE ZAŠTITE LJUDI I IMOVINE	57
3.8. STANOVANJE I JAVNE ZGRADE	58
4. ZAŠTITA OKOLIŠA I INFRASTRUKTURA	60
4.1. ZAŠTITA OKOLIŠA	60
4.1.1. UPRAVLJANJE OTPADOM	60
4.1.2. ZAŠTITA PRIRODNIH BOGATSTAVA I UPRAVLJANJE PRIRODNIM RESURSIMA	61
4.2. INFRASTRUKTURA	66
4.2.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA	66
4.2.2. ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	67
4.2.3. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	68
5. INSTITUCIJE	71
5.1. INSTITUCIJE REGIONALNE I LOKALNE SAMOUPRAVE	71
5.2. CIVILNO DRUŠTVO	74
SWOT ANALIZA	75
VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI	78
VIZIJA GRADA SKRADINA	78
STRATEŠKI CILJEVI GRADA SKRADINA	80
PRIORITETI I MJERE	87
POPIS TABLICA	111
POPIS SLIKA	113
POPIS GRAFIKONA	114
OPIS MJERA	115

UVOD

Analiza stanja predstavlja prvu fazu u izradi Strategije razvoja Grada Skradina. U njoj su prikupljeni i analizirani podatci o trenutnom stanju ključnih razvojnih područja Grada Skradina uključujući demografiju, društvene djelatnosti, gospodarstvo i poslovno okruženje, infrastrukturu, zaštitu okoliša i civilno društvo. U njoj su istaknute glavne prednosti i nedostatci područja Grada Skradina. One su potom sintetizirane u SWOT (engl. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) analizi koja prezentira ključne snage i nedostatke lokalnog područja, odnosno prilike i prijetnje iz njegovog okruženja. Na temelju provedene analize stanja kreirane su podloge za pripremu projektnih prijedloga što će uslijediti u narednim fazama strateškog planiranja. Projektni će prijedlozi biti kreirani kako bi se ojačale prepoznate snage i otklonile, odnosno umanjile slabosti ovoga područja.

Analizom stanja Grada definirao se kapital područja, odnosno najvažniji resursi na temelju kojih se mogu prepoznati takozvane točke preokreta, odnosno aktivnosti i mјere kojima se na adekvatan način može valorizirati kapital područja i unaprijediti kvaliteta života.

Analiza stanja provedena je 2015. i 2016. godine na temelju primarnog i sekundarnog istraživanja. Intenzivnom komunikacijom s predstavnicima Grada Skradina i dionicima prikupljeni su relevantni podaci pomoću kojih su identificirani ključni pokazatelji trenutnog stanja društvenog razvoja, gospodarstva te infrastrukture i zaštite okoliša na području Grada Skradina.

U izradi Analize stanja korišteni su podatci prikupljeni od relevantnih subjekta, službeni registri nadležnih institucija te nalazi postojećih studija, strategija, programa i razvojnih dokumenata.

ANALIZA STANJA

1. OPĆI PODATCI

1.1. Geografski položaj i prostorno uređenje

Grad Skradin dio je Šibensko-kninske županije koja je smještena u Jadranskoj Hrvatskoj (NUTS II regija). Županija u kojoj je Grad Skradin smješten graniči s državom Bosnom i Hercegovinom i županijama Zadarskom i Splitsko-dalmatinskom. Na svom teritoriju Šibensko-kninska županija broji 15 općina i pet gradova, među kojima je i Grad Skradin. Od administrativnog i gospodarskog središta Šibensko-kninske županije - Šibenika Grad Skradin je udaljen 19,6 km.

Slika 1: Prostorni smještaj Grada Skradina i Šibensko-kninske županije na karti Republike Hrvatske

Izvor: <http://www.excelancije.net/>

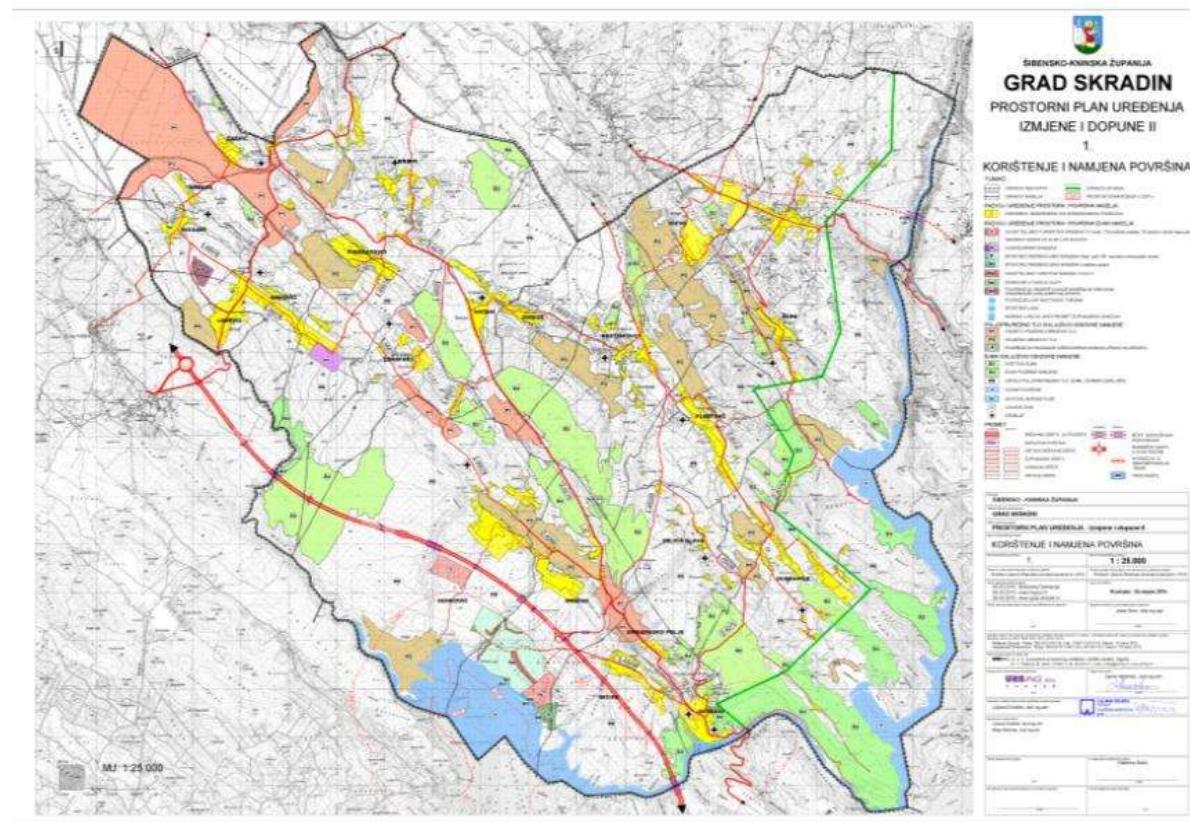
Površina Grada je 186,79 km², što je 6 % površine Šibensko-kninske županije koja iznosi 2984 km². Prema popisu stanovništva iz 2011. godina Grad Skradin broji 3825 stanovnika. Gustoća naseljenosti Grada je 16 stanovnika na km². Detaljna demografska analiza Grada Skradina prikazana je u poglavljju 1.5. Demografska analiza.

Grad Skradin smješten je na $43^{\circ} 49' 4''$ sjeverne zemljopisne širine i $15^{\circ} 55' 24''$ istočne zemljopisne dužine, sjeverno od Šibenika, na desnoj obali rijeke Krke.

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj¹ utvrđeno je da je Grad Skradin jedinica lokalne samouprave. On obuhvaća naselja: Dubravice, Bićine, Bribir, Bratiškovci, Cicvare, Gorice, Gračac, Ićevo, Krković, Lađevci, Međare, Piramatovci, Plastovo, Rupe, Skradinsko Polje, Skradin, Sonković, Vaćani, Velika Glava, Bratiškovci, Žažvić i Ždrapanj.

Koncepcija, oblici i način korištenja prostora Grada utvrđeni su Prostornim planom uređenja Grada Skradina, uzimajući u obzir prirodne i stvorene resurse, razvojnu orijentaciju, kao i postojeće stanje i ograničenja u prostoru. Slika 2 prikazuje prostorno uređenje Grada s označenim površinama za razvoj i uređenje građevinskog područja naselja, s površinama gospodarske namjene, poljoprivrednim i šumskim tлом te cestovnim i željezničkim prometom.

Slika 2: Prostorno uređenje Grada Skradina

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Skradina

Indeks razvijenosti Grada Skradina iznosi 62,31 %. Prema Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti iz 2013. godine Grad Skradin, ali i Šibensko-kninska županija kojoj ona pripada spadaju u drugu skupinu jedinica

¹ Urednički pročišćeni tekst, „Narodne novine“, broj 86/06, 125/06 – ispravak, 16/07 – ispravak, 95/08 – Odluka USHR, 46/10 – ispravak, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15

lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50 % i 75 % prosjeka Republike Hrvatske.

1.2.Klima

Prema Köppen-Geigerovoj klimatskoj klasifikaciji² Skradin, kao i većina dalmatinskog područja spada u Csax³ tip klime. Taj tip klime naziva se još i mediteranski ili klimom masline. Na temelju dostavljenih podataka može se zaključiti da se temperature na području Skradina kreću u skladu s godišnjim dobima.

Tablica 1: Meteorološki podatci klimatološke postaje Šibenik od 2001. do 2015. g.

Godina /Kategorija	Srednja godišnja temperatura zraka (u °C)	Apsolutna maksimalna temperatura zraka (u °C)	Apsolutna minimalna temperatura zraka (u °C)	Godišnje količine oborina (u mm)	Maksimalne dnevne količine oborina (u mm)	Broj dana s kišom ³	Broj dana sa snijegom ⁴
2001.	15,9	36,4	-3,9	882,9	52,5	107	4
2002.	16,2	35,5	-4,5	660,5	42,5	118	6
2003.	16,2	38,9	-3,3	611,1	46,0	84	3
2004.	15,5	36,6	-5,0	946,7	166,2	117	5
2005.	14,8	36,7	-6,0	904,2	44,4	125	8
2006.	15,5	36,2	-5,5	586,7	40,2	105	4
2007.	16,2	38,1	-2,4	708,1	48,3	98	1
2008.	16,4	36,7	-5,2	738,5	70,5	108	0
2009.	16,0	37,8	-4,7	916,3	63,2	122	4
2010.	15,4	36,4	-5,4	1039,8	50,2	143	5
2011.	16,5	38,0	-2,5	434,5	50,2	79	3
2012.	16,3	37,1	-7,1	666,0	50,8	101	2
2013.	16,2	36,7	-2,8	955,6	49,6	123	1
2014.	16,5	34,4	-5,0	1337,3	76,0	135	1
2015.	16,4	37,8	-1,8	988,3	105,3	92	0

Izvor: Državni hidrometeorološki zavod, 2016. g.

Prema mjeranjima najблиže meteorološke postaje koja se nalazi u Šibeniku srednja godišnja temperatura zraka posljednjeg petnaestodišnjeg razdoblja (od 2001. do 2015. godine) iznosila je 16,1 °C. U tom je periodu najhladniji mjesec bio siječanj s prosječnom temperaturom 7,2 °C, a najtoplji srpanj s prosječnom mjesечnom temperaturom od 26 °C. U analiziranom razdoblju absolutna maksimalna temperatura ovoga područja iznosila je 38,9 °C izmjerena u kolovozu 2003. godine, dok je absolutna minimalna temperatura od -7,1 °C izmjerena u veljači 2012. godine. Osnovni klimatski parametri prikazani su u tablici 1.

² Köppen-Geigerov klimatski klasifikacijski sustav temelji se na konceptu da je izvorna vegetacija najbolji pokazatelj klime nekog kraja.

³ Broj dana s kišom označava broj dana za koje je dnevna količina oborine $R \geq 0,1$ mm.

⁴ Broj dana sa snijegom označava broj dana sa snježnim pokrivačem $S \geq 1$ cm.

Tablica 2: Osnovni klimatološki parametri na području Grada Skradina u 2013. g.

Parametri	Najviša	Najniža	Prosjek
Točka rose	21.9 °C	-11.6 °C	8.5 °C
Vlažnost	96 %	20 %	63.9 %
Brzina vjetra	21,3 m/s	-	2,03 m/s
Udar vjetra	21,3 m/s	-	-
Smjer vjetra	-	-	jugolevanat (ESE)
Pritisak	1036.8 hPa	984.6 hPa	-

Izvor: Sortiment masline u skradinskom uzgojnem obliku, 2015.

Prosječna vlažnost zraka 2013. godine iznosila je 63,9 %. Neovisno o godišnjem dobu, relativna vlaga zraka kretala se u od 20 % do 96 %. Analizirane godine prosječno je palo oko 809 mm oborina. Vjetrovi na području Skradina pušu najčešće brzinom između 1,75 – 2,7 m/s, dok su udari vjetrova, najčešće sa sjevera i sjeveroistoka, prosječne brzine 17,5 – 21,3 m/s, s tim da su najveći udari u razdoblju studenome i prosincu.

1.3. Povijest i kulturna baština

Početak naseljavanja područja Grada Skradina povezuje se s ilirskim plemenom Liburna koji su njime vladali od kasnog brončanog doba do pojave nove rimske pomorske sile. Iz tog se vremena za Skradin sačuvao naziv Scardona. Ona je u vrijeme Liburna bila važna trgovačka i ratna luka u službi velikog liburnskog središta na Varvariji. Rimljani su Scardonu učinili antičkom urbanom sredinom potvrdivši joj status grada u drugoj polovini 1. st.

Znakovi rane opstojnosti grada s ilirskim, a kasnije rimskim predznakom danas se zrcale u bogatim arheološkim nalazima na lokalitetima Rokovača, Đardin i Maraguša. Rezultati tridesetogodišnjih sustavnih arheoloških istraživanja u Rokovači potvrdili su kako se u toj zelenoj uvali osim rimskih sarkofaga nalazilo i lučko postrojenje Horea s ornamentikom kamenog mozaika, što nedvojbeno govori da je Scardona u rimsko doba bila značajna trgovačka luka. Lokalitet Đardin sa svojim bogatim arheološkim nalazima (zlatni ukrasi, narukvice, ogrlice, prstenje od jantara, stakleni predmeti, medicinski i kozmetički pribor, itd.) ukazuje na to da su u rimsko doba u Scardoni živjeli pripadnici visokog staleža, a u Maraguši visoki vojni časnici.

Skradin se prvi put spominje u djelima antičkih geografa Strabona, Plinija Starijeg i Klaudija Ptolomeja u 1. i 2. st. Za vladavine cara Vespazijana postao je municipij i razvijao se kao važno prometno, administrativno i vojno središte za liburnsko i japodsko područje. Biskupskim je sijelom postao vjerojatno u 6. st.

Početak srednjovjekovnog razdoblja, obilježen je seobama, provalama i pustošenjima mnogih plemena i naroda, što je u znatnoj mjeri utjecalo na gospodarsko i političko slabljenje Skradina i dovelo do urušavanja nekih do tada općih kulturno-civilizacijskih vrijednosti postavljenih za vrijeme rimske vlasti. Tijekom seobe naroda grad je bio razrušen, a zatim iznova napušten. Unatoč tome zadržao je svoj urbani kontinuitet i regionalnu važnost kao biskupsko središte i značajna luka, ali je upravno-politički primat prepustio susjednom šubićevskom Bribiru, sjedištu starohrvatske župe, a kasnije Šibeniku, prvome hrvatskom gradu na istočnoj obali Jadrana. Staro mu se ime sačuvalo u hrvatskom obliku Skradin.

Potkraj 13. st. postao je jednim od sjedišta bribirskih knezova Šubića. Krajem srednjega vijeka došlo je do slabljenja Hrvatsko-ugarskog kraljevstva, što je bilo potencirano unutarnjim slabostima s jedne strane te osmanskim osvajanjima i pritiskom Venecije s druge strane. Između 1522. i 1684. g. gradom su vladali Turci, a zatim, do 1794. godine, Mletačka Republika. U takvoj konstelaciji snaga, uz činjenicu da je bio otrgnut od ostatka hrvatskog prostora (kao i cijela Dalmacija) i kao granično područje obilježeno čestim sukobima i pustošenjima, Skradin je doživio gospodarsko i kulturno propadanje.

U Napoleonovo doba Skradin je bio dio Francuskog Carstva, a potom Habsburške Monarhije. Njegovo je značenje ubrzo preuzeo Šibenik. Papa Lav XII. dokinuo je skradinsku biskupiju 1828. godine, a Skradin je u to vrijeme demografski stagnirao, jer nije uspio adekvatno iskoristiti svoje gospodarske kapacitete.

Ovi nepovoljni gospodarsko-demografski trendovi nastavljeni su, pa čak i pogoršani, u periodu prve i druge Jugoslavije. To je osobito bilo izraženo u drugoj Jugoslaviji kada je došlo do snažnoga industrijskog i turističkog zamaha u većim gradovima na obali (Šibeniku, Zadru i Splitu), za vrijeme kojeg se Skradin suočio s negativnim posljedicama ekonomskih migracija, izraženima u najvećoj mjeri gubitkom intelektualnih resursa, kao pretpostavke za gospodarski i kulturni napredak prostora.

Domovinski rat devedesetih godina 20. stoljeća Skradin je izložio jednoj od najtežih epizoda u njegovoj dugoj povijesti. Posljedice rata, u prvom redu materijalna razaranja i migracije stanovništva, usporile su očekivani gospodarski napredak. Zato Skradin prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi⁵ spada u drugu skupinu područja posebne državne skrbi.

Više podataka o kulturi i kulturnim dobrima analiziranog područja nalazi se u poglavljju 3.4. Kultura i zaštita kulturne baštine.

⁵ Zakon o područjima posebne državne skrbi, pročišćeni tekst Zakona NN 86/08, 57/11, 51/13, 148/13, 76/14, 147/14, 18/15. Područja od posebne državne skrbi utvrđuju se radi postizanja što ravnomjernijeg razvijanja svih područja Republike Hrvatske, postizanja demografskog i gospodarskog napretka, završetka programa obnove, povratka prijeratnog stanovništva i trajnog stambenog zbrinjavanja.

1.4. Prometna povezanost

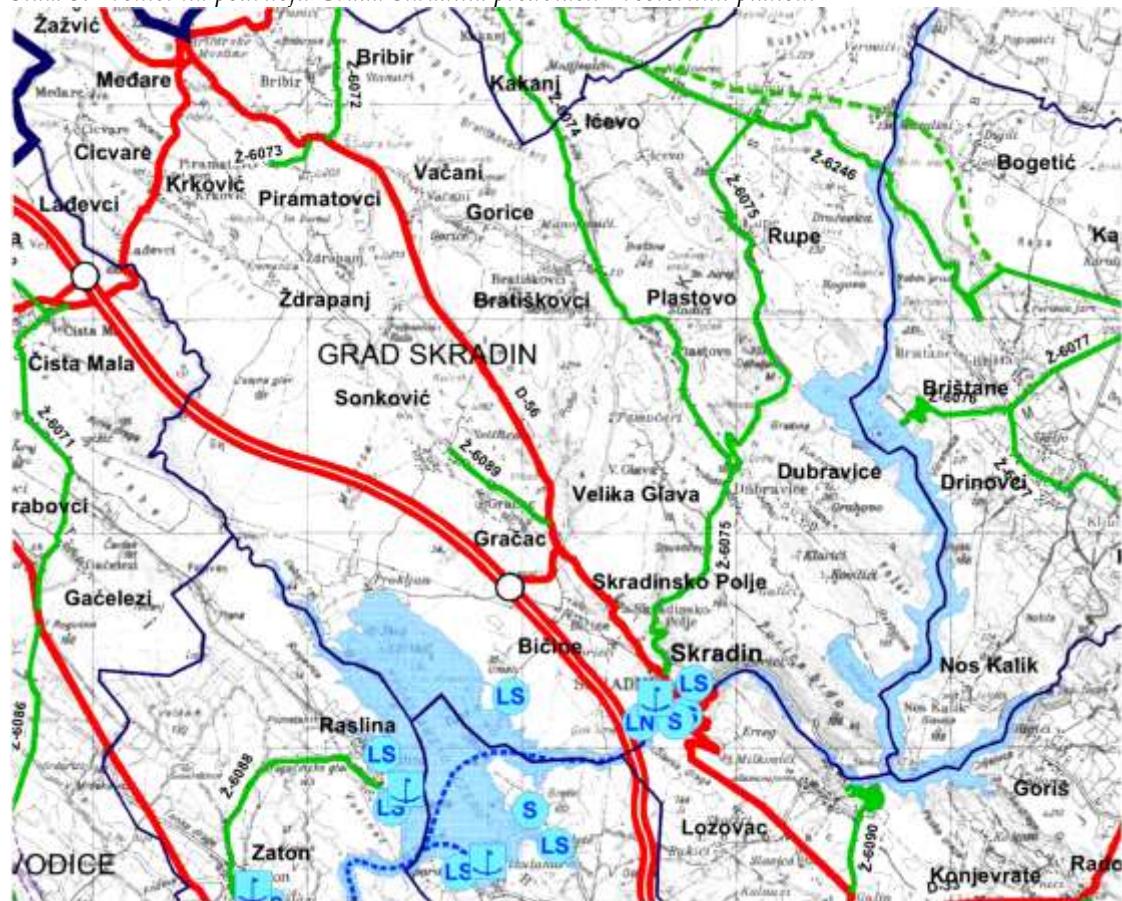
Skradin je s ostalim dijelovima Hrvatske dobro povezan cestovnom mrežom i autocestom (4 km udaljen ulaz na autocestu). Iz Skradina za Šibenik postoji redovna autobusna linija.

Područjem Grada Skradina prolaze tri državne ceste: autocesta A-1 te ceste DC56 (Čvorište Tromilja (D424) – Benkovac – Skradin – Drniš (D33) – Muć – čvorište Klis – Grlo (D1)) i DC59 (Knin (D1) – Kistanje – Bribirske Mostine – Putičanje – Kapela (D8)).⁶ One Skradinjanima omogućavaju jednostavnu povezanost sa svim dijelovima Republike Hrvatske.

Udaljenost najbližeg graničnog prijelaza za međunarodni promet putnika i roba u cestovnom prometu od središta Grada Skradina iznosi 72 km, a on se nalazi u naselju Strmica na granici s Bosnom i Hercegovinom.

Željeznički promet na području Grada nije omogućen niti je predviđen Prostornim planom. Najблиži željeznički kolodvor nalazi se u Šibeniku na udaljenosti od 19,6 km od centra Grada Skradina. Planirana željeznička pruga Jadranska željezница, koja bi povezivala obalne gradove Rijeku, Zadar, Šibenik, Split i Dubrovnik neće prolaziti Gradom Skradinom. Jadranska priobalna pruga Rijeka - Split - Dubrovnik predviđa se za mješoviti promet (putničkih i teretnih vlakova).

Slika 3: Promet na području Grada Skradina predviđen Prostornim planom

⁶ http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_10_96_2071.html

TUMAČ ZNAKOVLJA:

GRANICE

- DRŽAVNA GRANICA
- ŽUPANIJSKA GRANICA
- OPĆINSKA/GRADSKA GRANICA
- GRANICA NASELJA
- GRANICA ZOP-a

CESTOVNI PROMET

- AUTOCESTA ZG-ST
- DRŽAVNA BRZA CESTA- PLANIRANO
- DRŽAVNA CESTA
- DRŽAVNA CESTA- PLANIRANO
- DRŽAVNA CESTA- U ISTRAŽIVANJU
- ŽUPANIJSKA CESTA
- ŽUPANIJSKA CESTA- PLANIRANO
- ŽUPANIJSKA CESTA- U ISTRAŽIVANJU
- RASKRIŽJE CESTA U DVije RAZINE
- KORIDOR U ISTRAŽIVANJU
- PRIJELAZ ZA ŽIVOTINJE

POMORSKI PROMET

	MORSKE LUKE ZA JAVNI PROMET MEDUNARODNOG ZNAČAJA
	MORSKE LUKE ZA JAVNI PROMET ŽUPANIJSKOG ZNAČAJA
	MORSKE LUKE ZA JAVNI PROMET LOKALNOG ZNAČAJA
	LUKA NAUTIČKOG TURIZMA
	RIBARSKA LUKA
	BRODOGRADILIŠTE
	SPORTSKA LUKA
	SIDRIŠTE
	LUČKO PODRUČJE (SIDRIŠTE)
	PLOVNI PUT- MEĐUNARODNI ZNAČAJ
	PLOVNI PUT- ŽUPANIJSKI ZNAČAJ
- ZRAČNI PROMET
	AERODROM
	HELDROM

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Skradina

Zračni je promet usmjeren na Zračnu luku Split koja je od Skradina udaljena 64 km, i Zračnu luku Zadar na udaljenosti od 70 km.

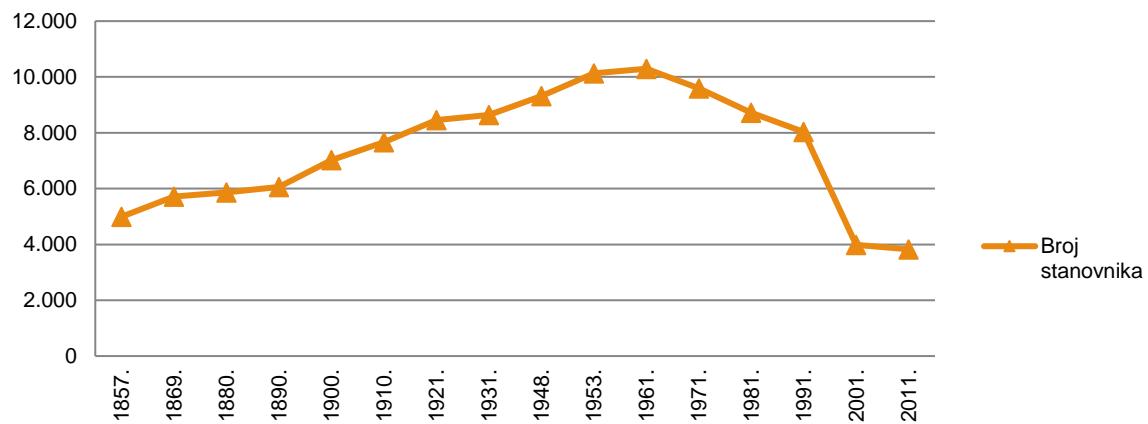
U Skradinu se nalazi marina za brodove, ali ona se ne koristi kao brodska veza javne namjene. Najbliža luka za putnički promet nalazi se u Zadru na cestovnoj udaljenosti od 76 km od Skradina.

Detaljna analiza prometne infrastrukture prikazana je u nastavku dokumenta u poglavljju 4.2.1. Prometna infrastruktura.

1.5. Demografska analiza

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u Gradu Skradinu živi 3825 stanovnika koji čine 3,5 % od ukupnog broja stanovnika Šibensko-kninske županije.

Grafikon 1: Kretanje ukupnog broja stanovnika od 1857. do 2011. g.

Izvor: www.dzs.hr

Od prvog službenog popisa stanovništva 1857. godine stanovništvo Grada Skradina bilježilo je konstantan porast sve do 1961. godine, kada je zabilježen i najveći broj stanovnika do sada. Od 1961. godine, kada je Grad brojao 10 294 stanovnika pa do danas taj se broj smanjio za više od dva puta. Uspoređujući podatke posljednjih dvaju popisa stanovništva u Gradu je zamijećen negativan trend, jer se broj stanovnika smanjio za 4 %.

Tablica 3: Struktura stanovništva prema spolu i starosti

Kategorija / Godina	2001.			2011.		
	svi	m.	ž.	svi	m.	ž.
Spol						
Ukupno	3986	1968	1997	3825	1920	1905
0 - 4 godina	196	113	83	145	70	75
5 - 9 godina	174	77	97	159	79	80
10 - 14 godina	191	100	91	181	102	79
15 - 19 godina	209	93	116	163	75	88
20 - 24 godina	219	123	96	192	100	92
25 - 29 godina	225	123	102	185	90	95
30 - 34 godina	249	133	116	212	125	87
35 - 39 godina	250	147	103	194	108	86
40 - 44 godina	274	168	106	235	118	117
45 - 49 godina	247	149	98	263	146	117
50 - 54 godina	207	111	96	301	179	122
55 - 59 godina	186	93	93	296	168	128
60 - 64 godina	332	151	181	251	128	123
65 - 69 godina	361	160	201	210	107	103
70 - 74 godina	282	118	164	332	138	194
75 - 79 godina	191	51	140	274	110	164
80 - 84 godina	82	23	59	155	59	96
85 - 89 godina	53	13	40	63	14	49
90 - 94 godina	17	4	13	13	3	10
95 i više godina	3	1	2	1	1	0
Nepoznato	38	17	21	0	0	0
Prosječna starost	44,4	41,7	46,9	47,1	45,5	48,8

Kategorija / Godina	2001.			2011.		
	svi	m.	ž.	svi	m.	ž.
Spol						
Ukupno	3986	1968	1997	3825	1920	1905
Indeks starenja	171,6	136,0	206,7	200,5	171,8	229,5
Koeficijent starosti	33,5	26,7	40,1	34,0	29,2	38,8
Radno aktivno	2217	1291	926	2292	1237	1055

Izvor: www.dzs.hr

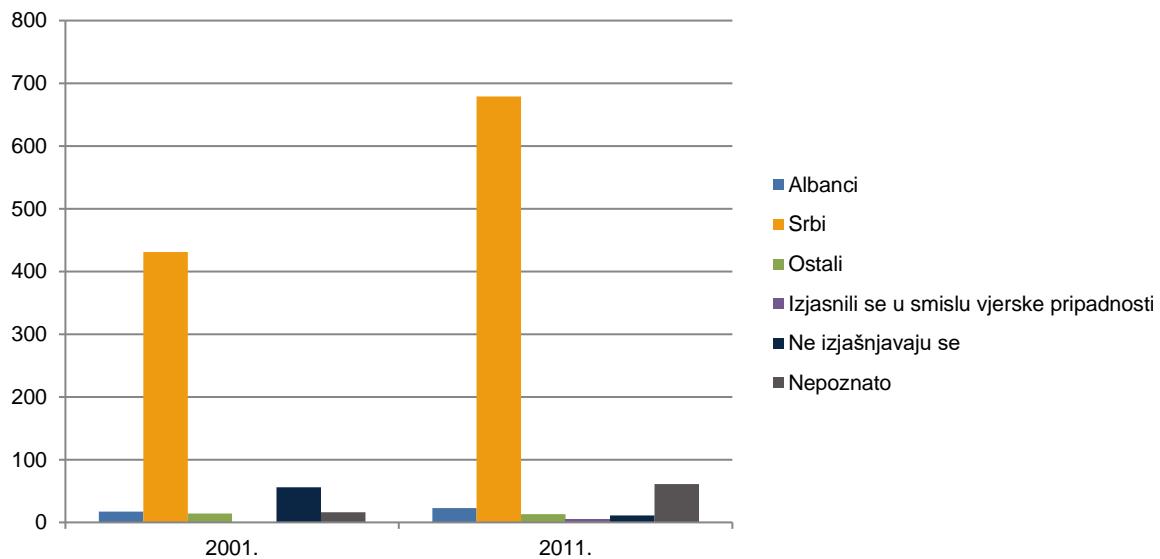
Spolna struktura stanovništva Grada Skradina iz posljednja dva popisa stanovništva (2001. i 2011. godine) pokazuje relativno razmjeran broj muškaraca i žena.

Uvidom u posljednji službeni popis stanovništva, na području Grada Skradina zamijećen je negativan trend - starenje stanovništva. Prosječna starost stanovništva Grada Skradina te je godine bila 47,1 godina, dok je 2001. godine iznosila 44,4 godine. Stanovništvo je 2001. godine bilo mlađe i na području Šibensko-kninske županije s prosjekom godina 41,1 u usporedbi s 2011. godinom kada je prosječna starost toga područja bila 44,1 godina.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na području Grada bilo je 60,16 % radno sposobnog stanovništva, odnosno stanovništva u dobi od 15 do 64 godine, što je manje od županijskog prosjeka koji iznosi 64,04 %. Detaljna analiza (ne)zaposlenosti radno aktivnog stanovništva opisana je u poglavlju 2.3. Tržište rada.

Iz službenih podataka moguće je zaključiti kako većinu stanovništva Grada Skradina čine Hrvati. Njima se prema popisu iz 2011. izjasnilo 79,24 % stanovnika. Najbrojnija nacionalna manjina analiziranog područja su Srbi koji prema posljednjem popisu stanovništva čine 17,75 % stanovništva i Albanci koji čine 0,6 % stanovništva. Ostatak stanovništva na području Grada Skradina po nacionalnosti pripada Bošnjacima, Crnogorcima, Česima, Nijencima, Rumunjima, Talijanima i Ukrajincima koji sveukupno čine 0,34 % stanovništva (grafikon 2).

Grafikon 2: Broj pripadnika nacionalnih manjina na području Grada Skradina

Izvor: www.dzs.hr

U tablici 4 prikazano je financiranje nacionalnih manjina s područja Grada Skradina iz proračuna Grada od 2011. do 2014. godine.

Tablica 4: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje nacionalnih manjina od 2011. do 2015. g. (u kn)

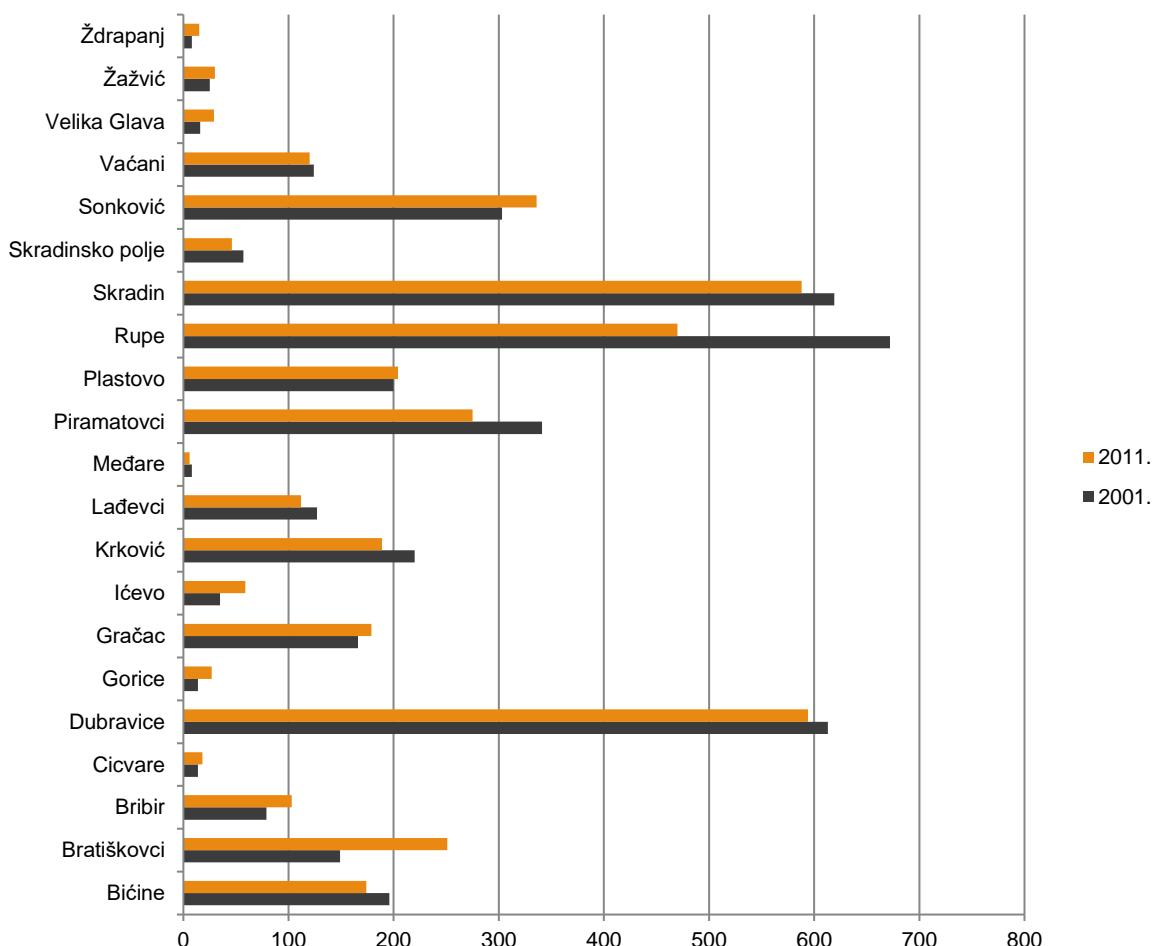
Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena financiranje nacionalnih manjina	9000	14 500	3000	4000
Ukupni rashodi	8 553 199	8 735 012	10 782 462	15 299 055
Udio u ukupnim rashodima	0,11 %	0,17 %	0,03 %	0,03 %

Izvor: Grad Skradin

Promatrajući vjeroispovjesnu strukturu stanovnika ovoga područja, može se zaključiti da se najveći broj njih izjašnjava katolicima (čak 77,26 %). Detaljna analiza stanovništva ovoga područja prema vjeroispovijesti prikazana je u poglavljiju 3.6. Religija.

Na temelju podataka iz posljednjeg popisa stanovništva moguće je zaključiti da najviše stanovnika s područja Grada Skradina živi u naselju Dubravice (15,53 %) i u Skradinu (15,37 %). Na popisu stanovništva 2001. godine najviše je stanovnika obitavalo u naselju Rupe, a 2011. godine taj je broj znatno opao. Ostali stanovnici Grada Skradina žive u naseljima: Bićine, Bratiškovci, Bribir, Cicvare, Gorice, Gračac, Ićovo, Krković, Lađevci, Međare, Piramatovci, Plastovo, Skradinsko polje, Sonković, Vaćani, Velika Glava, Žažvić, Ždrapanj, što je prikazano grafikonom 3.

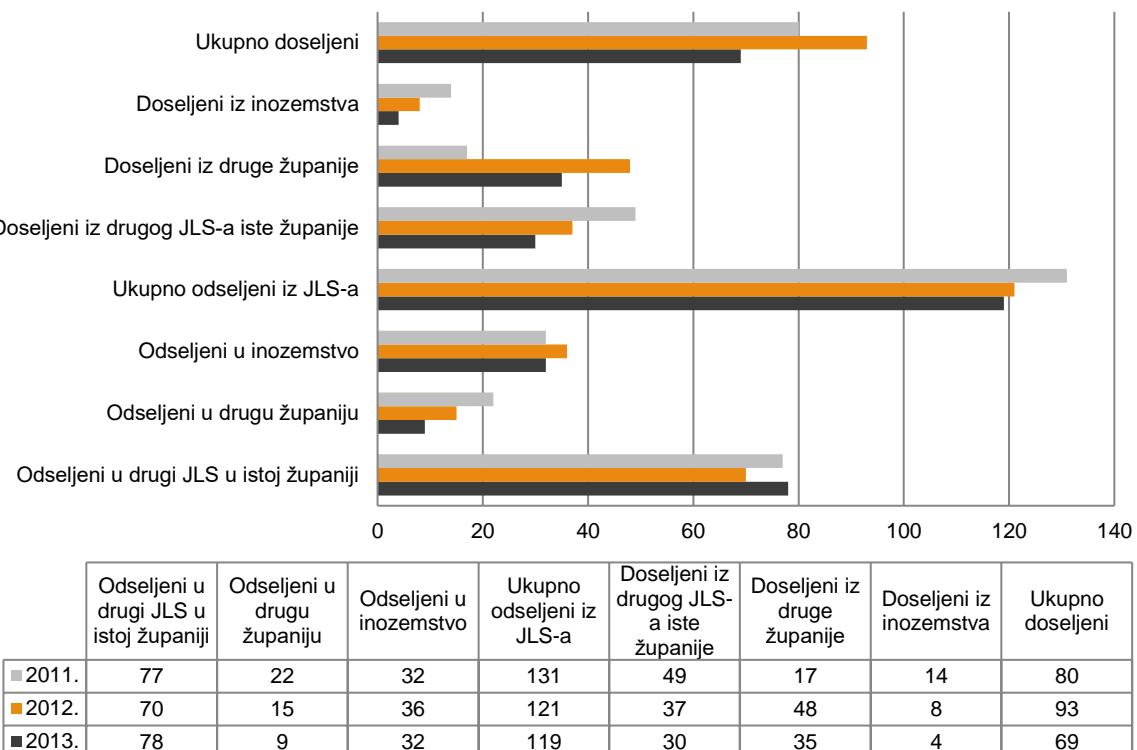
Grafikon 3: Ukupan broj stanovnika Grada Skradina po naseljima prema posljednjim dvama popisima stanovništva

Izvor: www.dzs.hr

Pregledom podataka o migracijama s ovoga područja zaključeno je da se od 2011. do 2013. godine više stanovnika odselilo nego što ih se doselilo na područje Grada Skradina. Najčešće su migracije zabilježene iz Grada Skradina u drugi JLS u istoj županiji i obrnuto, a najrjeđe su migracije bile iz inozemstva na područje Grada Skradina.

Grafikon 4: Migracijska obilježja stanovništva Grada Skradina

Izvor: www.dzs.hr

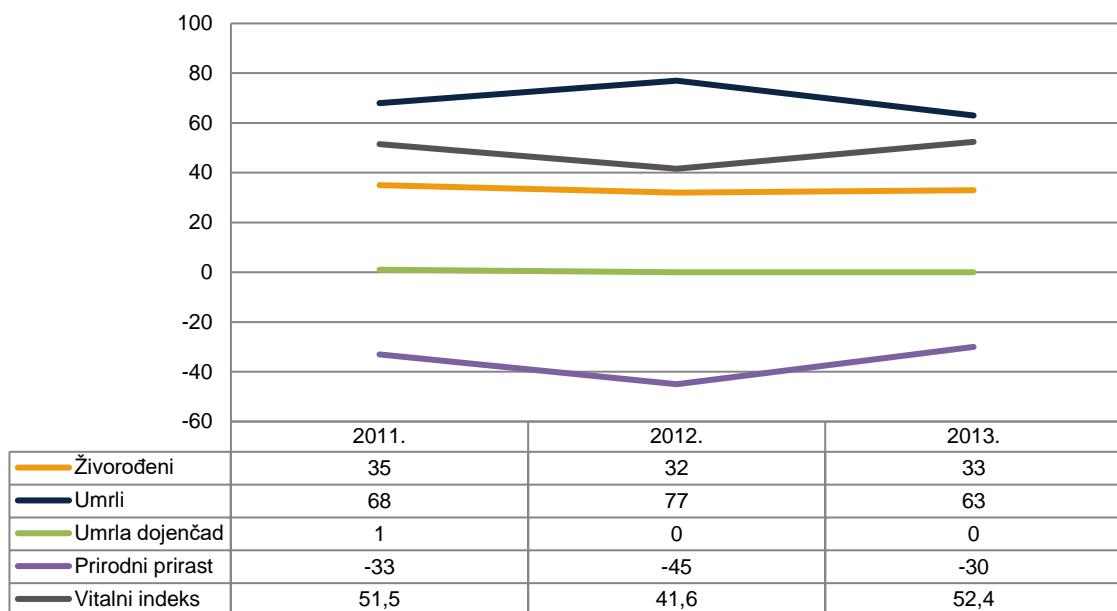
Od 2011. do 2013. godine broj sklopljenih brakova u Gradu Skradinu bio je 14 puta veći od broja razvedenih brakova. U tom je razdoblju evidentirano 57 sklopljenih brakova i četiri razvedena braka.

Istodobno je u Gradu Skradinu broj umrlih premašio broj živorođenih, što upućuje na negativan prirodni prirast⁷ stanovništva, jer je broj živorođenih bio manji za 30-45 od broja umrlih osoba. Prema tim je podatcima od 2011. do 2013. godine u Gradu Skradinu živorođenih osoba bilo 100, a umrlih 208. Vitalni se indeks⁸ u tom razdoblju kretao između 41,6 i 52,4.

⁷ Prirodni prirast je razlika između broja živorođenih i umrlih.

⁸ Vitalni indeks je broj živorođenih na 100 umrlih.

Grafikon 5: Prirodno kretanje stanovništva Grada Skradina

Izvor: www.dzs.hr

2. GOSPODARSTVO

2.1. Poduzetništvo

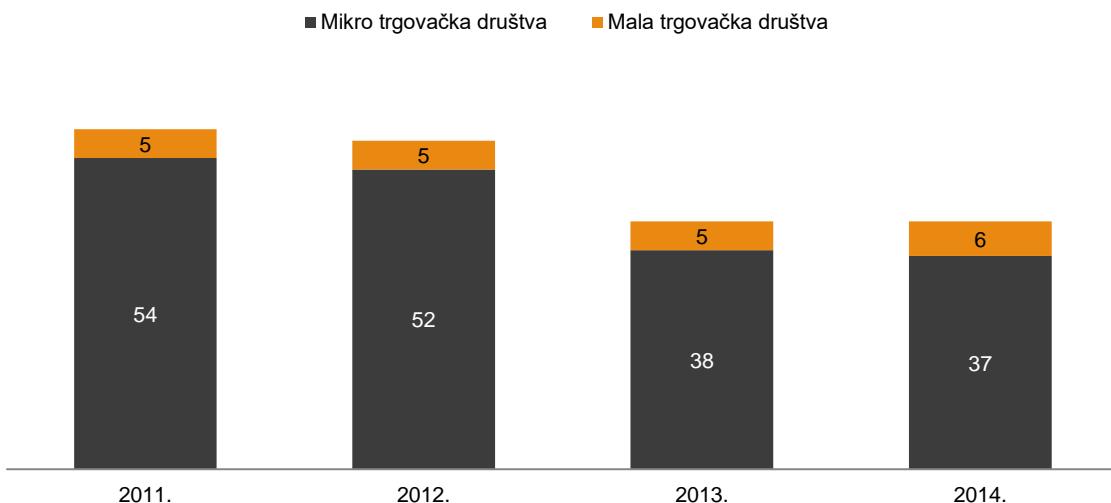
2.1.1. Analiza subjekata

Gospodarski razvitak ovoga područja uvjetovan je geografskim položajem, raspoloživim resursima, klimatskim obilježjima, tržišnim uvjetima i izgrađenošću infrastrukture.

Trgovačka društva

Prema podatcima FINA-e vidljivo je da se na teritoriju Grada Skradina broj trgovačkih društava od 2011. do 2014. godine smanjio za više od 20 %. Godine 2011. u Gradu Skradinu bilo je registrirano 54 mikro trgovačkih društava i pet malih trgovačkih društava, a 2014. godine taj se broj smanjio na 37 mikro i šest malih trgovačkih društava. Na analiziranom području nije zabilježeno postojanje srednjih i velikih trgovačkih društava.

Grafikon 6: Broj trgovačkih društava na području Grada Skradina prema veličini od 2011. do 2014. g.

Izvor: FINA

Registrirana su trgovačka društva na području Grada Skradina od 2011. do 2014. godine zabilježila pozitivan trend u prihodima i neto dobiti. Broj zaposlenika je ujednačen u promatranom razdoblju s naglaskom da je broj subjekata 2013. godine opao, a broj zaposlenika se te godine мало povećao (tablica 5).

Tablica 5: Trgovačka društva na području Grada Skradina

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Broj subjekata	59	57	43	43
Broj zaposlenika	187	180	189	187
Ukupni prihodi (u kn)	39 720 498	37 718 663	51 436 575	54 908 518
Neto dobit (u kn)	-554 853	-465 045	4 402 680	3 077 979

Izvor: FINA

Godine 2014. najčešća registrirana djelatnost s 13 registriranih trgovačkih društava, odnosno udjelom od oko 30 % bila je trgovina na veliko i malo uz popravak motornih vozila i motocikala, a slijede je djelatnost *usluge pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane* (10

registriranih tvrtki) te prerađivačka industrija (5 subjekata). Detaljna struktura trgovacačkih društava s obzirom na njihovu registriranu djelatnost prikazana je u tablici 6.

Tablica 6: Broj trgovacačkih društava u Gradu Skradinu prema području NKD-a od 2011. do 2014. g.

Područje NKD-a	2011.	2012.	2013.	2014.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	4	4	4	4
Rudarstvo i vađenje rude	1	1	0	0
Prerađivačka industrija	6	6	6	5
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	8	8	2	2
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1	1	1	1
Građevinarstvo	5	4	1	1
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	18	18	15	13
Prijevoz i skladištenje	0	0	0	1
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	8	8	8	10
Informacije i komunikacije	2	1	2	1
Poslovanje nekretninama	0	0	0	1
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1	1	1	1
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3	3	2	2
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	3	3	2	2
Ukupno	59	57	43	43

Izvor: FINA

Obrtnici

Na području Grada Skradina 20. siječnja 2016. godine bilo je registrirano 80 obrta od kojih je 59 svoju djelatnost obavljalo cijelu godinu. Na analiziranom području samo je jedan obrt imao status povlaštenog obrta, što znači da obrtnik svoju djelatnost smije obavljati isključivo na temelju povlastice, koju izdaje nadležno ministarstvo ovisno o obrtu. Ostali obrti su nepovlašteni (slobodni ili vezani⁹).

Tablica 7: Obrti na području Grada Skradina na dan 20. siječnja 2016. g.

Broj subjekata	80
Broj subjekata koji obavljaju djelatnost cjelogodišnje	59
Broj subjekata koji obavljaju djelatnost sezonski	21
Broj subjekata koji imaju registrirani nepovlašteni obrt	79
Broj subjekata koji imaju registrirani povlašteni obrt	1

Izvor: Obrtni registar RH (siječanj, 2016.)

U Gradu Skradinu registrirana je jedna poljoprivredna zadruga branitelja Bratiškovci-Bribir. Prema evidenciji Hrvatskog centra za zadružno poduzetništvo na dan 31. prosinca 2014. godine ona je brojala sedam članova. Zadruga se bavi poljoprivrednom proizvodnjom, maslinarstvom, vinogradarstvom, proizvodnjom maslinovog ulja, uzgojem smokava. U posjedu zadruge nalazi se konoba za degustaciju domaćih proizvoda.

⁹ Slobodni obrti su obrti za čije je obavljanje potrebno ispuniti samo opće uvjete za registriranje obrta tj. ne traži se propisana stručna spremna, dok su vezani obrti oni za čije se obavljanje, osim općih uvjeta, traži ispit o stručnoj sposobnosti, odgovarajuća srednja stručna spremna ili majstorski ispit.

Sa sjedištem na području Grada Skradina ne postoji niti jedan zadružni savez. Najbliži se nalazi u Splitu - Zadružni savez Dalmacije i broji 50 članica i šest zaposlenika.

2.1.2. Institucije i mjere za podršku poduzetništvu

U naselju Ićevo koje se nalazi 10 km sjeverno od Grada Skradina, svega 8 km kilometara od autoputa nalazi se poduzetnička zona Kosa. Mikrolokacija zone je na zaravni prema Općini Kistanje, u području koje ima iznimski neiskorišteni turistički i poljoprivredni potencijal.

Ukupna površina obuhvata zone iznosi 32 ha. Pristup lokaciji omogućen je kvalitetnim novim prometnicama koje su priključene na županijske ceste Ž-6246 (na sjeveru) i Ž-6074 (na jugozapadu). Zapadno i južno od zone proteže se vrijedno poljoprivredno zemljište, a i cijelo šire područje bogato je poljoprivrednim zemljištima pogodnim za razvoj mediteranske poljoprivrede. Njezina komparativna prednost je u blizini kompatibilnih poduzetničkih zona i inkubatora, kao i specijaliziranih poslovnih klastera.

Slika 4: Poduzetnička zona Kosa

Izvor: <http://sibenskiportal.hr/2014/08/28/svecano-otvaranje-poduzetnicke-zone-kosa/>

U svrhu društveno-gospodarske revitalizacije ovoga područja 2009. g. pokrenut je projekt *Razvoj poslovne infrastrukture u poduzetničkoj zoni Kosa* koji je rezultirao povećanjem kapaciteta u upravljanju projektnim ciklusom zaposlenika Grada Skradina i jačanjem kapaciteta u svrhu razvoja malih i srednjih poduzeća. Postignuta je potpuna funkcionalnost zone koja je spremna za provedbu poslovnih aktivnosti malih i srednjih poduzeća iz Šibensko-kninske županije i iz inozemstva.

Završetkom projekta, poduzetnička zona veličine 134 000 m² proizvodno-poslovnog dijela u potpunosti je opremljena s dodatnih 850 m vodovoda, kanalizacijskim sustavom, sustavom za pročišćavanje otpadnih voda te s 2,3 km asfaltirane ceste i 40 uličnih svjetiljki. Iz gradskog se proračuna od 2011. do 2014. godine u zonu Kosa sveukupno investiralo 8 228 629,31 kn od čega je najveći dio sredstava investiran u 2014. godini. Troškovi Grada pokrivali su izradu

projekata i planova za poduzetničku zonu, izgradnju cesta, vodovodne i kanalizacijske mreže, javne rasvjete te rashode poslovanja u zoni. Detaljan prikaz uloženih sredstava u analiziranom razdoblju prikazan je u tablici 8.

Tablica 8: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje zone mješovite namjene Kosa od 2011. do 2014. g. (u kn)

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena financiranje zone Kosa	146 936	1 131 596	1 558 685	5 391 411
Ukupni rashodi	8 553 199	8 735 012	10 782 462	15 299 055
Udio u ukupnim rashodima	1,72 %	12,96 %	14,46 %	35,24 %

Izvor: Grad Skradin

Godine 2016. u poduzetničkoj su se zoni Kosa nalazili su se autolimarski obrt Automaxi, mesarski obrt Zorica, Poljoprivredna zadruga Bili Brig - Visovac i Univerzal-Niko d.o.o.

2.2. Poljoprivreda i ruralni razvoj

Na području Grada Skradina velik dio tala je djelomično pogodan za poljoprivredu. Tu prevladavaju rendzina¹⁰, crvenica, smeđe tlo na vapnencu i crnica.

Tablica 9: Broj poljoprivrednih gospodarstava i ARKOD¹¹ parcela prema grupama s obzirom na ukupnu površinu ARKOD parcela (ha) poljoprivrednika po naseljima na području Grada Skradina na dan 31. prosinca 2015. g.

Naselje	<3			>=3 i <20			>=20 i <100			Ukupno		
	Broj PG ¹² -a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG-a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG-a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG-a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)
Bićine	20	142	23,95	2	17	15,88	-	-	-	22	159	39,83
Bratiškovci	24	162	26,80	-	-	-	1	3	25,76	25	165	52,56
Bribir	19	117	26,34	5	77	23,76	-	-	-	24	194	50,10
Cicvare	2	14	2,73	-	-	-	-	-	-	2	14	2,73
Dubravice	67	521	72,17	2	23	6,41	-	-	-	69	544	78,58
Gorice	3	16	3,95	1	14	3,94	-	-	-	4	30	7,89
Gračac	24	157	19,92	-	-	-	-	-	-	24	157	19,92
Ićovo	7	75	9,49	-	-	-	-	-	-	7	75	9,49
Krković	17	146	23,90	3	66	16,68	-	-	-	20	212	40,58
Lađevci	11	103	21,12	4	73	31,61	-	-	-	15	176	52,73
Međare	1	9	2,92	-	-	-	-	-	-	1	9	2,92
Piramatovalci	37	331	56,17	9	164	36,63	1	41	20,98	47	536	113,78
Plastovo	31	212	31,05	3	23	25,88	-	-	-	34	235	56,93
Rupe	42	312	50,68	6	93	23,49	-	-	-	48	405	74,17
Skradin	21	96	19,75	1	7	3,13	-	-	-	22	103	22,88
Skradinsko Polje	7	39	6,76	-	-	-	-	-	-	7	39	6,76

¹⁰ Rendzina je tip tla koji se razvija na rastresitu karbonatnomu supstratu i rana je faza u razvoju tla.

¹¹ ARKOD je nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela, odnosno evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj. Cilj ARKOD-a je omogućiti poljoprivrednicima laki i jednostavniji način podnošenja zahtjeva za potporu kao i njihovo transparentno korištenje.

¹² PG je skraćenica za poljoprivredno gospodarstvo.

Naselje	<3			>=3 i <20			>=20 i <100			Ukupno		
	Broj PG ¹²⁻ a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG-a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG-a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)	Broj PG-a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)
Sonković	44	333	51,05	8	113	32,23	-	-	-	52	446	83,28
Vaćani	10	82	12,38	1	13	3,29	-	-	-	11	95	15,67
Velika Glava	3	25	3,83	-	-	-	-	-	-	3	25	3,83
Žažvić	1	2	1,40	1	4	8,82	1	14	32,28	3	20	42,50
Ždrapanj	3	31	5,55	-	-	-	-	-	-	3	31	5,55
Ukupno u Gradu Skradinu	394	2925	471,91	46	687	231,75	3	58	79,02	443	3670	782,68

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR)

Ukupna raspoloživa površina poljoprivrednog zemljišta Grada Skradina iznosi 782,68 ha što je vidljivo iz tablice 9. Najveći dio poljoprivredne površine Grada Skradina nalazi se u Piramatovcima (113,78 ha) i u Sonkoviću (83,28 ha), a najveći broj poljoprivrednih gospodarstava je u Dubravicama (69) i u Sonkoviću (52). Svako poljoprivredno gospodarstvo na području Grada Skradina u prosjeku raspolaže s 1,77 ha poljoprivrednog zemljišta, uz napomenu da pojedino poljoprivredno gospodarstvo može imati više vrsta uporabe.

Tablica 10: Broj poljoprivrednih gospodarstva prema tipu nositelja na području Grada Skradina i Šibensko-kninske županije na dan 14. prosinca 2015. g.

Područje / Kategorija	Obiteljsko gospodarstvo	Obrt	Ostali	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
Broj PG-a u Gradu Skradinu	494	1	0	1	1	497
Broj PG-a u Šibensko-kninskoj županiji	5523	18	5	28	20	5594

Izvor: APPRR

Na dan 14. prosinca 2015. godine na području Grada Skradina zabilježeno je 497 poljoprivrednih gospodarstava, što je vidljivo iz tablice 10, a 31. prosinca iste godine (tablica 9) taj je broj iznosio 443 poljoprivredna gospodarstva iz čega se može zaključiti samo okvirno stanje broja poljoprivrednih gospodarstava (između 443 i 497). Ona čine oko 9 % svih poljoprivrednih gospodarstava Šibensko-kninske županije. Nositelji većine poljoprivrednih gospodarstava su obiteljska gospodarstva. Skradinska obiteljska gospodarstva 14. prosinca 2015. godine brojala su 340 članova. Toga je datuma Agencija za plaćanja u poljoprivredi na području Grada zabilježila tek jedan obrt, jedno trgovačko društvo i jednu zadrugu kao nositelje poljoprivrednog gospodarstva.

Tablica 11: Školska spremna nositelja / odgovorne osobe na dan 14. prosinca 2015. g.

	U Županiji						Na području Grada Skradina					
	Fakultet	Nema podataka	Nezavršen a osnovna škola	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola	Fakultet	Nema podataka	Nezavršen a osnovna škola	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola
Obiteljsko gospodarstvo	137	1924	645	850	1804	163	1	141	106	104	134	8
Obrt	0	14	0	0	3	1	0	1	0	0	0	0
Ostali	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trgovačko društvo	4	19	0	0	4	1	0	1	0	0	0	0
Zadruga	3	14	0	0	3	0	0	1	0	0	0	0
Ukupno	144	1976	645	850	1814	165	1	144	106	104	134	8

Izvor: APPRRR

Što se tiče obrazovne strukture nositelja poljoprivrednih gospodarstava na području Grada Skradina, za 144 njih nema podataka. Od poljoprivrednika za koje su evidentirani podatci školskoj spremi, najveći broj ih je sa završenom srednjom školom (134), potom s nezavršenom osnovnom školom (106) te sa završenom osnovnom školom (104). Tek 2 % njih ima višu školu ili fakultet, što je vidljivo iz tablice 11. Situacija na razini Županije je tek ponešto pozitivnija pa visokoobrazovani poljoprivrednici tu sačinjavaju manjinu od 5,5 % sveukupnog broja registriranih gospodarstvenika.

Iz tablice 12 vidljivo je da se svake godine, iako sve manje i manje, iz gradskog proračuna dio sredstava izdvaja za subvencije poljoprivrednicima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima kao i za financiranje poljoprivrednih organizacija i manifestacija.

Tablica 12: Proračunska sredstva Grada Skradina za poljoprivredu od 2011. do 2014. g. (u kn)

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena financiranje poljoprivrede	102 442	56 506	42 037	36 541
Ukupni rashodi	8 553 199	8 735 012	10 782 462	15 299 055
Udeo u ukupnim rashodima	1,2 %	0,65 %	0,4 %	0,24 %

Izvor: Grad Skradin

U strukturi korištenog poljoprivrednog zemljišta na području Grada Skradina najveći udio imaju maslinici s 471,99 ha i oranice s 307,58 ha. Kada bi se zbrojile sve ARKOD parcele prema vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta prikazane u tablici 13, rezultat bi bio znatno veći od stvarnog broja ARKOD parcela na analiziranom području, jer pojedina parcella može imati više vrata uporabe.

Tablica 13: Podaci o ARKOD parcelama prema vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Grada Skradina na dan 31. prosinca 2015. g.

Vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta / Kategorija	Broj ARKOD parcela	Površina ARKOD parcela (u ha)
Oranica	633	307,58
Staklenik na oranici	1	0,04
Livada	375	94,77
Krški pašnjak	149	44,66
Vinogradni	500	94,21
Iskrčeni vinogradni	1	0,18
Maslinik	2338	471,99
Voćne vrste	224	43,28
Miješani trajni nasadi	567	109,9
Ostalo zemljište	9	29,55

Izvor: APPRRR

Najzastupljenije kulture skradinskog područja su maslina koja se uzgaja na 328,41 ha i plemenita vinova loza na 73,62 ha, a znatne poljoprivredne površine zauzimaju i livade. Površine livada su prema evidencijama APPRRR-a 14. prosinca 2015. godine zauzimale između 94,77 (tablica 13) i 83,64 (tablica 14) ha. Godine 2014. na skradinskom se području nalazilo oko 150 000 maslina, a najzastupljenija sorta bila je oblica. Ostale sorte su leccino, krvavica, istarska bjelica i pendolino. Za Skradin je od posebne važnosti autohtona sorta krvavica, koje na tom području ima oko 50 000 stabala.

Tablica 14: Poljoprivredne površine u Gradu Skradinu prema vrstama kultura koje se na njima uzgajaju na dan 14. prosinca 2015. g.

Vrsta kulture	Površina na području Grada Skradina (u ha)	Vrsta kulture	Površina na području Grada Skradina (u ha)
Badem	14,48	Miješani nasad voćnih vrsta	13,72
Bob	0,23	Mrkva	0,22
Breskve	0,92	Orah	0,49
Bundeva	0,12	Paprika	0,49
Češnjak	0,05	Plemenita vinova loza	73,62
Dinje	0,2	Pšenica-jara	0,13
Djetelina	31,3	Pšenica-ozima	6,47
Grah	0,69	Rajčica	2,58
Grašak	0,05	Salata	0,08
Ječam-jari	1,97	Šipak	0,51
Ječam-ozimi	8,23	Šljive	1,31
Kadulja	0,08	Smilje	4,34
Krastavci i kornišoni	0,08	Smjesa leguminoza i žitarica	0,29
Krški pašnjak	47,6	Smokva	3,08
Krumpir	3,14	Špinat	0,19
Kućni vrt	12,72	Suncokret	0,22
Kukuruz	8,79	Tikva, tikvice	0,6
Kupus	0,24	Trešnja	4,54
Livade	83,64	Tritikale-ozime	0,24
Lubenice	1,82	Tvrda pšenica-ozima	0,66

Vrsta kulture	Površina na području Grada Skradina (u ha)	Vrsta kulture	Površina na području Grada Skradina (u ha)
Lucerna	2,48	Ugar	8,45
Luk	1,11	Višnja	0,47
Marelica	0,28	Zob-jara	0,25
Maslina	328,41		

Izvor: APPRRR

U skradinskom uzgojnom području 2015. godine masline su se prerađivale u trima uljarama koje su se nalazile u privatnom vlasništvu. Uljare su smještene u Skradinskom polju, Ićevu i Sonkoviću. Dvije rade po principu centrifuge, a jedna po principu preše.

Stočarstvo

U tablici 15 prikazan je broj grla na području Grada Skradina i Šibensko-kninske županije. U strukturi stočarske proizvodnje analiziranog područja dominira ovčarstvo sa 3317 ovaca što čini oko 6 % sveukupnog broja ovaca Šibensko-kninske županije te kozarstvo sa 492 koze koje čine oko 7 % svih koza u Županiji. Osim koza i ovaca na ovom se području uzgajaju i goveda, perad, konji, magarci, mule i mazge. U Upisniku poljoprivrednika mogu biti evidentirane sve pasmine i kategorije goveda, konja, magaraca, mula i ovaca, od peradi samo broj uzgojno valjanih rasplodnih kljunova pasmine kokoš hrvatica, a od svinja broj rasplodnih krmača i uzgojno valjanih rasplodnih životinja izvornih i zaštićenih pasmina (turopoljska svinja i crna slavonska svinja).

Tablica 15: Brojno stanje stoke iz Upisnika poljoprivrednika na području Grada Skradina i u Šibensko-kninskoj županiji na dan 14. prosinca 2015. g.

Kategorija / Vrsta stoke	Drugo	Govedo	Kokoši/ pilići	Konji	Koze	Magarci /mule/mazge	Ovce	Svinje
U Županiji	Broj grla	2	4033	109	94	7109	261	56 232
	Broj PG-a	2	629	7	42	416	102	1022
Na području Grada Skradina	Broj grla	0	165	32	6	492	19	3317
	Broj PG-a	0	15	2	4	33	11	90

Izvor: APPRRR

Specifičnom granom stočarstva - pčelarstvom na području Grada Skradina bavi se 7 pčelara, što je oko 6 % od svih pčelara u Šibensko-kninskoj županiji. Svi se pčelari ovoga područja bave konvencionalnom proizvodnjom meda njegujući tako svoj hobij, što znači da nema certificiranih ekoloških pčelara. U tablici 16 prikazan je ukupan broj košnica i proizvodnja meda u kilogramima u Šibensko-kninskoj županiji i Gradu Skradinu na dan 14. 12. 2015. godine. Prema podatcima navedenima u toj tablici vidljivo je da u proizvodnji meda u Šibensko-kninskoj županiji Grad Skradin čini udio od oko 8 %.

Tablica 16: Uzgoj pčela i proizvodnja meda u Šibensko-kninskoj županiji i Gradu Skradinu iz Upisnika poljoprivrednika na dan 14. prosinca 2015. g.

Kategorija / Područje	Šibensko-kninska županija	Grad Skradin
Ukupan broj košnica	6508	520
Proizvodnja meda (u kg)	130 160	10 400
Broj PG-ova koji se bave pčelarstvom	116	7

Izvor: APPRRR

Ribarstvo

Analizirajući petogodišnje razdoblje može se zaključiti da je Grad Skradin u 2015. godini smanjio ulov morske ribe i drugih morskih organizama za oko 50 % u odnosu na 2011. godinu. Prema podatcima Ministarstva poljoprivrede ukupan ulov s područja Grada Skradina u 2015. godini bio je 3 tone, od kojega je najviše ulovljeno bijele ribe (1,49 t), što je 59 % manje nego 2011. godine.

Osim bijele ribe na ovome se području u 2015. godini zabilježio ulov školjkaša i ostalih mekušaca, glavonožaca i hrskavičnjača (morskih pasa, raža, grdobine...). Ulov plave ribe, uključujući srdele, papaline i inćune na području Grada Skradina u 2015. godini nije ostvaren, kao ni ulov rakova i ostalih morskih organizama. U tablici 17 prikazan je ulov ribe na području Grada Skradina od 2011. do 2015. godine.

Tablica 17: Ullov ribe na području Grada Skradina u tonama

Vrsta ribe (u t) / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Bijela riba	3,6122	3,5545	4,4296	2,7205	1,4855
Plava riba (krupna)	0,0205	0,0120	0,0000	0,0020	0,0000
Mala plava riba (uključujući srdele, papaline i inćune)	0,1990	0,4190	0,0365	0,0015	0,0000
Srdele	0,1310	0,3610	0,0000	0,0000	0,0000
Papaline	0,0000	0,0000	0,0070	0,0000	0,0000
Inćuni	0,0620	0,0200	0,0000	0,0015	0,0000
Hrskavičnjače (morski psi, raže, grdobina...)	0,0000	0,0000	0,0000	0,0210	0,0050
Rakovi	0,0000	0,0460	0,0358	0,0444	0,0000
Ostali morski organizmi	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
Školjkaši i ostali mekušci	1,9255	1,2460	2,2156	2,5880	1,3308
Glavonošci	0,2424	0,3185	0,5045	0,2965	0,2080
Ukupno	5,9996	5,5960	7,2220	5,6739	3,0293

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva

Na dan 4. veljače 2016. godine gospodarskim se ribolovom na analiziranom području bavilo osam ribara. Oni su sveukupno raspolagali s osam plovila: trima za lov mrežama stajaćicama, dvama za lov mrežama potezačama, dvama plovilima za sakupljanje morskih organizama i jednim višenamjenskim plovilom. Prema podatcima Uprave ribarstva iskrcajno mjesto za ulovljenu ribu nalazi se u Skradinu.

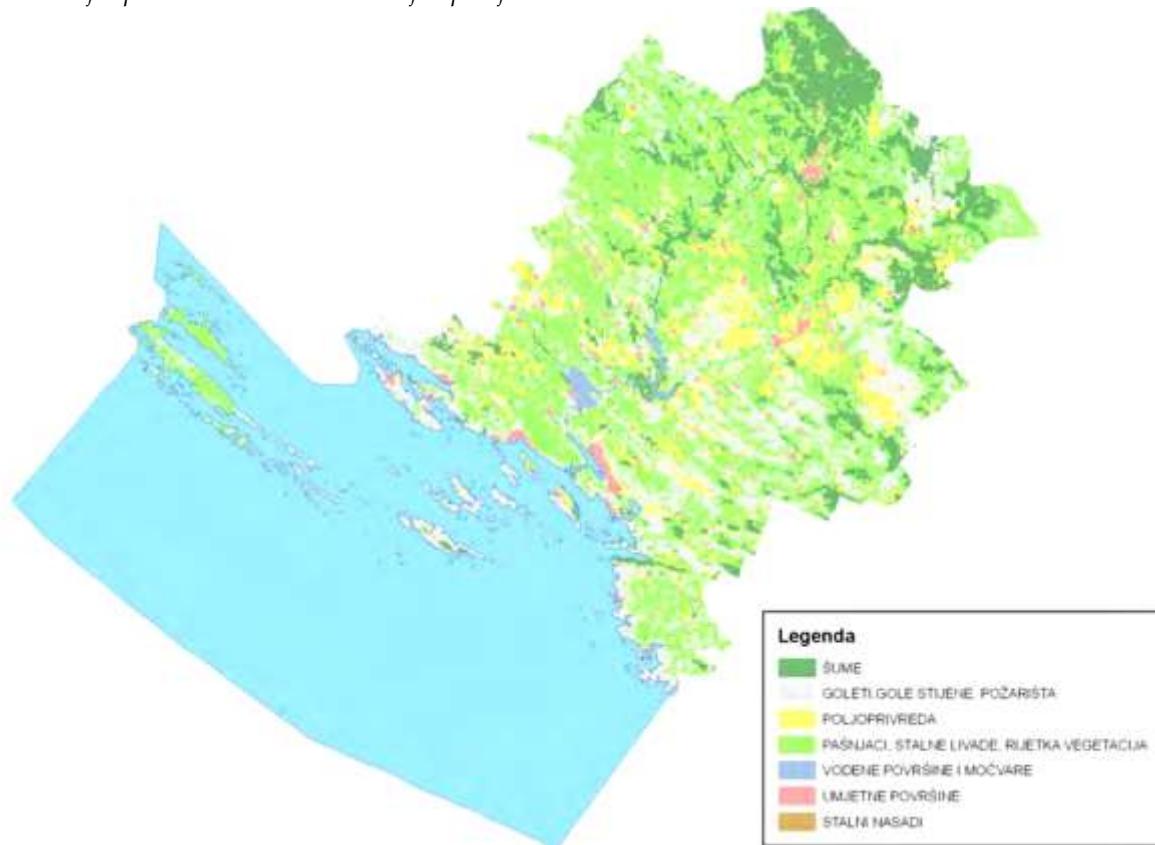
Šumarstvo

Šume na području Grada Skradina zauzimaju oko 26 % gradske površine, što je za 6 % manje od županijskog prosjeka. Njima gospodari Uprava šuma podružnica Split, Šumarija Šibenik. Uređenje šumskih područja unutar građevinskog područja i izvan njih definirano je Prostornim planom uređenja Grada Skradina.

Šumske površine koje se ne nalaze na građevinskom području odnose se na: šume isključivo osnovne namjene u koje se ubrajaju zaštitne šume i šume posebne namjene te ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište.

Šume isključivo osnovne namjene namijenjene su prvenstveno za zaštitu zemljišta, naselja i lovstvu. Unutar njih omogućava se smještaj objekata za potrebe gospodarenja šumama (lugarnice i sl.), prehranjivanje i uzgoj divljači, staza i odmorišta za planinare, šetače i bicikliste, planinarskih domova, linijskih infrastrukturnih građevina i ostalih građevina. Zaštitne šume prvenstveno služe za zaštitu zemljišta, voda, naselja, objekata i druge imovine. Šume posebne namjene jesu šume unutar zaštićenih područja ili prirodnih vrijednosti zaštićene na temelju propisa o zaštiti prirode. Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište su ostale površine prvenstveno namijenjene za proširenje poljoprivrednih i šumskih površina, a na kojima je moguć smještaj građevina izvan građevinskih područja.

Slika 5: Biljni pokrov u Šibensko-kninskoj županiji

Izvor: Plan navodnjavanja za područje Šibensko-kninske županije, 2006.

Šumama i šumskim zemljištem gospodari se na temelju šumskogospodarske osnove. U njima je omogućena izgradnja građevina za potrebe gospodarenja šumama. Na području obuhvata

plana utvrđena su ugrožena i rijetka staništa u koja se ubrajaju primorske, termofilne¹³ šume i šikare medunca¹⁴.

Uređenje zemljišta pošumljavanjem na prostoru šuma određuje se šumskogospodarskim osnovama i programima za gospodarenje šumama. Uređenje zemljišta pošumljavanjem izvan površina šuma provodi se na temelju potreba zaštite okoliša, zaštita od štetnog djelovanja erozije i bujica te krajobraznog uređenja ugroženih i posebno vrijednih područja na prostoru Grada.

2.3.Turizam

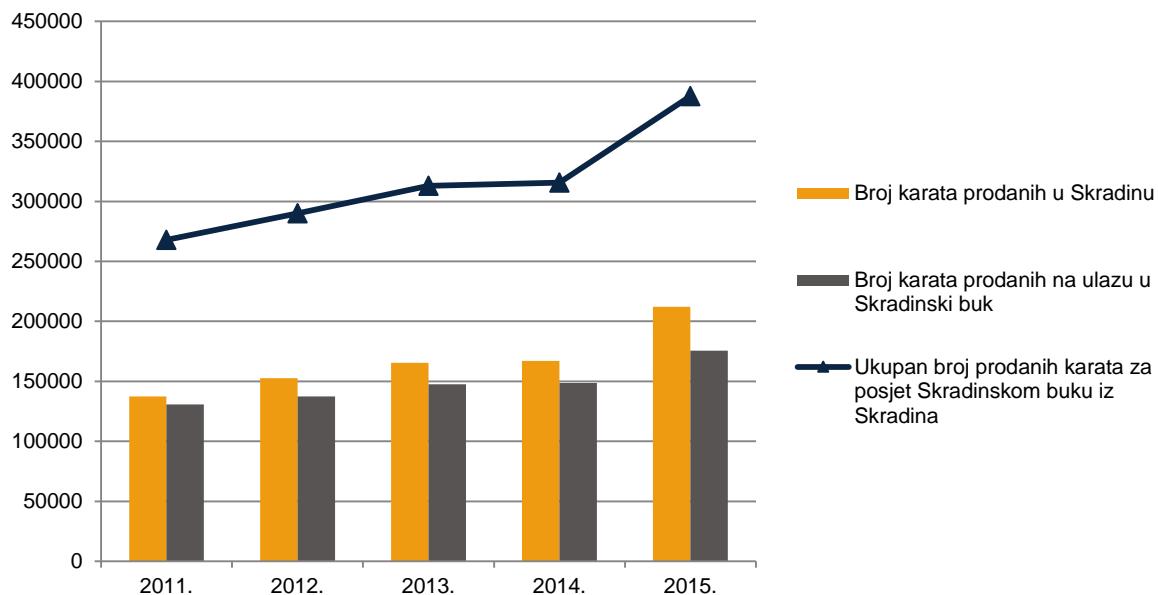
Na površini od 30 km² Grada Skradina nalazi se gotovo trećina površine Nacionalnog parka Krka. Upravo zbog toga može se reći da je turizam nositelj skradinskog gospodarstva. U naselju Skradin nalazi se ulaz u Nacionalni park Krka, koji je posebno atraktivan za turiste zbog svojih prirodnih slapova i gotovo netaknute prirode. Ulazu u NP Krka pristupa se turističkim brodom Nacionalnog parka Krka kojim se posjetitelje prevozi do Skradinskog buka, posljednje, sedme i najduže sedrene barijere na rijeci Krki i jedne od najpoznatijih prirodnih ljepota Hrvatske. Do Skradinskog buka može se doći i automobilom, autobusom ili biciklističkom stazom od Skradinskog mosta dugom 3 km.

Karte za posjet Skradinskom buku mogu se kupiti na brojnim lokacijama: na ulazu Lozovac, recepcijama NP-a Krka, Ispostavama NP-a Krka u Skradinu, Drnišu i Kninu, putem interneta, agencija i sl. Grafikonom 7 prikazan je broj prodanih karata u Ispostavi NP-a Krka koja se nalazi u Skradinu i broj ulaznica prodanih na samom ulazu u Skradinski buk, na prostoru nekadašnjeg kampa. Iz njega je vidljivo da je broj posjetitelja koji su u Nacionalni park Krka ušli vozeći se brodom iz Skradina od 2011. do 2015. godine porastao za oko 45 %.

¹³ Termofilne šume razvijene na južnim i jugozapadnim ocjeditim obroncima, na toplim prozračnim tlima, također iznad vapnenačke ili, češće, dolomitne podloge. Glavne drvenaste vrste su hrast kitnjak, hrast medunac, crni grab, crni jasen i druge submediteranske, termofilne vrste.

¹⁴ Hrast medunac (*Quercus pubescens*) je bjelogorično drvo iz roda hrastova, porodice Fagaceae.

Grafikon 7: Broj ulaznica za posjet Skradinskom buku prodanih u Skradinu i na ulazu u Skradinski buk od 2011. do 2015. g.

Izvor: Nacionalni park Krka

Osim Skradinskog buka koji je najveći i najpoznatiji od sedam vodopada Nacionalnog parka Krka, u blizini Skradina nalazi se i najprostraniji od sedam vodopada Krke - Roški slap okružen visokim kanjonskim liticama u gustom zelenom okolišu te Prukljansko jezero.

Slika 6: Prukljansko jezero

Izvor: http://www.tz-benkovac.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=12&Itemid=69

Uz spomenutu biciklističku stazu koja se pruža od Skradinskog mosta do Skradinskog buka, na području Grada postoje još dvije vrlo popularne staze. Jedna od njih vodi do Bribirske

glavice - čudesnog spoja povijesti i prirode, a druga na pitome obale Prukljanskog jezera, drugog po veličini jezera u Hrvatskoj ($11,5 \text{ km}^2$).¹⁵ Ukupna duljina svih triju lokalnih staza je 120 km. U Prukljan se ulijeva rječica Guduća čije je ušće zaštićeni ornitološki rezervat.

Na tom području, točnije u naseljima Gračac i Sonković Prostornim je planom definirana ugostiteljsko-turistička zona Prukljan na površini od 30 ha i zabavni centar - aqua park površine 29,4 ha. Preduvjet za realizaciju ugostiteljsko-turističke zone Prukljan je izgradnja igrališta za golf. Ono će uključivati prirodni teren za golf, teren za igru, zgradu turističkog smještaja, parkiralište za minimalno 100 osobnih vozila i ostale prateće sadržaje. U sklopu ugostiteljsko-turističke zone planirana je izgradnja smještajnih građevina i pratećih sadržaja (otvorenih športskih, rekreacijskih, ugostiteljskih, uslužnih, zabavnih i sl.) uz odgovarajući broj parkirnih mjestra. Smještajne će građevine biti organizirane kao turističko naselje u kojemu će biti smješteno najviše 1500 kreveta. Najmanje 40 % površine svake građevne čestice bit će uređeno kao parkovni nasadi i prirodno zelenilo. Građevine pratećih sadržaja planiraju se izvan pojasa najmanje 70 m od obalne crte i taj dio neće biti izgrađen više od 10 %. Pojas do 50 m od obalne crte planiran je kao uređena ili prirodna plaža, a prateći sadržaji plaže (otvoreni sportski i rekreacijski sadržaji, dječja igrališta) planiraju se izvan pojasa 50 m od obalne crte. Unutar građevinskog područja ugostiteljsko-turističke namjene omogućava se izgradnja svih tipova športsko-rekreacijskih građevina i otvorenih igrališta (npr. vodenih tobogana, bazena, bazena s valovima, staza, i dr., osim igrališta za golf) s pratećim ugostiteljskim, trgovackim i pomoćnim građevinama (sanitarijama, tuševima, garderobom, skladištem i sl.). U II. Izmjenama i dopunama Prostornog plana definirano je da prostorna cjelina ugostiteljsko-turističke namjene mora imati odgovarajući pristup na javno-prometnu površinu i unutar nje smješten pripadajući broj parkirališnih mesta, i to za svaku smještajnu jedinicu (soba, apartman) najmanje jedno parkirališno mjesto, a u većim zonama u kojima se planira dolazak gostiju autobusima predvidjet će se parkirališna mjesta za autobuse. U svrhu razvoja ove ugostiteljsko-turističke zone predviđen je pristan za brodove izvan same zone, što je uvjetovano konfiguracijom terena. Za navedeni pristan planiran je smještaj jednog plovila za prihvat turističkih brodova maksimalne dužine 20 m, a uz njega se može planirati i pristan za prihvat do maksimalno 3 plovila s tim da ukupna površina akvatorija za navedenu namjenu ne smije biti veća od 1,0 ha.

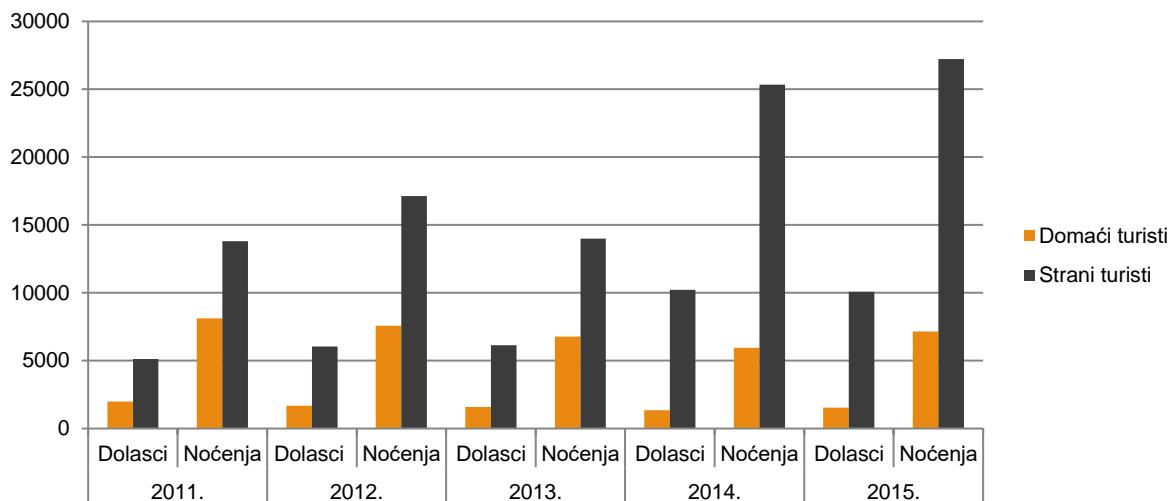
Prema podatcima iz 2015. godine turističku ponudu sportskog i pustolovnog turizma na području Grada Skradina upotpunjavaju kajaking, lov i ribolov. Posebno je atraktivna ponuda kajakinga koji uključuje veslanje Prukljanskim jezerom do plaže u Bilicama gdje je kajakašima omogućeno kupanje u slano-slatkoj vodi.

Potencijal budućeg razvoja turizma je razvoj i kulturnog turizma valorizacijom spomeničke baštine na području Grada Skradina. Jedan od vrijednih, ali trenutno zanemarenih resursa, je Turina, srednjevjekovna utvrda Pavla Šubića Bribirskog smještena na mjestu stare gradine iz vremena Liburna. Ona je detaljnije obrađena u poglavljju 3.4. Kultura i zaštita kulturne baštine.

O turističkim potencijalu ovoga područja govori i podatak o broju dolazaka i noćenja turista u proteklom razdoblju.

¹⁵ <http://zasticenapodrucja.com/>

Grafikon 8: Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista na području Grada Skradina od siječnja 2011. do prosinca 2015. g.

Izvor: Turistička zajednica Grada Skradina

U grafikonu 8 analizirani su dolasci i noćenja u Gradu Skradinu od siječnja 2011. do prosinca 2015. godine. Vidljivo je da su se sveukupni broj dolazaka stranih i domaćih turista od 2011. do 2015. godine povećao. Godine 2011. sveukupno je u Grad Skradin došlo 7122 turista da bi se do kraja 2015. taj broj uvećao za 63,42 %. Povećanje sveukupnog broja dolazaka turista u analiziranom razdoblju ostvareno je zbog povećanja dolazaka stranih gostiju, jer je u tom periodu broj dolazaka domaćih gostiju smanjen za 22,07 %. Broj noćenja je od 2011. do 2015. godine ostvario još veći porast od broja dolazaka u Gradu Skradinu. Naime, 2011. godine broj noćenja iznosio je 21 955, a do kraja 2015. godine uvećao se za 56,72 %. Povećanje broja noćenja ostvareno je samo kod stranih turista (za 97,14 %), dok se broj noćenja domaćih turista smanjio za 11,96 %.

Tablica 18: Dolasci i noćenja turista u kućanstvima na području Grada Skradina od 2011. do 2015. g.

Vrsta kućanstva / Godina		2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Sobe, apartmani i kuće za odmor	Dolasci	1076	1436	2134	4115	4642
	Noćenja	2662	3955	4866	8099	9045
Kamp jedinice u kampovima	Dolasci	106	48	59	0	131
	Noćenja	107	52	74	0	161

Izvor: Turistička zajednica Grada Skradina

U tablici 18 prikazani su dolasci i noćenja ostvareni u kućanstvima na području Grada Skradina od 2011. do 2015. godine koja na ovom području čine većinu ukupnih smještajnih kapaciteta. Prema statistici Turističke zajednice Grada Skradina zajedno su evidentirana kućanstva koja su sobe, apartmani i kuće za odmor, a posebno kamp jedinice u kampovima. U svim je privatnim smještajnim jedinicama u analiziranom razdoblju evidentiran porast dolazaka i noćenja. U sobama, apartmanima i kućama za odmor on je iznosio više od tri puta.

Prosječan broj noćenja po turistu u analiziranom periodu bio je tri dana. Najveći broj stranih dolazaka ostvarili su Srbi s prosječnim brojem noćenja od 13 dana. U 2015. godini oni su činili oko 16 % od sveukupnog broja noćenja u Gradu Skradinu. Analiza dolazaka i noćenja turista po zemljama podrijetla prikazana je u tablici 19.

Tablica 19: Dolasci i noćenja turista po zemljama podrijetla od siječnja 2011. do prosinca 2015. g.

Zemlja podrijetla	2011.		2012.		2013.		2014.		2015.	
	Dolasci	Noćenja								
UKUPNO	5126	13808	6051	17139	6146	13992	10213	25342	10066	27221
Albanija	3	5	3	8	0	0	35	39	36	44
Austrija	345	736	447	1077	386	934	668	1359	676	1407
Belgija	180	433	255	1088	242	765	348	1130	352	914
Bjelorusija	0	0	1	1	0	0	16	16	3	4
BiH	62	128	105	826	117	450	95	1095	182	1675
Bugarska	5	7	1	1	5	6	21	24	14	27
Cipar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Crna Gora	40	85	14	71	40	105	63	138	29	108
Češka	209	462	173	332	206	434	385	633	330	600
Danska	19	37	33	111	135	295	110	368	72	290
Estonija	24	44	31	311	68	475	111	1209	39	409
Finska	16	25	20	34	64	87	69	116	66	116
Franc.	490	838	571	1029	522	887	1038	1592	899	1427
Grčka	1	1	2	2	2	2	24	40	6	17
Irska	26	53	20	34	45	100	65	96	68	139
Island	0	0	8	15	15	67	14	99	7	38
Italija	498	823	507	945	499	746	1052	1740	968	1613
Letonija	8	18	3	6	0	0	29	110	32	128
Litva	10	10	29	55	8	12	42	111	19	26
Luksemb.	6	10	13	25	8	11	11	24	15	47
Mađarska	101	174	148	371	105	408	317	545	265	757
Makedon.	9	17	3	40	9	21	8	85	13	30
Malta	0	0	0	0	3	3	12	16	7	16
Nizoz.	186	483	181	452	247	450	315	703	421	1176
Norveška	29	86	44	240	86	222	59	315	35	167
Njemačka	875	2070	948	2584	1052	1519	1420	2855	1388	3123
Poljska	216	541	264	469	400	636	455	639	463	668
Portugal	25	50	14	17	15	22	42	53	45	68
Rumunj.	29	131	40	73	18	29	40	72	70	129
Rusija	84	149	115	176	62	108	109	170	102	128
Slovačka	54	74	89	131	89	119	182	344	109	229
Slovenija	211	898	222	1185	177	578	269	830	315	986
Srbija	132	2086	166	2492	172	1372	284	3975	403	5641
Španjol.	216	279	195	283	155	241	250	325	318	406
Švedska	62	260	94	335	113	310	257	691	150	379
Švicarska	153	427	199	504	167	390	300	661	317	797
Turska	9	10	2	7	8	18	10	22	4	5
U. K.	331	851	256	598	290	827	507	1219	612	1305
Ukrajina	29	38	28	33	27	37	27	35	48	54
Ostale eur. zem.	5	7	12	17	2	2	13	20	3	6
Južnoafr. Republika	0	0	8	10	0	0	9	15	9	12
Maroko	0	0	0	0	0	0	4	6	5	8
Tunis	2	11	0	0	0	0	3	5	2	4
Ostale afr. zemlje	1	2	3	11	5	6	15	22	25	36
Kanada	59	178	100	205	66	535	82	163	108	177
SAD	144	439	434	572	301	430	608	771	518	771
Ost. zem. Sj. Amer.	0	0	4	5	0	0	4	4	2	2
Brazil	12	17	2	2	7	7	40	62	49	74
Argentina	0	0	1	1	2	2	1	1	2	2
Čile	2	2	0	0	0	0	26	28	2	2
Meksiko	3	6	0	0	8	8	3	3	4	4

Zemlja podrijetla	2011.		2012.		2013.		2014.		2015.	
	Dolasci	Noćenja								
Ost. zem. J. i Sr. Amerike	0	0	20	21	14	14	6	14	7	12
Izrael	40	61	87	130	43	57	128	190	93	139
Japan	14	21	9	13	3	5	6	6	20	33
Kina	6	18	8	12	5	6	10	11	19	22
Koreja	4	4	2	3	0	0	21	21	35	49
Indija	0	0	0	0	0	0	3	3	12	15
Indonezija	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Jordan	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0
Kazahst.	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuvajt	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0
Uj. Arap. Emirati	0	0	0	0	0	0	0	0	7	7
Hong Kong	0	0	0	0	0	0	1	2	5	5
Tajland	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1
Tajvan	0	0	0	0	0	0	4	8	5	5
Ostale azijs. zem.	1	4	14	24	1	2	4	7	34	52
Australija	93	618	85	130	73	131	125	400	152	590
Novi Zeland	12	30	13	16	49	91	19	54	37	87
Ost. zem. Oceanije	0	0	0	0	0	0	5	10	10	11
Ost. izvaneur. zemlje	34	48	5	6	10	10	6	14	0	0

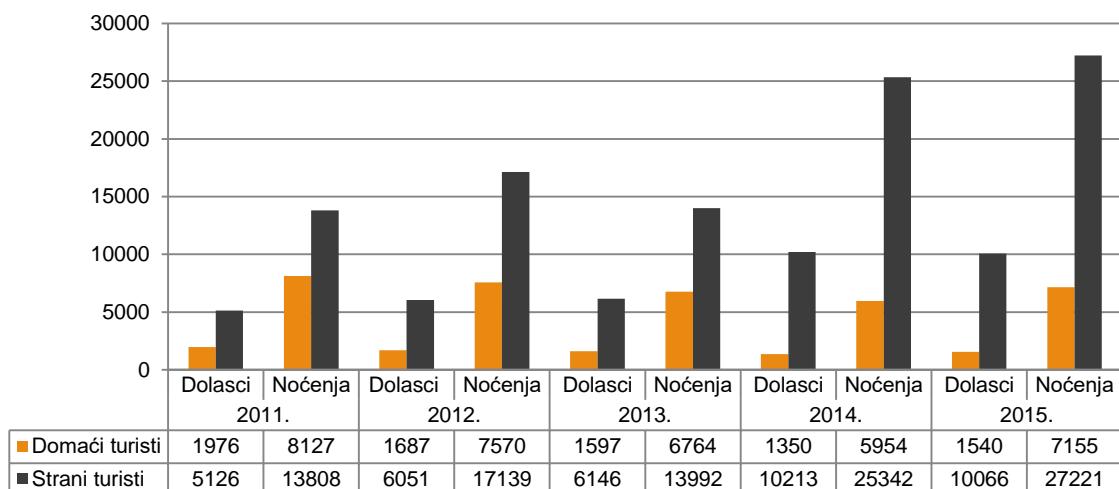
Izvor: Turistička zajednica Grada Skradina

Na području Grada Skradina 2014. godine u privatnom smještaju iznajmljivalo se 78 soba, 33 apartmana, 22 studio apartmana, jedna kuća za odmor i 25 kamp jedinica sa sveukupno 415 kreveta.

U uskoj uvali Rokovaca na samom ušću rijeke Krke smještena je ACI marina koja s gradskom jezgrom Skradina čini jedinstvenu cjelinu. Marina je otvorena tijekom cijele godine i tranzitna je destinacija brojnih nautičara. S obzirom na svoj položaj uz rijeku i moguće jake udare bure, vrlo je dobro zaštićena. Za nautičare je u marini osigurano 180 vezova. Sadržaji marine u potpunosti su prilagođeni nautičarima i uključuju recepciju, struju i vodu, tuševe, WC, restoran, telefon, malu trgovinu i mjenjačnicu.

U grafikonu 9 prikazan je odnos broja dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista u ACI marini od 2011. do 2015. godine na temelju podataka dostavljenih od Turističke zajednice Grada Skradina. Vidljivo je da je broj dolazaka i noćenja u analiziranom periodu oscilirao. S obzirom da podatci za 2015. godinu nisu dostavljeni za prosinac, analiza dolazaka i noćenja opisana je uspoređujući podatke iz 2011. i 2014. godine. Može se zaključiti da se 2014. godine broj dolazaka domaćih turista u marini smanjio za oko 31,68 %, a broj noćenja za oko 26,74 % što znači da su domaći turisti u marini ostajali duže. Broj dolazaka stranih turista u ACI marinu od 2011. do 2014. povećan je za 99,24 %, a broj noćenja za oko 83,53 % što znači da su strani turisti 2014. godine u marini ostajali kraće. U analiziranom periodu domaći su turisti u ACI marini u prosjeku noćili četiri do pet noći, a strani turisti dvije do tri noći. Najviše dolazaka i noćenja ostvarili su Nijemci, potom Austrijanci i Mađari.

Grafikon 9: Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u ACI marini od siječnja 2011. do prosinca 2015. g.

Izvor: Turistička zajednica Grada Skradina

Izvrsna nadopuna turističke ponude, osobito u segmentu obiteljskog turizma, su dvije plaže, od kojih je jedna s dječjim i sportskim igralištem, dok ljubitelji intimnijih plaža svoj kutak mogu naći izvan naselja.

Na području Nacionalnog parka Krka turistima je prilagođena staza Skradin - Dubravice - Rupe - Visovac - Roški slap - Drinovci - Kanjon Čikole - Goriš - Konjevrate - Tromilja - Skradinski buk - Skradin. Dio staze je asfaltiran, a veći dio nje je makadamski put. Ovom stazom može se obići najzanimljiviji dio rijeke Krke i područja koje je proglašeno Nacionalnim parkom. Start staze je u Skradinu odakle se ide zapadnom stranom Parka prema Roškome slapi. Usput se može uživati u pogledu na otočić Visovac sa samostanom. Po prolasku Roškoga slapa staza nastavlja nazad istočnom stranom uključujući prolazak kanjonom Čikole, rijeke koja se ulijeva u Krku. U blizini se nalazi povjesna utvrda Ključica. Staza završava kod Skradinskog buka.

U 2016. godini na analiziranom području nije bilo subjekata registriranih za ekološki, ruralni i planinski turizam koji može uključivati sljedeće smještajne jedinice: *bike & bed, bed & breakfast*, kuće za odmor u prirodnom okruženju, šumske kolibe, manje obiteljske pansione, seljačka domaćinstva, kampove, objekte robinzonskog turizma i planinarske domove.

Jedini hotel u Gradu Skradinu je Hotel Skradinski buk smješten u centru povijesnog Skradina. To je mali obiteljski hotel s tri zvjezdice. Kapaciteti hotela su dva hotelska apartmana i 27 soba. U sklopu hotela nalazi se restoran u kojem se nude domaća jela. Osim tog restorana u tradicionalnoj skradinskoj gastronomiji može se uživati u još petnaestak restorana i konoba od kojih tri rade cijelu godinu, dok su ostali otvoreni samo u ljetnim mjesecima.

Gastronomija

Ponuda konoba i restorana u Skradinu prilično je raznovrsna pa svaki posjetitelj može pronaći svoje najdraže mjesto za uživanje u lokalnoj i dalmatinskoj kuhinji ponekad prožetoj egzotičnim aromama bogatih skradinskih trpeza. S obzirom da je skradinsko područje sjedište kontinenta i Mediterana uz rijeku i more može se pohvaliti zaista raznovrsnom gastronomskom ponudom s posebnim naglaskom na riblja jela s okusima mora i rijeke popraćeno prilozima od voća i povrća uzgojenog daleko od gradova i zagađenja. Na području Grada Skradina postoji dvadesetak gastronomskih lokacija.

Glavne delikatese svakako su dalmatinski pršut, brudet od jegulje, skradinski rižoto, koprtlje, kobasicice, svježa riba (ćokalice) ili školjke, janjetina i kruh ispod peke, vino (debit) te rakija od ruža, oraha ili žižula. Hladni skradinski brudet od jegulje poslužuje se s palentom od kukuruza samljevenog u mlinovima na Skradinskom buku. Poseban skradinski specijalitet je tzv. skradinski rižoto koji se kuha 6-8 sati. Ovaj rižoto prema tradiciji pripremaju samo muškarci. Tradicionalno i cijenjeno jelo ovoga kraja su i koprtlje - štapići pršuta i pancete umotani u janjeće iznutrice i kuhanе zajedno s komadima suhog mesa. Kobasicice iz skradinskog zaleđa začinjene su muškatnim oraščićem i sokom od češnjaka natopljenim u bijelom vinu. Riblju trpezu izvrsno upotpunjuju ćokalice - sitne ribice koje žive između gornjeg sloja slatke vode rijeke Krke i donjeg sloja slane morske vode.

Najpoznatiji desert ovoga kraja je skradinska torta (poslastica od oraha, badema i meda). U domaće poslastice ubrajaju se i domaći džemovi od oskoruša, planike i smokava s ljekovitim biljem koje turisti mogu kušati i kupiti kao slatki suvenir, kao i ušećerene (bruštulane) bademe i suhe smokve.

Na području Grada Skradina nalazi se nekoliko renomiranih i poznatih vinara. U naselju Plastovo mogu se istaknuti vina Bibich, obiteljske *boutique* vinarije koja se proizvodnjom vina bavi kroz više generacija te vina dviju obitelji Sladić.

Obitelj Bibich vina proizvodi s nešto više od 20 hektara vinograda, oko polovine u obiteljskom vlasništvu, a ostatak s površina u kooperaciji. Godišnja proizvodnja se kreće oko 120 000 boca iz tri vinogorja: skradinskog, nadinskog i prominskog. Vina Sladić proizvode se od četiri lokalne sorte vinove loze: debita, maraštine, plavine i lasine. U naselju Dubravice vinima se bavi obitelj Grozdanić, a naselju Skradin obitelj Bedrica. Unatoč bogatoj vinskoj tradiciji na analiziranom području nema vinskih cesta.

2.4.Tržište rada

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine na području Grada Skradina bio je zaposlen 811 stanovnik, dok je prema podatcima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje iste godine nezaposleno bilo 248 stanovnika.

Tablica 3 Struktura stanovništva prema spolu i starosti iz poglavlja 1. Opći podatci prikazuje koliko je radno sposobnog stanovništva 2011. godine obitavalo na području Grada Skradina. Iz tablice je moguće zaključiti kako je broj radno sposobnog stanovništva između dva popisa opao s obzirom da je prema popisu stanovništva iz 2011. godine na tom području bilo evidentirano 2292 radno sposobne osobe, a prema prethodnom popisu stanovništva 2001. godine 2398 osoba.

Zaposleno stanovništvo

Tablica 20 prikazuje strukturu stanovnika na području Grada Skradina prema njihovom položaju u zaposlenju i prema njihovoj starosnoj dobi (podatci za 2011. godinu). Statistika ukazuje da je 2011. godine najviše zaposlenih bilo u dobi od 30 do 34 godine. Najveći su udio stanovništva prema položaju zaposlenja 2011. godine činili zaposlenici, njih oko 91 % (741 osoba). Od ukupnog broja zaposlenika ovoga područja, samozaposlenih je bilo oko 8 % (64 osobe).

*Tablica 20: Broj zaposlenih stanovnika prema starosti i položaju u zaposlenju na području Grada Skradina
(Popis stanovništva, 2011.)*

Starost	Ukupno	Zaposlenici	Samozaposleni		Pomažući članovi obitelji	Ostale zaposlene osobe
			Poslodavci	Osobe koje rade za vlastiti račun		
Ukupno	811	741	29	35	3	3
15-19	5	5	0	0	0	0
20-24	73	71	1	0	0	1
25-29	99	93	2	4	0	0
30-34	132	119	2	7	2	2
35-39	111	103	2	5	1	0
40-44	108	95	7	6	0	0
45-49	113	102	4	7	0	0
50-54	95	87	4	4	0	0
55-59	55	51	4	0	0	0
60-64	16	12	2	2	0	0
65 i više	4	3	1	0	0	0

Izvor: www.dzs.hr

Analizirajući zaposlenost stanovnika Grada Skradina prema područjima djelatnosti može se zaključiti da trgovina na veliko i malo te popravak motornih vozila i motocikala broji najviše zaposlenika, njih čak 143, dok je 113 osoba zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripremi i usluživanju hrane. Treća najzastupljenija djelatnost u kojoj su zaposleni stanovnici s područja Grada Skradina je prerađivačka industrija sa 101 osobom (ova se brojka uglavnom odnosi na zaposlenike TLM d.d. koji se nalazi na području Grada Šibenika).

Tablica 21: Broj zaposlenih prema područjima djelatnosti, starosti i spolu na području Grada Skradina (Popis stanovništva, 2011.)

Područje djelatnosti	Ukupno	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65 i više
Ukupno	811	5	73	99	132	111	108	113	95	55	16	4
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	20	0	0	2	3	4	2	1	3	2	2	1
B Rudarstvo i vađenje	4	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0
C Prerađivačka industrija	101	0	5	8	13	9	17	21	15	11	2	0
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	15	0	0	1	0	2	3	3	3	3	0	0
E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	29	0	1	3	6	1	4	6	4	3	1	0
F Građevinarstvo	57	0	6	6	8	9	5	7	7	7	2	0
G Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	143	0	21	27	34	26	13	12	4	5	1	0
H Prijevoz i skladištenje	49	0	4	5	5	10	5	9	6	5	0	0
I Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	113	2	13	7	22	15	16	14	18	4	1	1
J Informacijske i komunikacijske djelatnosti	3	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	9	0	1	2	1	0	2	1	2	0	0	0
L Poslovanje nekretninama	5	0	0	2	2	0	0	0	1	0	0	0
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	10	0	0	3	1	2	0	3	1	0	0	0
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	29	0	4	6	5	3	3	2	3	3	0	0
O Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	59	1	6	7	9	8	15	7	4	2	0	0
P Obrazovanje	44	0	4	4	2	2	6	6	11	4	4	1
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	54	1	5	5	7	5	7	11	7	2	3	1
R Umjetnost, zabava i rekreacija	52	0	0	5	10	13	8	9	4	3	0	0
S Ostale uslužne djelatnosti	14	1	2	2	3	1	2	1	1	1	0	0
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavca, djelatnosti kućanstva koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
U Djelatnost izvanteritorijalnih organizacija i tijela	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nepoznato	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

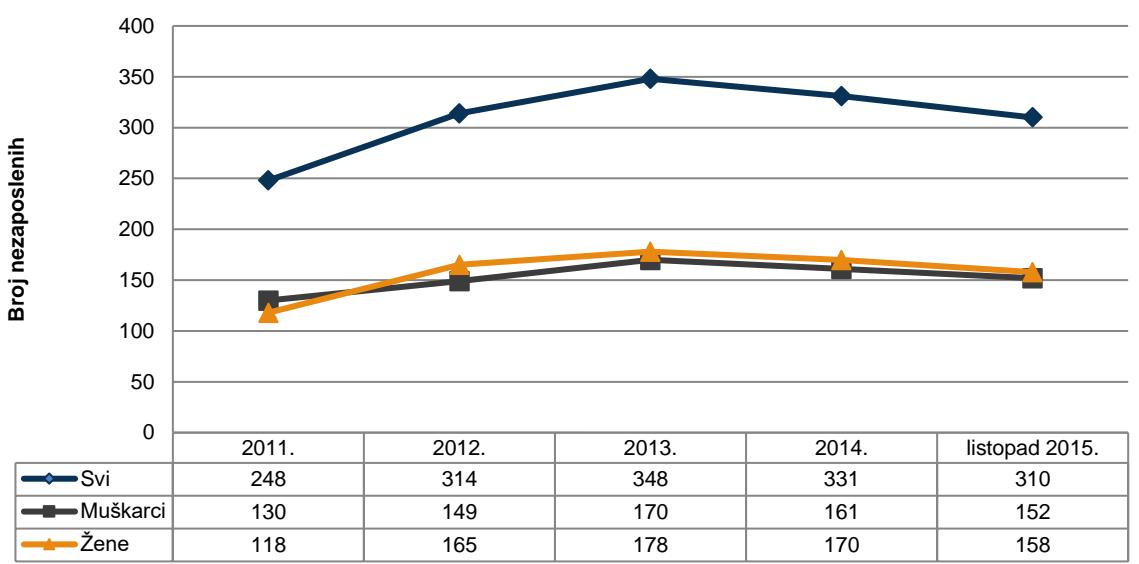
Izvor: www.dzs.hr

S obzirom da su podatci o visini prosječne plaće za područje Grada Skradina nedostupni prikazan je osvrt na razini Županije. Prosječna bruto plaća u Šibensko-kninskoj županiji u zadnjem dostupnom razdoblju - 2011. godine, iznosila je 7196 kn, dok je neto plaća u tom razdoblju iznosila 5172 kn.

Nezaposleno stanovništvo

U 2011. godini na području Grada Skradina stopa nezaposlenosti kojom se iskazuje omjer radno sposobnog i nezaposlenog stanovništva iznosila je 10,82 %. Broj nezaposlenih te je godine iznosio 284, a do 2013. godine povećao se na 384 da bi se do 2015. godine taj broj smanjio na 310 nezaposlenih stanovnika. Prema tablicama i grafikonima u nastavku teksta vidljivi su trendovi kretanja nezaposlenog stanovništva po godinama, spolu i obrazovanju.

Grafikon 10: Nezaposleno stanovništvo prema spolu na području Grada Skradina od 2011. do listopada 2015. g.

Izvor: www.hzz.hr, mjesecni statistički bilteni HZZ PU Šibenik

Grafikonom 10 prikazana je struktura nezaposlenog stanovništva Grada Skradina prema spolu. Iz njega je vidljivo da je 2011. godine bilo više nezaposlenih muškaraca, a od 2012. do listopada 2015. godine više nezaposlenih žena. Najmanje nezaposlenih s obzirom na stupanj obrazovanja broje osobe sa završenom gimnazijom i bez završene osnovne škole, ali to se može opravdati činjenicom da je njih u postotku i najmanje. Najveći broj nezaposlenih u analiziranom periodu činile su osobe koje su završile srednju školu do tri godine ili samo osnovnu školu.

Tablica 22: Nezaposleno stanovništvo na području Grada Skradina prema razini obrazovanja od 2012. do listopada 2015. g.

Kategorija/Godina	2012.	2013.	2014.	Listopad 2015.
Bez škole i s nezavršenom osnovnom školom	10	11	9	7
Završena osnovna škola	102	116	90	70
Sa završenom srednjom školom do 3 godine te za KV i VKV radnike	123	114	122	96
Sa završenom srednjom školom od 4 i više godina	70	74	66	56
Sa završenom gimnazijom	6	6	6	2
Sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom	7	13	10	11
Sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem, doktoratom	13	14	11	6

Izvor: www.hzz.hr

Analiza izvora prihoda stanovnika Grada Skradina

Iz tablice 23 vidljivo je da su stanovnici na području Grada Skradina 2011. godine najčešće za život zarađivali stalnim zaposlenjem (751 stanovnik). Prihode od starosne imovine te je godine ostvarilo 690 stanovnika, dok je bez prihoda bilo 1420 stanovnika.

Tablica 23: Izvori financiranja Skradinjana u 2011. g.

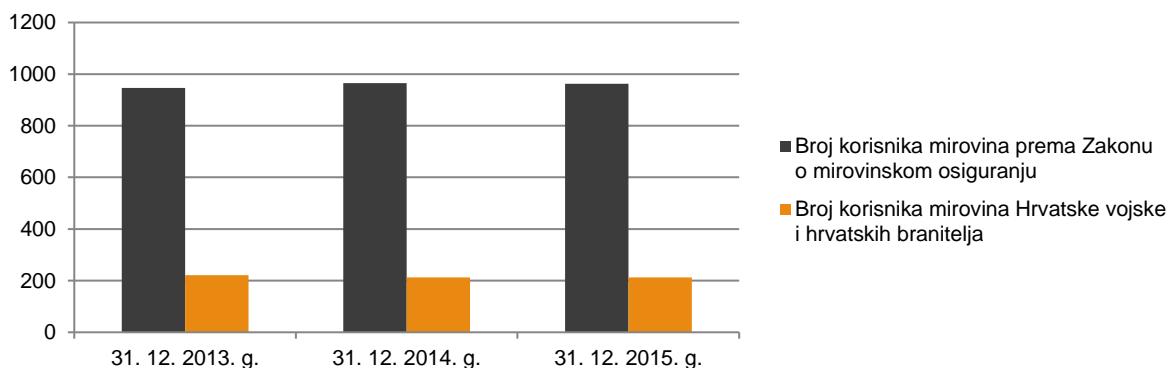
Glavni izvori sredstava za život	Svi	Muškarci	Žene
Prihodi od stalnog rada	751	447	304
Prihodi od povremenog rada	121	59	62
Prihodi od poljoprivrede	60	45	15
Starosna mirovina	690	396	294
Ostale mirovine	512	331	181
Prihodi od imovine	13	7	6
Socijalne naknade	235	111	124
Ostali prihodi	94	47	47
Povremena potpora drugih	32	19	13
Bez prihoda	1420	523	897

Izvor: www.dzs.hr

Korisnici mirovinskog osiguranja

Prema podatcima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje evidentna je konstanta u broju korisnika u razdoblju od tri godine (grafikon 11). U 2015. godini na području Grada Skradina evidentirano je 963 osobe koje imaju mirovinska primanja, od kojih je bilo oko 56 % muškaraca i 44 % žena. Na dan 31. prosinca 2015. godine oni su sačinjavali 3,5 % sveukupnog broja umirovljenika na području Šibensko-kninske županije s prosječnom mirovinom 1694,14 kn i prosječnim radnim stažom od 27 godina i 15 dana. Usporedbom podataka o iznosu mirovina i ukupnom radnom stažu umirovljenika na području Grada Skradina i Šibensko-kninske županije zaključeno je da Skradinjani imaju za 360,21 kn manje mirovine od županijskog prosjeka, a u mirovinu idu sa stažem manjim od županijskog prosjeka za dvije godine, pet mjeseci i 11 dana.

Grafikon 11: Korisnici mirovina na području Grada Skradina od 2013. do 2015. g.

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Godine 2015. najviše Skradinjana bilo je zaposленo kod pravnih osoba (206). Statistički podatci ukazuju da je broj osiguranika 2015. godine porastao i to kod zaposlenika pravnih osoba, poljoprivrednika i radnika kod fizičkih osoba.

Tablica 24: Osiguranici na području Grada Skradina

Godina / Kategorija	Radnici kod pravnih osoba	Obrtnici	Poljoprivrednici	Samostalne profesionalne djelatnosti	Radnici kod fizičkih osoba	Osiguranici - produženo osiguranje
2013.	187	42	17	5	64	1
2014.	201	38	18	4	67	1
2015.	206	36	21	4	70	1

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

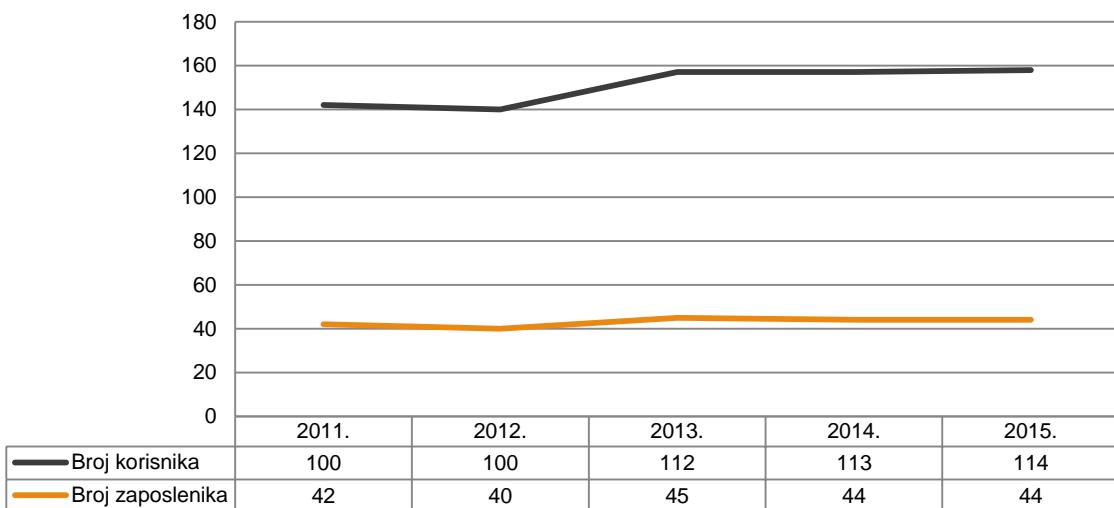
3. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

3.1. Socijalna skrb

Na području Grada Skradina nalazi se Centar za rehabilitaciju Roman obitelj. Osnovan je 1997. godine. Cilj osnivanja Centra je pružanje smještaja ili boravka tjelesno ili intelektualno oštećenim odraslim osobama. Njima je u okviru usluge stanovanja osigurana i prehrana, njega i briga o zdravlju, osposobljavanje za samozbrinjavanje, socijalni rad, medicinska i psihosocijalna rehabilitacija. Nadalje, tu je i pružanje pojedine usluge psihosocijalne rehabilitacije kao stručne pomoći u obitelji korisnika (patronaža), kao i organiziranje i provođenje djelatnosti u okviru stalnog, tjednog i privremenog smještaja, organiziranog stanovanja te cjelodnevnog, poludnevnog i povremenog boravka.

Ta ustanova socijalne skrbi djeluje na dvije lokacije: u Bratiškovicima na području Grada Skradina i u Šibeniku. U središnjici u Bratiškovicima 2016. godine skrbila je za 100 tjelesno ili intelektualno oštećenih odraslih osoba, a u stambenoj zajednici u Šibeniku te je godine organizirano stanovanje za 15 tjelesno ili intelektualno oštećenih odraslih osoba. U veljači 2016. godine evidentiran je nedostatak smještajnih kapaciteta i formirana je lista čekanja na kojoj se nalazilo 59 potencijalnih korisnika. Za primatelje usluga Centra 2016. godine brinula su se 44 zaposlenika, a zbog obujma posla bilo ih je zaposleno još desetak putem ugovora o djelu. Otegotna okolnost i jednima i drugima bio je nedostatak komunalne infrastrukture - vodovoda i kanalizacije. Detaljan prikaz broja korisnika i zaposlenika od 2011. do 2015. godine prikazan je u grafikonu 12.

Grafikon 12: Broj zaposlenika i korisnika Centra za rehabilitaciju Roman obitelj od 2011. do 2015. g.

Izvor: Centar za rehabilitaciju Roman obitelj

Brigu o socijalno osjetljivim skupinama s područja Grada Skradina vodi Centar za socijalnu skrb Šibenik. On je jedan od tri centara za socijalnu skrb Šibensko-kninske županije. Njegova se djelatnost odnosi na davanje mišljenja i prijedloga u sudskim postupcima koji se odnose na obiteljskopopravnu i kaznenopravnu zaštitu, provođenje izvršenja rješenja, davanje mišljenja prilikom odlučivanja o odobravanju izlaska zatvorenika iz penalne ustanove, sudjelovanje kao stranka ili umješač pred sudom i drugim državnim tijelima kada se radi o zaštiti osobnih interesa djece i drugih članova obitelji koji se ne mogu brinuti sami o sebi ni o svojim pravima

i interesima, izdavanje dozvola za obavljanje udomiteljstva, obavljanje nadzora nad udomiteljskim obiteljima, provođenje odgojnih mjera nad djecom s problemima u ponašanju, posredovanje u postupku razvoda braka i dr.

Centar za socijalnu skrb Šibenik osnovan je za područje Grada Šibenika, Grada Vodica i Grada Skradina kao i općina: Pirovac, Primošten, Rogoznica, Tisno, Tribunj, Murter-Kornati i Bilice s pripadajućim naseljima.

Oblici novčane pomoći socijalne skrbi su:

- zajamčena minimalna naknada
- jednokratne naknade
- naknade povezane s obrazovanjem
- osobna invalidnina
- doplatak za pomoć i njegu
- status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja i
- naknada do zaposlenja.

U tablici 25 prikazani su podatci o novčanim pravima za korisnike socijalne skrbi s područja Grada Skradina za 2015. godinu. Vidljivo je da je najveći broj korisnika dobivao doplatak za pomoć i njegu, minimalnu naknadu i jednokratnu naknadu. U usporedbi s brojem korisnika socijalne skrbi u prethodnim godinama, za koje točni podatci nisu bili dostupni, uočen je pad broja korisnika novčanih prava. Pravi uzrok tome je promjena zakonske regulative (Zakona o socijalnoj skrbi) zbog čega sve manji broj može ostvarivati prava iz socijalne skrbi. Osim toga, evidencija o pruženim socijalnim uslugama na području na kojem Centar djeluje vodi se kroz pet organizacijskih cjelina, a ni jedna evidencija ne uključuje praćenje korisnika po mjestu prebivanja.

Pri Centru za socijalnu skrb Šibenik, na Rivi iza hotela Jadran djeluje Podružnica Centra. Korisnici usluga Podružnice su pojedinci, obitelji i različite korisničke skupine, koji zatraže usluge savjetovanja ili u određenim okolnostima prihvate ponuđene usluge savjetovanja, podrške i/ili edukacije. Podružnica u okviru svoje djelatnosti obavlja poslove savjetodavnog, preventivnog i edukativnog rada te druge stručne poslove koji se odnose na:

- savjetodavnu uslugu koja se odnosi na brak, roditeljstvo, obiteljske i partnerske odnose
- razvoj socijalizacijskih vještina djece i mladih, posebno komunikacijskih vještina i nenasilnog rješavanja sukoba među djecom i mladima
- razvoj komunikacije i tolerancije u mladenačkim i partnerskim odnosima
- edukaciju posvojitelja i udomitelja
- obiteljsku medijaciju
- poticanje i razvoj programa rada u zajednici, volonterskog rada i rada udruga koje su potpora roditeljima, obitelji, djeci, mlađeži i drugim socijalno osjetljivim skupinama stanovništva
- poticanje i provedbu programskih aktivnosti namijenjenih edukaciji i promidžbi obiteljskih vrijednosti
- izvršavanje posebnih obveza maloljetnika u pretpripremnom postupku po odredbama posebnog zakona
- postupak izdavanja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti dadilja.

Tablica 25: Broj korisnika socijalne skrbi prema vrstama skrbi na području Grada Skradina 2015. g.

Kategorija / Godina	2015.
Minimalna naknada	88
Jednokratna naknada (ukupno u tekućoj godini)	73
Naknade povezane s obrazovanjem	1
Osobna invalidnina	23
Doplatak za pomoć i njegu	132
Status roditelja njegovatelja ili njegovatelja	4
Broj djece - korisnika prava na privremeno uzdržavanje	1

Izvor: Centar za socijalnu skrb Šibenik

Prema posljednjem popisu stanovnika na području Grada Skradina prebiva 1299 osoba starijih od 60 godina. Uspoređujući brojčane podatke iz Popisa stanovnika 2001. i 2011. godine koji su prezentirani u poglavlju 1. Opći podaci može se zaključiti da se broj stanovništva na području Grada Skradina starijeg od 60 godina smanjio za oko 2 %. S obzirom da se sveukupni broj stanovnika smanjio za 4 %, vidljivo je da se koeficijent starosti povećao, kao i indeks starenja koji prikazuje postotni udio osoba starijih od 60 godina u odnosu na broj osoba od 0 do 19 godina.

Tablica 26: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje socijalne zaštite od 2011. do 2014. g. (u kn)

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena financiranje socijalne zaštite	350 138	292 719	344 424	303 391
Ukupni rashodi	8 553 199	8 735 012	10 782 462	15 299 055
Udio u ukupnim rashodima	4,1 %	3,35 %	3,19 %	1,98 %

Izvor: Grad Skradin

U tablici 26 prikazana su sredstva koja je Grad Skradin izdvajao za naknade socijalno ugroženim građanima i kućanstava na području Grada Skradina.

3.2.Zdravstvo

Na području Grada Skradina nalaze se četiri zdravstvene ustanove:

- ordinacija opće medicine Dr. Džaja Černak
- stomatološka ordinacija Dr. Skorić
- stomatološka ordinacija Dr. Brajnović i
- ljekarna Skradin.

Privatna ordinacija opće medicine posluje u sklopu Doma zdravlja Šibenik. Osnovana je od Šibensko-kninske županije, a prema obliku organizacije i djelatnosti primarne zaštite ona je ordinacija opće/obiteljske medicine. Smještena je u centru Grada, na Rivi, u prizemlju do zgrade Nacionalnog parka. S radom je započela prije više od 100 godina. U ordinaciji radi doktorica i sestra. U ordinaciji koja zauzima 30 m² nalaze se samo dva ležaja. Ordinacija u jutarnjoj smjeni radi 6,5 h, a u popodnevnoj 6 h. Uslugu patronaže na području Grada Skradina obavlja patronažna sestra na temelju ugovora s Domom zdravlja u Šibeniku. Već 15 godina na analiziranom je području organizirano dežurstvo subotom i nedjeljom, a obavlja ga Zavod za hitnu medicinu iz Šibenika.

Na katu iznad ordinacije opće medicine djeluje zubotehnička ordinacija Dr. Brajnović u kojoj u timu rade doktorica i sestra. Od 1998. ona se nalazi u zakupu, a od prije nekoliko godina je u koncesiji. Smještena je u prostoru površine 20 m².

Ljekarna Skradin koja se nalazi u blizini ordinacije opće medicine jedna je od osam poslovnica Ljekarne Šibenik koja ima sjedište u Šibeniku. Osnovana je i upisana u sudski registar 1964. godine. Osnivač i vlasnik Zdravstvene ustanove Ljekarne Šibenik od 1993. godine je Županija Šibensko-kninska. U analiziranom periodu (od 2011. Do 2015. godine ljekarna u Skradinu imala je tri zaposlenika.

Na području Grada nema ni jedne veterinarske ordinacije. Veterinarske usluge za kućne ljubimce i domaće životinje s područja Grada Skradina obavljaju veterinarske ustanove: Veterinarska ambulanta Vodice, Veterinarska ambulanta Gardijan i veterinarska ambulanta More u Šibeniku.

Prema posljednjim dostupnim podatcima Državnog zavoda za statistiku 2014. godine na području Grada Skradina zabilježeno je 67 smrtnih slučajeva, a najveći postotak (njih 50,75 %) bilo je kod ljudi starijih od 80 godina, što je nešto manje od prosjeka Županije gdje je najviše umrlih spadalo u istu starosnu skupinu, ali ih je bilo 53,48 %. Kod uzroka smrti može se reći da Skradinjani ne odstupaju od županijskog, ali ni hrvatskog prosjeka pa su najčešći uzroci njihovih smrti bile bolesti cirkulacijskog sustava, a nakon njih novotvorevine (neoplazme).

3.3. Odgoj i obrazovanje

Predškolski odgoj

Analizom posljednja dva popisa stanovništva utvrđeno je da se broj djece do šest godina na području Grada Skradina smanjio za 24 %. U Gradu Skradinu 2001. godine boravilo je 270 djece do šest godina, a 2011. god taj broj iznosio je 206.¹⁶

Za skradinsku djecu toga uzrasta omogućen je boravak u jednom od 12 dječjih vrtića u Šibensko-kninskoj županiji – Dječjem vrtiću Žižula iz Šibenika koji djeluje na devet lokacija od kojih se dvije nalaze na području Grada Skradina: u Skradinu i u Dubravicama. Vrtić je u javno-privatnom partnerstvu i osnovan je 2006. godine. U pedagoškoj godini 2015./2016. u redovnom je programu zbrinuo 59 (u Skradinu i u Dubravicama) djece vrtićkog uzrasta o kojima su se brinule četiri odgajateljice i jedna pomoćna odgajateljica. U cijelom analiziranom petogodišnjem razdoblju broj djece u vrtićima Grada Skradina kretao se od 55 do 59.

Rad se u vrtiću provodi u tri odgojne skupine, jednoj jasličkoj i dvjema vrtićkima. U vrtiću se provodi redovni desetosatni i šestosatni program, program ranog učenja stranog jezika i program predškole. Privremeni prostor vrtića u prizemlju zgrade gradske Uprave u Skradinu 2016. godine bio je neadekvatan za rad i radilo se na pronalaženju alternativnog rješenja.

Podružnica u Dubravicama koja se nalazi u sklopu područne škole otvorena je nešto kasnije, 2009. godine. Ona ima ugovorni odnos sa školom. U dječjem vrtiću Dubravice provodi se redovni program od 5,5 h, program ranog učenja stranog jezika i program predškole.

Uprava i knjigovodstvo obaju vrtića nalazi se u Šibeniku, odakle je za malene polaznike organizirana i dostava hrane. Program vrtića sličan je programima koji se provode u vrtićima susjednih jedinica lokalne samouprave. Odgajiteljica s djecom priprema predstave prigodom božićnih i uskrsnih blagdana, maskenbala i ostalih važnih manifestacija.

Tablica 27: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje predškolskog odgoja od 2011. do 2014. g. (u kn)

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena financiranje predškolskog odgoja	351 176	305 448	362 988	453 920
Ukupni rashodi	8 553 199	873 5012	10 782 462	15 299 055
Udio u ukupnim rashodima	4,11 %	3,5 %	3,37 %	2,97 %

Izvor: Grad Skradin

U razdoblju od 2011. do 2014. godine Vrtić se iz proračuna Grada Skradina godišnje sufinancirao u iznosima koji su se kretali od 305 448 kn do 453 920 kn što je prikazano u tablici 27.

¹⁶ Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis 2001. i Popis 2011.

Osnovnoškolsko obrazovanje

Kod broja skradinskih osnovnoškolaca vidljiv je negativan trend. U odnosu na 2001. godinu, 2011. godine se broj djece od 6 do 14 godina na području Grada Skradina smanjio za oko 4 %. Taj negativan trend manje je izražen na području Grada Skradina nego u Šibensko-kninskoj županiji u kojoj je broj djece od 6 do 14 godina u odnosu na 2001. godinu smanjen za 15 %. Prema podatcima posljednjeg popisa stanovništva iz 2011. godine na području Grada Skradina boravilo je 278 djece osnovnoškolskog uzrasta. Oko 21 % skradinskih osnovnoškolaca stanovnici su Skradina, a ostalih 79 % stanovnici su okolnih naselja.

Slika 7: Osnovna škola Skradin

Izvor: <http://os-skradin.skole.hr/skola/povijest>

Jedna od 23 osnovne škole u Šibensko-kninskoj županiji djeluje na području Grada Skradina. Osnovna škola Skradin osnovana je 1960. godine. Školska zgrada sagrađena je 1981. godine, ali je u Domovinskom ratu (1991.-1995.) oštećena i nakon rata obnovljena. Škola raspolaže s deset učionica od kojih su neke prilagođene za nastavu određenih predmeta (kemija, fizika), a neke specijalizirane u kabinete poput informatičke učionice. Informatički kabinet obnovljen je 2010., a 2016. godine je raspolagao s 13 novih učeničkih računala i još s jednim nastavničkim, mrežnim laserskim pisačem i projektorom, pri čemu su sva računala bila umrežena i povezana na Internet. Računalima su te godine bili opremljeni i svi uredi (ravnatelja, pedagoga, tajnika, računovodstva) te zbornica i knjižnica. Dugoročni je plan da se i prostor potkovlja osposobi i prenamijeni u učionički prostor. Najveći problem u radu škole je odvijanje nastave tjelesne kulture, jer za njeno održavanje nema adekvatnog prostora. U planu je izgradnja školske dvorane, a radovi za nju su započeli 2007. godine kada je uklonjeno sportsko igralište.

Osnovna škola Skradin djeluje na četiri lokacije. Osim matične škole u Skradinu nastava se odvija i u njenim podružnicama u naseljima Dubravice, Rupe i Piramatovci. Ova je škola u

školskoj godini 2015./2016. na sve četiri lokacije brojala sveukupno 39 zaposlenih i 177 učenika koji su bili raspoređeni u 15 razrednih odjela. U matičnoj školi u Skradinu bilo je 152 učenika, u školi u Dubravicama 11, u Piramatovcima dvoje i u Rupama 12 učenika. U područnim se školama nastava odvija u kombiniranim razrednim odjelima. Sve se školske zgrade na području Grada Skradina nalaze u relativno dobrom stanju. Sveukupna površina školskih zgrada iznosi 3200 m² (OŠ Skradin 1600 m², PŠ Dubravice 800 m², PŠ Rupe 400 m² i PŠ Piramatovci 400 m²). Učenička knjižnica postoji samo u matičnoj školi i PŠ Dubravice, a školsku dvoranu nema ni jedna škola na području Grada. Osim već spomenute potrebe za preuređenjem sportskog igrališta, u matičnoj školi, kao i u Područnoj školi Rupe postoji potreba za preuređenjem školskog dvorišta i izgradnjom sportske dvorane.

Tablica 28: Broj i vrsta prostorija u Osnovnoj školi Skradin

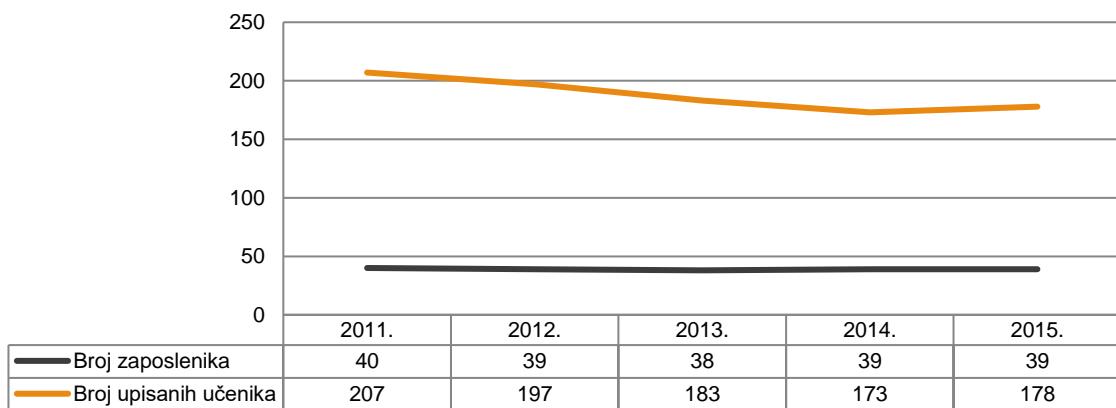
Područje / Vrsta prostorije	Učionice	Uredi	WC-ovi
OŠ Skradin (matična škola)	10	4	12
PŠ Dubravice	4	0	5
PŠ Rupe	3	0	3
PŠ Piramatovci	3	0	3

Izvor: Osnovna škola Skradin

Osnovna škola Skradin sa svojim podružnicama sveukupno broji 20 učionica, četiri ureda i 23 WC-a. Školske godine 2015./2016. u matičnoj se školi preuređivao sanitarni čvor. Detaljan broj prostorija prikazan je u tablici 28.

Broj zaposlenika i upisanih učenika Osnovne škole Skradin od 2011. do 2015. godine prikazan je grafikonom 13. Škola se održava u redovnom programu.

Grafikon 13: Broj zaposlenika i upisanih učenika Osnovne škole Skradin od 2011. do 2015. godine

Izvor: Osnovna škola Skradin

U sklopu škole djeluje zadruga učenika Zeleni orah. Osnovana je 2005. godine odlukom Školskoga odbora. U rad zadruge uključeni su učenici viših razreda koji se bave čitavim spektrom različitih aktivnosti, koje bi mogli razvrstati u tri osnovne skupine: Poljoprivrednu skupinu, Skupinu za izradu ukrasnih i uporabnih predmeta i Skupinu za njegovanje i očuvanje narodne baštine skradinskog kraja.

Od izvanškolskih aktivnosti učenicima s područja Grada Skradina omogućeno je pohađanje gradske glazbe, nogometnog kluba Sošk i Taekwondo kluba.

Srednjoškolsko i visoko obrazovanje

Godine 2001. na području Grada Skradina boravilo je 209 djece od 15 do 19 godina, a 2011. godine taj se broj smanjio za 22 %¹⁷ kada je zabilježeno 163 stanovnika srednjoškolske dobi na tom području. Njima nije bilo omogućeno srednjoškolsko obrazovanje na području Grada, što je osnovni razlog sufinanciranja javnog prijevoza do najbližih srednjih škola u Šibeniku koji je od Skradina udaljen 20 km.

S područja Grada Skradina 2011. godine fakultete je pohađalo 104 studenta, što redovnih, što izvanrednih. Njih 46 bili su polaznici stručnih, a 58 sveučilišnih studija. Iako najčešće odlaze na studij u Zagreb i Split, nakon završene srednje škole Skradinjanima je omogućeno studiranje na području Šibensko-kninske županije i to na Veleučilištu u Šibeniku koje je osnovano 2006. godine te na Studiju energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije koje je osnovano 2015. godine. U akademsku godinu 2015./2016. na Veleučilištu su sveukupno bila upisana četiri studenta s područja Grada Skradina, a na Studiju energetske učinkovitosti dva studenta.

U akademskoj godini 2015./2016. gradska stipendija u iznosu od 500 kn odobrena je petorici redovnih studenata s područja Grada.

Knjižničarstvo

Osim u knjižnici koja se nalazi u prizemlju Osnovne škole Skradin učenici, ali i svi ostali stanovnici Grada Skradina knjižnu građu mogu posuditi u Gradskoj knjižnici Ivan Pridojević koja je osnovana 1999. godine. Knjižnica je smještena u prostoru od 45 m², od čega 40 m² zauzima prostor za građu. S obzirom na svakodnevne posjete i to najčešće djece, prostor je izuzetno skučen i neadekvatan za održavanje i organiziranje bilo kakvih dodatnih aktivnosti i radionica. Godine 2016. u njoj se nalazilo 8000 naslova, a sredstva za njihovu nabavu uglavnom je osiguravalo Ministarstvo kulture. Manji dio naslova osigurao je Grad. Fundus se svake godine nadopunjava, ovisno o potrebama korisnika. U knjižnici je zaposlena jedna osoba, a od 2011. do 2015. godine broj korisnika knjižnice kretao se između 80 i 100 godišnje.

¹⁷ Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis 2001. i Popis 2011.

3.4. Kultura i zaštita kulturne baštine

Grad Skradin tipičan je mediteranski grad koji karakteriziraju elementi srednjovjekovnog graditeljstva primjereni dalmatinskim urbanim cjelinama. Njegovu ambijentalnu graditeljsku baštinu krase uske ulice, stepeništa i polukružni voltovi. Pročelja kuća većim su dijelom ožbukana, a tek je manji dio njih okrunjen pravilnim kamenim naslagama. Nad starom gradskom jezgrom izdiže se povjesna utvrda Turina s koje puca pogled na siluetu grada i skradinski akvatorij.

Kulturna baština Grada Skradina obuhvaća 17 kulturnih dobara koji čine oko 4 % od ukupno 408 kulturnih dobara na području Šibensko-kninske županije. Tri su pokretna i 14 nepokretnih kulturnih dobara u koja se ubraja sakralna i profana graditeljska baština analiziranog područja, sakralni/religijski predmeti, jedan glazbeni instrument i arheološka baština.

Pokretna zaštićena kulturna dobra na području Grada Skradina su: inventar crkve Blažene Djevice Marije, oltar i oltarna slika iz crkve sv. Jeronima i orgulje u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije (tablica 29).

Tablica 29: Pokretna kulturna dobra Grada Skradina

Naziv	Pravni status	Vrsta dobra	Lokacija	Klasifikacija
Inventar crkve Blažene Djevice Marije	zaštićeno kulturno dobro	zbirka	Skradin	sakralni/religijski predmeti
Oltar i oltarna slika iz crkve sv. Jeronima	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Skradin	sakralni/religijski predmeti
Orgulje u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Skradin	glazbeni instrument

Izvor: Registar kulturnih dobara

Inventar župne crkve u Skradinu pripada razdoblju od 15. do 19. st., a sadrži slike, skulpture i liturgijske predmete od drva i metala te liturgijsko ruho. Najvrjedniji predmeti su oltarna pala Bogorodica s Djetetom i sv. Ivanom iz 18. st., dvije slike A. Zuccara te kaleži i procesijski križevi iz 15.-18. st., a vrlo vrijednim se smatra i misno ruho iz 18. st.

Drveni oltar iz crkve sv. Jeronima u Skradinu može se datirati u 18. stoljeće. U središnjem gornjem dijelu nalazi se otvor za oltarnu sliku baroknih stilskih karakteristika koja prikazuje sv. Jeronima.

Orgulje u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije u Skradinu, talijansko-dalmatinskog tipa djelo su Francesca Daccija iz 1776. g. Skradinske orgulje najveće su povijesne orgulje u Šibenskoj biskupiji, a ujedno i treće sačuvane i potpisane Daccijeve orgulje u Hrvatskoj. Od orgulja se sačuvalo izvorni pamučni zastor s utkanim cvjetnim motivima, listovima i viticama na purpurnoj podlozi. To je najljepši sačuvani prospektni zastor u Dalmaciji.

Nepokretna kulturna dobra koja su zaštićena na području Grada Skradina uglavnom pripadaju arheološkoj i sakralnoj graditeljskoj baštini. Nju sačinjavaju arheološka zona Bribirska glavica; starohrvatska zona, nalazište Crkvina; crkva i samostan Majke od Milosti na Visovcu; crkva sv. Kate; arheološko nalazište Vrbica; crkva sv. Nikole; arheološko nalazište Žažvić; crkva Porođenja Blažene Djevice Marije; mlinice na Skradinskom buku; ostaci zgrade bivše hidrocentrale Krka; ostaci kaštela; hidroarheološko nalazište i kompleks crkve sv. Bartula i ranokršćanske bazilike.

Tablica 30: Nepokretna kulturna dobra Grada Skradina

Naziv	Pravni status	Vrsta dobra	Lokacija	Klasifikacija
Arheološka zona Bribirska glavica	zaštićeno kulturno dobro	kulturno-povijesna cjelina	Bribir	arheološka baština
Starohrvatska crkva, nalazište Crkvina	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Bribir	arheološka baština
Crkva i samostan Majke od Milosti na Visovcu	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Dubravice	sakralno-profana graditeljska baština
Crkva sv. Kate	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Dubravice	sakralna graditeljska baština
Arheološko nalazište Vrbica	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Piramatovalci	arheološka baština
Crkva sv. Nikole	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Plastovo	sakralna graditeljska baština
Arheološko nalazište Žažvić	preventivno zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Skradin	arheološka baština
Crkva Porođenja Blažene Djevice Marije	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Skradin	sakralna graditeljska baština
Mlinice na Skradinskom buku	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Skradin	profana graditeljska baština
Ostatci zgrade bivše hidrocentrale Krka	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Skradin	profana graditeljska baština
Ostatci kaštela	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Skradin	profana graditeljska baština
Hidroarheološko nalazište	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Sonković	arheološka baština
Hidroarheološko nalazište	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Sonković	arheološka baština
Kompleks crkve sv. Bartula i ranokršćanske bazilike	zaštićeno kulturno dobro	pojedinačno kulturno dobro	Ždrapanj	sakralna graditeljska baština

Izvor: Registar kulturnih dobara

Sva navedena nepokretna kulturna dobra dio su zaštićene baštine Grada Skradina izuzev arheološkog nalazišta Žažvić koje je preventivno zaštićeno.

Slika 8: Bribirska glavica

Izvor: <http://www.pini.hr/bribir.php>

Arheološka zona Bribirska glavica smještena je na brijegu Glavica u selu Bribir, petnaestak kilometara sjeverozapadno od Skradina. Unutar jakih bedema iz doba Liburna i rimske vremena (1. st.), na prostoru od oko čak 75 000 četvornih metara, ostaci su naselja u kojem se preslojavaju različite faze razvitka ovog značajnog lokaliteta – na ostacima pretpovijesne

gradine sagrađeno je urbano naselje u doba Rimljana (Varvaria), a na njegovim ruševinama Hrvati podižu srednjovjekovni Bribir, koji u doba Šubića (2. pol. 13. i početak 14. st.) praktično egzistira kao centar hrvatske države. S Bribirske glavice pruža se pogled pruža se pogled na otoke šibenskog arhipelaga do Ravnih kotara, Benkovca te brda Promina, Moseć i Trtar.

U Otresu u blizini Bribira na lokalitetu Crkvina, istražena je starohrvatska jednobrodna longitudinalna crkva s polukružnom apsidom. Pronađeni su ulomci liturgijskog namještaja. Uokolo crkve istraženi su starohrvatski grobovi. Od nalaza u grobovima brojnošću se ističu naušnice, prstenje, novac, keramika.

Kao i u Bribiru, u Dubravicama se također nalaze dva zaštićena kulturna dobra. Jedno je franjevačka crkva i samostan Majke od Milosti, a drugo crkva sv. Kate. Franjevačka crkva i samostan Majke od Milosti nalaze se na otočiću Visovcu na istoimenom jezeru na rijeci Krki između Roškog slapa i Skradinskog buka. Samostan je iz 14. st. Kada su se na Visovac naselili redovnici pustinjaci reda sv. Augustina. Oko 1440. g. pred turskom su ga opasnošću napustili, a u samostan su tada došli franjevci iz Bosne koji su ga obnovili, povećali i utvrđili. Sadašnja vizura kompleksa posljedica je preuređenja završenog 1911. godine. Crkva sv. Kate nalazi se na groblju izvan naselja.

Arheološko nalazište Vrbica smješteno je pored istoimenog potoka u polju oko tri kilometra zračne linije od Bribirske glavice, na području sela Piramatovci u skradinskom zaleđu. Sedamdesetih godina 20. st. na lokalitetu su otkriveni tragovi neolitičkog naselja (impresso kultura – pred više od 5000 god. pr. K.) s ostacima kuća i ognjišta i brojnim sitnim materijalom, a osamdesetih godina otkriveno je i istraženo starohrvatsko groblje s više od 130 grobova.

Slika 9: Sakralne građevine na području Grada Skradina, s lijeva na desno: crkva i samostan Majke od Milosti na Visovcu, crkva sv. Kate, crkva sv. Nikole, crkva Porođenja Blažene Djevice Marije, kompleks crkve sv. Bartula i ranokršćanske bazilike

Izvor: Registar kulturnih dobara

Još jedno nepokretno kulturno dobro je crkva sv. Nikole. Nalazi se na groblju u naselju Plastovo. Sagrađena je u romaničkom stilu u 13./14. stoljeću, a u kasnijim vremenima dosta je mijenjana. U Domovinskom ratu je potpuno srušena i potom obnovljena 1998. godine.

Jedino preventivno zaštićeno kulturno dobro na području Grada Skradina smješteno je na lokalitetu Crkvina u Žažviću. Na tom je arheološkom lokalitetu 1896. godine otkopana trobrodna bazilika s polukružnom apsidom. Tom prilikom istražen je i dio srednjovjekovne nekropole koji se uz nju nalazi.

U samom naselju Skradin nalazi se čak pet nepokretnih zaštićenih kulturnih dobara. Jedno od njih je crkva Porođenja Blažene Djevice Marije koja dominira središnjim gradskim trgom. Sagrađena je na temeljima nekadašnje katedrale razorene od Osmanlija koji su Skradinom vladali od 1522. do 1683. godine. Crkvu su izgradili Mlečani, a gradila se punih deset godina,

od 1747. do 1757. godine u kasnobarokno-klasicističkom stilu. Na njenoj sjeveroistočnoj strani nalazi se sakristija na kojoj je naknadno dodan drugi kat. Četverokatni zvonik iz 18. stoljeća odijeljen je od crkve. Zvonik ima kupolu u obliku lukovice. U crkvi se nalaze ranije spomenute orgulje koje su također zaštićene od Ministarstva kulture.

Još jedno zaštićeno kulturno dobro u naselju Skradin postojeći su sklopovi mlinica na Skradinskom buku. Oni su uglavnom izgrađeni na mjestima starih mliništa. Tipičnih su ruralnih stilskih karakteristika što otežava pobližu dataciju objekata, ali s obzirom na povjesne podatke moguće je sadašnji kompleks datirati u vrijeme nakon prestanka turske opasnosti krajem 17. i početkom 18. stoljeća. Sklop mlinica na Skradinskom buku predstavlja specifično svjedočanstvo tradicijskog života i privređivanja do prve polovine 20. stoljeća s kontinuitetom baštinjenim iz starijih povjesnih razdoblja. Posebnost ovog kompleksa predstavljaju osobite krajobrazne vrijednosti koje upotpunjaju njegovo spomeničko značenje.

Ostaci zgrade bivše hidrocentrale Krka također su smješteni na Skradinskom buku. Danas je od nekadašnje zgrade, poznate i pod imenom Jaruga, ostao dio zidova iz kojih se očitava tlocrt građevine. Hidrocentrala Krka započela je s radom 1885. Godine, a sagrađena je radi postavljanja električne rasvjete u Šibeniku. Zahvaljujući hidrocentrali, Šibenik je rasvjetu dobio prije brojnih drugih europskih gradova.

Slika 10: Utvrda Turina

Izvor: <http://www.panoramio.com/photo/60954274>

U Registru kulturnih dobara pod nazivom *ostaci kaštela* zaštićena je srednjovjekovna tvrđava Turina i ostatak bastiona - većeg obrambenog sustava srednjovjekovnog i novovjekog Skradina koji se nalaze na brežuljku iznad Skradina. S tvrđave se pruža pogled na kanal Krke i ulaz u Nacionalni park Krka. Dolaskom Mlečana tvrđava je izgubila svoj značaj i tada je započelo njeno propadanje. Posljednju devastaciju pretrpjela je u vrijeme Domovinskog rata. Utvrda je karakterističnog izgleda. Obrambeno dominantna srednjovjekovna okrugla kula čini sjeveroistočni dio kaštela. Zidana je priklesanim kamenjem povezanim vapnenim mortom, a naknadno sagrađeni bastion služio joj je kao ojačanje. Nerijetko je posjećena od lokalnih i inozemnih turista, iako je neuređena i nesigurna, kao i prilazni put koji do nje vodi.

Na Prukljanskom se jezeru nalaze dva zaštićena kulturna dobra Grada Skradina i oba su hidroarheološka nalazišta. Jedno se nalazi u priobalnom pojasu otočića Stipanac gdje je pronađena veća količina paleolitskih kamenih otkresaka, željeznodobna keramika te ulomak rimske staklene i keramičke posude, a drugo na liniji otočić Stipanac – rt Školj na kopnu na Prukljanskom jezeru. Tu se pod vodom nalaze ostatci arhitekture, odnosno nasip prosječne širine 8 m koji je u prošlosti otočić spajao s kopnom.

Još jedan sakralni objekt upisan u Registar kulturnih dobara je crkva Sv. Bartula u Ždrapnju. Sudeći po nalazima kamenih ulomaka s natpisima kneza Branimira može se zaključiti da je crkva sagrađena u 9. stoljeću. Mlađa faza pripada kasnom srednjem vijeku (12.-13. st.). S obzirom na brojne pregradnje ona danas nema izrazitih stilskih karakteristika. 100 metara od crkve Sv. Bartula nalaze se ostaci u temeljima starokršćanske bazilike.

Spomenička graditeljska baština drevnog Skradina vrlo je bogata. Osim zaštićenih kulturnih dobara ovoga područja, za njegov kulturni identitet važne su i brojne druge znamenitosti, sakralni i profani spomenici te arheološka područja i lokaliteti, povijesne graditeljske cjeline, obrambene, civilne i sakralne građevine. Jedna od njenih najljepših građevina je nadžupsko-opatski dvor koji je muzejska riznica sakralnog i etnografskog blaga. S likovnim fundusom Gospine stolne crkve, taj skradinski objekt kulture sadrži cijeli niz vrijednih umjetničkih slika, ulja na platnu iz 17. i 18. stoljeća, zbirku brokatnog crkvenog ruha i crkvene liturgijske ornamentike, kaleža, relikvijara i pokaznica i visokovrijednu knjižnicu.

Prostornim su planom uređenja Grada Skradina kao važna kulturna baština izdvojena još i:

- Arheološka područja: Bribir (područje naselja Piramatovci, Krković, Bratiškovci, Žažvić, Ždrapanj i Bribir), Skradin (Skradin, Skradinsko polje, Bićine i zona oko Prukljanskog jezera)
- Arheološki pojedinačni lokaliteti: Otres - starohrvatski lokalitet, Skradin - Rokovača, Skradin - Maraguša, Sonković - Stipanac (*Gavanovi dvori*)
- Povijesne graditeljske cjeline: gradsko naselje Skradin i ruralno naselje Rupe
- Obrambene građevine: Sonković (kula), *Uzdah kula* kod Dubravica i ostaci gradine kod Laznice
- Civilne građevine: Skradin - kuća Marasović, zgrada kina, zgrada bivše škole i sedam stambenih zgrada
- Sakralne građevine: crkva Sv. Spiridona (stara), crkva Sv. Spiridona (nova), Sonković - crkva Sv. Marka, Vačani - crkva Sv. Ante, Rupe - crkva Sv. Jurja, Krković - crkva Svih svetih.

Za kulturnu ponudu Skradina osim njegove kulturne baštine i prirodnih ljepota od velikog su značaja i manifestacije koje pružaju perspektivu razvoju turističke ponude toga kraja.

Manifestacije i događanja

Središnja kulturna manifestacija Grada Skradina jest Skradinsko ljeto koje se održava svake godine u ljetnim mjesecima. U sklopu Skradinskog ljeta organiziraju se mnogobrojne priredbe, klapski koncerti i susreti, koncerti klasične glazbe, kazališne predstave te sportske manifestacije.

Slika 11: Glumište pod murvom

Izvor: <http://sibenskiportal.hr/2015/06/02/>

Jedna od istaknutijih manifestacija je Susret dalmatinskih klapa Skradin koji je 2016. godine po 37. put okupio najbolje dalmatinske klapе. Istaknuta manifestacija u sklopu Skradinskog ljeta je i kazališni festival „Glumište pod murvom“ na kojem se uprizoruje niz predstava gostujućih ansambala.

Od 2009. godine u Skradinu se održava Sajam agroturizma. Sajam je međunarodnog karaktera, a svake godine jedna od hrvatskih županija je partner na sajmu. Godine 2014. Sajam je posjetilo oko 19 000 ljubitelja tradicionalnih zanata, nakita, igrački, rukotvorina, narodnih nošnji te prehrabrenih ekoloških proizvoda. Na danima Sajma omogućen je ulazak u Nacionalni park Krka po promotivnim cijenama.

U 2015. godini Skradin je ugostio festival Supertoon. To je međunarodni festival kratkih animiranih filmova koji sustavno prati aktualnu domaću i svjetsku produkciju kratkometražnih animiranih filmova.

Značajna manifestacija za Grad je i Uskrnsni doručak u Skradinu, tradicionalni uskrnsni doručak u organizaciji Turističke zajednice grada Skradina, Udruženja obrtnika Šibenika i skradinskih ugostitelja.

U manifestacije ovoga područja ubraja se i dan grada koji se obilježava 30. rujna na blagdan sv. Jeronima.

Za programsku djelatnost javnih potreba u kulturi od 2011. do 2014. godine iz proračuna izdvajalo između 2 i 6 % sveukupnih sredstava što je prikazano u tablici 31. Njima se financiralo kulturne manifestacije, kulturne udruge i obnovu gradskih bedema.

Tablica 31: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje programske djelatnosti javnih potreba u kulturi od 2011. do 2015. g. (u kn)

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena financiranje programske djelatnosti javnih potreba u kulturi	409 661	487 141	340 036	310 758
Ukupni rashodi	8 553 199	8 735 012	10 782 462	15 299 055
Udio u ukupnim rashodima	4,79 %	5,58 %	3,15 %	2,31 %

Izvor: Grad Skradin

3.5.Sport

Od sadržaja koji se odnose na sport i rekreaciju stanovnicima Grada Skradina na raspolaganju je osam malonogometnih igrališta (u Lađevcima, Krkoviću, Rupama, Vaćanima, Bratiškovcima, Piramatovcima i Dubravicama), jedno nogometno i košarkaško igralište u Skradinu te tri boćališta (u Ićevu, Piramatovcima i Sonkoviću). Za Skradinjane izuzev boćališta, nogometnih igrališta i jednog košarkaškog igrališta ne postoji nikakva druga infrastruktura namijenjena sportu i rekreaciji. Na području Grada ne održavaju se značajne sportske manifestacije.

Iz proračuna Grada Skradina za sportske se aktivnosti od 2011. do 2014. godine svake godine izdvajalo sve manje sredstava, što je prikazano u tablici 32. Sportske aktivnosti odnosile su se na održavanje sportskih terena, donacije sportskim udrugama, ulaganje u sportske i rekreacijske terene i financiranje izrade dokumentacije sportske dvorane.

Tablica 32: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje sportskih aktivnosti od 2011. do 2015. g. (u kn)

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena financiranje sportskih aktivnosti	701 565	233 500	286 756	183 562
Ukupni rashodi	8 553 199	8 735 012	10 782 462	15 299 055
Udio u ukupnim rashodima	8,2 %	2,67 %	2,66 %	1,2 %

Izvor: Grad Skradin

3.6. Religija

Grad Skradin može se opisati kao pretežito katoličko područje u kojemu se 77 % stanovnika izjasnilo katolicima na službenom popisu 2011. godine. To je nešto manje od županijskog prosjeka, prema kojemu je oko 84 % stanovnika Šibensko-kninske županije katoličke vjere, ali i od hrvatskog prosjeka koji iznosi 86 %.

Tablica 33: Broj stanovnika prema vjerskoj pripadnosti na području Grada Skradina i u Šibensko-kninskoj županiji

Vjerska pripadnost	U Šibensko-kninskoj županiji	U Gradu Skradinu
Katolici	91 343	2955
Pravoslavci	11 476	716
Protestanti	190	1
Ostali kršćani	226	5
Muslimani	458	28
Židovi	12	0
Istočne religije	40	0
Ostale religije, pokreti i svjetonazori	44	0
Agnostici i skeptici	625	3
Nisu vjernici i ateisti	3132	33
Ne izjašnjavaju se	1561	22
Nepoznato	268	62

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis 2011.

Skradinskom dekanatu Šibensko-kninske biskupije pripada devet župa od kojih su četiri na području Grada Skradina: Rođenje Blažene Djevice Marije - Skradin, Svi Sveti - Piramatovci, Sv. Juraj - Rupe i Sv. Katarina - Dubravice.

Tijekom 2014. godine od sveukupno 13 sklopljenih brakova, njih deset bilo građanskih, što je u postotku više građanskih brakova od prosjeka Šibensko-kninske županije.

Tablica 34: Građanski i vjerski brakovi sklopljeni 2014. g. u Šibensko-kninskoj županiji i Gradu Skradinu

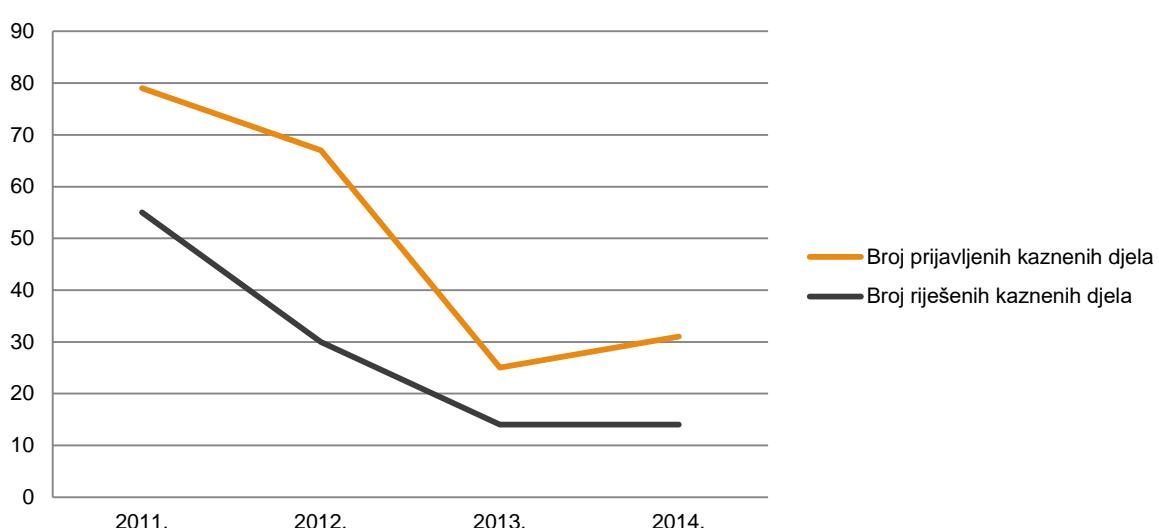
Kategorija / Područje	U Šibensko-kninskoj županiji	U Gradu Skradinu
Građanski brakovi	207	10
Vjerski brakovi	255	3

Izvor: Državni zavod za statistiku

3.7. Mjere zaštite ljudi i imovine

Na području Grada Skradina ne nalazi se niti jedna policijska postaja, ali nadležnost nad tim područjem obavljaju tri od šest policijskih postaja Policijske uprave Šibensko-kninske: Policijska postaja Šibenik s policijskom ispostavom Primošten, Postaja prometne policije Šibenik i Policijska postaja pomorske policije Šibenik.

Grafikon 14: Odnos broja prijavljenih i riješenih kaznenih djela na području Grada Skradina od 2011. do 2014. g.

Izvor: Policijska uprava šibensko-kninska

Od 2011. do 2014. godine utvrđeno je da je prosječan godišnji broj prekršaja protiv javnog reda i mira na analiziranom području bio 14. Broj se ostalih prekršaja iz nadležnosti MUP-a od 2011. godine smanjio za oko 56 %. Godine 2011. takvih je prekršaja zabilježeno 18, a 2014. godine 8. U navedenom periodu prosječno je godišnje zabilježeno dva javna okupljanja, 25 prometnih nesreća i 740 prometna prekršaja. Od 2011. do rujna 2015. godine na području Grada dogodilo se 119 prometnih nesreća. Odnos broja prijavljenih i riješenih kaznenih dijela prikazan je u grafikonu 14.

Na području Grada nije formirana javna vatrogasna postrojba, ali tu djeluju dva dobrovoljna vatrogasna društva: DVD Skradin i DVD Dubravice. DVD-ovi sredstva osiguravaju iz proračuna Grada. Kao dio veće vatrogasne zajednice sudjeluju u gašenjima požara na području čitave Šibensko-kninske županije, ali su posebno odgovorni za područje Grada Skradina gdje su u ljetnom razdoblju česti mali požari i vatrene stihije. Vatrogasna je postrojba 2013. godine ukupno brojala 29 operativnih vatrogasaca (DVD Skradin devet i DVD Dubravice 20 vatrogasaca). U ljetnom periodu za vrijeme protupožarne sezone u DVD-u Skradin uposleno je osam sezonskih vatrogasaca, a u DVD-u Dubravice njih šest koji dežuraju od 1. lipnja do 30. rujna od 8 do 20 h, sukladno Planu zapošljavanja sezonskih vatrogasaca u vatrogasnim postrojbama Vatrogasne zajednice Šibensko-kninske županije.¹⁸

¹⁸ Procjena ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije 2013.

Tablica 35: Proračunska sredstva Grada Skradina za vatrogastvo od 2011. do 2014. g. (u kn)

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena financiranje vatrogastva	197 225	212 992	161 165	235 285
Ukupni rashodi	8 553 199	8 735 012	10 782 462	15 299 055
Udio u ukupnim rashodima	2,31 %	2,44 %	1,5 %	1,54 %

Izvor: Grad Skradin

Iz proračuna Grada Skradina svake se godine izdvaja od 1,5 do 2,5 % sredstava za financiranje dobrovoljnih vatrogasnih društava Grada Skradina, što je prikazano u tablici 35.

Područni ured Državne uprave za zaštitu i spašavanje koji je nadležan za Grad Skradin smješten je u Šibeniku. Dojave na broj 112 Skradinjani mogu vršiti i na telefon DVD-a Skradin ili DVD-a Dubravice. Ostale jedinice za zaštitu građana i njihove imovine poput suda, zatvora, Državnog odvjetništva, zaštitarske djelatnosti nisu organizirane i smještene na području Grada.

3.8. Stanovanje i javne zgrade

Prema podatcima iz Popisa stanovništva 2011. godine napravljena je tablica 36 u kojoj je prikazana analiza stanovanja na području Grada Skradina.

Tablica 36: Stanovanje i javne zgrade u Šibensko-kninskoj županiji i Gradu Skradinu

Kategorija	U Šibensko-kninskoj županiji	U Gradu Skradinu
Ukupno stanova (neovisno o vlasništvu)	92 022	2663
Ukupna površina stanova/stambenih kuća u m ²	6 331 489	211 183
Broj nastanjenih stanova/stambenih kuća za stalno stanovanje koji imaju instalacije	Vodovod Kanalizacija Električna energija Plin	40 342 40 269 40 804 585
Stanovi za stalno stanovanje	Ukupno Nastanjeni Privremeno nenastanjeni Napušteni	1931 1412 407 112
Stanovi koji se koriste povremeno	Za odmor i rekreaciju Ukupna površina stanova za odmor i rekreaciju u m ² U vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	27 848 1 798 938 560
Stanovi u kojima se samo obavlja djelatnost	Iznajmljivanje turistima Ostale djelatnosti	7710 115

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis 2011.

Prema podatcima popisa stanovništva iz 2011. godine, na području Grada Skradina nalazi se 2663 stambenih jedinica, od čega je stalno nastanjenih 1931 ili oko 73 % stanova. Sveukupni broj stanova Grada Skradina čini oko 3 % svih stanova Šibensko-kninske županije. Prosječna površina stana analiziranog područja je 79,3 m², što je više od županijskog prosjeka koji iznosi 68,8 m². Na području Grada 706 stanova namijenjeno je odmoru i rekreatiji pa se koristi povremeno. Oni čine oko 27 % svih stanova toga područja, a prosječna veličina takvih stanova je 81,33 m², što je više od županijskog prosjeka koji iznosi

64,6 m². Što se tiče instalacija vodovoda i kanalizacije u stalno nastanjenim stanovima, one su na području Županije zastupljene u oko 98 % stanova isto kao i u Gradu Skradinu. Električnu energiju ima 99,79 % stanova analiziranog područja, a plinske instalacije tek dva stana koji čine 0,14 % nastanjenih stanova na području Grada.

4. ZAŠTITA OKOLIŠA I INFRASTRUKTURA

4.1. Zaštita okoliša

4.1.1. Upravljanje otpadom

Otpad s područja Grada Skradina odlaže se na neusklađeno odlagalište otpada Bratiškovački gaj koji se nalazi na području Grada Skradina. Ovo je odlagalište prema županijskom planu predviđeno za sanaciju i zatvaranje. Pravna osoba zadužena za zbrinjavanje otpada je Rivina jaruga d.o.o. iz Skradina koja je 2016. godine sveukupno brojala 18 zaposlenika.

1397 fizičkih osoba i 131 pravna osoba 2015. godine bili su korisnici komunalnih usluga Rivine jaruge d.o.o. Iz tablice 37 vidljivo je da je u usporedbi s 2011. godinom došlo do povećanja broja korisnika komunalnih usluga s analiziranog područja.

Tablica 37: Upravljanje komunalnim otpadom na području Grada Skradina od 2011. do 2015. g.

Kategorija / Godina		2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Broj korisnika usluga odvoza otpada	Fizičkih osoba	1305	1302	1300	1290	1397
	Pravnih osoba	105	109	115	126	131
Procijenjena količina miješanog komunalnog otpada (u t)		2290,5	2111	2062	1618	1183
Procijenjena količina odvojeno prikupljenog glomaznog otpada (u t)		32,4	29,75	29	24,1	20,9

Izvor: Rivina jaruga d.o.o.

Na području Grada Skradina 2015. godine bilo je postavljeno 1700 posuda od 120 l i 170 posuda od 240 l za preuzimanje otpada. Osim toga, postavljeno je i devet kontejnera za odvojeno prikupljanje otpada (pet na javnim mjestima i četiri na prostorima pravnih osoba).

Miješani se komunalni otpad s područja naselja Skradin u periodu izvan turističke sezone odvozi svakodnevno osim nedjelje i praznika, a od lipnja do listopada i nedjeljom i praznikom. Miješani komunalni otpad s područja ostalih naselja u sklopu Grada Skradina odvozi se jednom tjedno, a od lipnja do listopada dva puta tjedno. Glomazni otpad s područja Grada Skradina sakuplja se redovito, a stanovništvo Grada Skradina pravovremeno se obavještava o lokacijama i vremenu njegova sakupljanja putem web-stranice Grada i ostalih medija.

Cijena usluge prikupljanja i odvoza otpada na području Grada Skradina obračunava se prema broju članova domaćinstava. Jedinična cijena je 22,75 kn po članu, a cijena po svakom drugom članu uvećana je za 5 kn. Cijena usluge za pravne osobe i obrtnike obračunava se prema volumenu otpada.

Prema Izvješću o komunalnom otpadu Agencije za zaštitu okoliša, 2010. godine zaključeno je da se po stanovniku u Hrvatskoj godišnje proizvede oko 367 kg otpada. S obzirom da je na posljednjem popisu stanovništva utvrđeno da je stanovnika Grada Skradina 3825, to bi značilo da se na području Grada godišnje proizvede manje od 1404 t komunalnog otpada. Evidencije Rivine jaruge d.o.o. ukazuju da je ta brojka od 2011. do 2014. godine bila znatno veća, da bi se 2015. znatno smanjila, što je vidljivo u tablici 37.

Na području Grada Skradina evidentirano je 21 divlje odlagalište otpada od kojih su dva sanirana. Grad Skradin korištenjem vlastitih sredstava te uz pomoć Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost nastoji ukloniti sva divlja odlagališta s područja Grada.

Godine 2014. napravljen je Plan gospodarenja otpadom u kojemu je predviđena izgradnja reciklažnog dvorišta. U okviru reciklažnog dvorišta moći će se izdvojeno odlagati korisni i dio opasnog otpada iz kućanstava. U sklopu reciklažnog dvorišta izgraditi će se i plato za prihvatanje građevinskog otpada nastalog na području Grada Skradina. Planom su predviđene i edukativne kampanje, sanacija 19 divljih odlagališta otpada, postavljanje zelenih otoka i nabava posuda za biorazgradivi otpad.

4.1.2. Zaštita prirodnih bogatstava i upravljanje prirodnim resursima

Na području Grada Skradina prema Zakonu o zaštiti prirode nalaze se slijedeće zaštićene vrijednosti prirodne baštine i vrijednosti predložene za zaštitu na temelju Prostornog plana Grada Skradina:

- Nacionalni park *Krka*
- posebni zoološki rezervat *Guduča*
- posebni biološki rezervat *Prukljansko jezero* i
- značajni krajobraz Krka - krajolik (Donji tok).

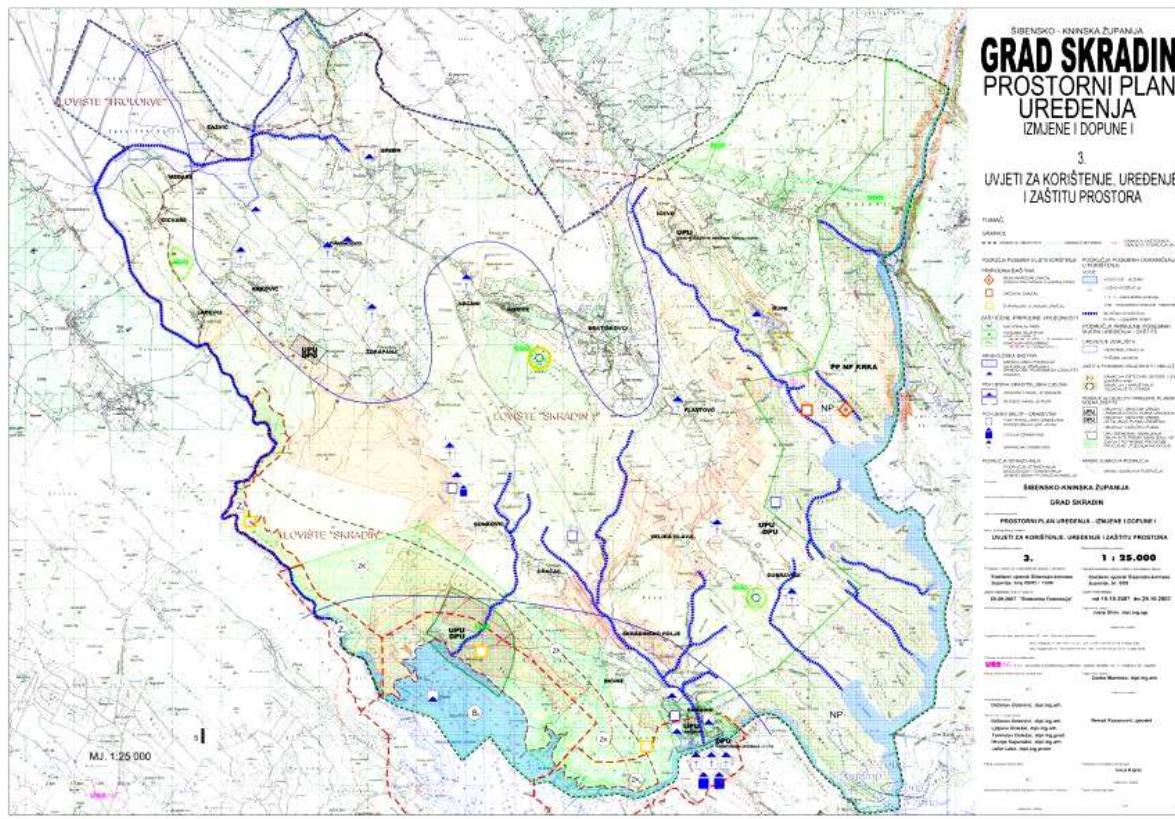
Na području Grada Skradina proteže se krajnji jugozapadni dio Nacionalnog parka *Krka* u površini od oko 3155 ha što čini 29 % od ukupne površine Nacionalnog parka koja iznosi 10 900 ha. To je područje s iznimnim i višestrukim prirodnim vrijednostima i obuhvaća sačuvan i neznatno izmijenjen eko-sustav. Ovim zaštićenim područjem upravlja Javna ustanova *Nacionalni park Krka*.

Djelatnost Ustanove je zaštita, održavanje i promicanje Nacionalnog parka u svrhu zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadziranje provođenja uvjeta i mera zaštite prirode na području kojim upravljaju te sudjelovanje u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode (monitoring).

Nacionalni park Krka nalazi se između ravnokotarskog prostora, zaravni rijeke Čikole i Dalmatinske zagore, a sa zapada, sjevera i istoka nadvisuju ga planinski masivi Velebita, Dinare, Svilaje i Mosora. Smješten je između $43^{\circ} 47' 036''$ i $44^{\circ} 03' 218''$ sjeverne geografske širine i $15^{\circ} 55' 894''$ i $16^{\circ} 09' 919''$ istočne geografske dužine.¹⁹ Iznimna ljepota krajobraza rijeke Krke jedna je od temeljnih vrijednosti zbog kojih je Skradinski buk 1948. godine proglašen zaštićenom prirodnom rijetkošću i kasnijih donošenja odluka o proširenju i revidiranju granica zaštićenog područja. Nacionalni park *Krka* svoj je puni oblik dobio 1997. godine Zakonom o izmjenama Zakona o proglašenju Nacionalnog parka Krka.

¹⁹ Plan upravljanja Nacionalnim parkom Krka 2011.

Slika 12: Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora Grada Skradina

Izvor: Prostorni plan Grada Skradina

Rijeka Krka duga je 72,5 km od čega je slatkovodni dio 49, a bočati 23,5 km. Dužina svih tokova porječja Krke ljeti iznosi 187, a zimi 270 km. Ukupan pad Krke od izvora do ušća iznosi 224 m, a njezin tok prelazi preko sedam slapova (Bilušića buk, Brljan, Manojlovački slapovi, Rošnjak, Miljacka slap, Roški slap i Skradinski buk). Cijelom svojom dužinom Krka pripada krškom vodotoku. Njene osobitosti unutar Nacionalnog parka čine duboki kanjon usječen u vapnenačku zaravan, vodotok rijeke sa slapištim raznih oblika i veličina, ujezereni dijelovi toka, otoci, vrela, sklopovi vegetacijskog pokrova, kultivirane površine polja u riječnim zavalama, stara naselja, ostaci povijesnih utvrda te arheološki ostatci. Pored fizičkih i kulturnih sastavnica, postoji i duhovna dimenzija proizašla iz spoznaje o životu ovoga područja, što također doprinosi ukupnoj vrijednosti krajobraza.²⁰

Prema Planu upravljanja Nacionalnim parkom Krka iz 2011. godine prepoznatljive prostorne cjeline Nacionalnog parka su:

- Kanjon od Skradinskog mosta do Skradinskog buka
- Skradinski buk
- Kanjon rijeke Čikole s ušćem
- Visovačko jezero s Visovcem
- Tjesnac Među gredama
- Roški slap
- Tjesnac Brzica

²⁰ Isto

- Carigradska draga i
- Slapišta uzvodno od Carigradske drage.

Nacionalni park Krka obuhvaća djelomično područja gradova Drniša, Knina, Skradina i Šibenika kao i općine Ervenik, Kistanje i Promina. Neka naselja na području tih gradova i općina ulaze u obuhvat Nacionalnog parka, a neka su u njegovoj neposrednoj blizini. Naselja koja administrativno pripadaju Gradu Skradinu, a nalaze se djelomično u Nacionalnom parku su Rupe i Dubravice. Unutar obuhvata Nacionalnog parka nalaze se građevinska područja naselja i dijelova naselja Rupa (Verovići) i Dubravica (dio Gornjeg Grahova, dio Žura, Klarići i Kovilići).

Prostornim je planom Grada Skradina predložen posebni zoološki rezervat *Guduća* koji je dobio ime po rijeci Gudući koja se ulijeva u Prokljansko jezero i Nacionalni park *Krka*.

Prokljansko je jezero Prostornim planom Šibensko-kninske županije predloženo za zaštitu u kategoriji posebnog rezervata. Nalazi se u donjem toku rijeke Krke, 5,5 km sjeverno od Šibenika, s čijom je lukom povezano Prukljanskim kanalom. Zbog dopiranja mora, voda u površinskom sloju je bočata, a pri dnu slana (oko 35 promila). U jezeru se nalazi i otočić Stipanac. Sjeverni dio je vrlo plitak (1-2 m), a južni je dublji (do 25 m). Prokljansko jezero je prirodni fenomen - kriptodepresija - jer mu je površina iznad površine mora, a dno ispod razine mora, a zbog svoje ljepote i raznolikosti privlači sve veći broj turista.

Područje rijeke Krke od Skradinskog mosta nizvodno, skupa s Prukljanskim jezerom zaštićena su u kategoriji zaštićenog krajobraza.

Na području Grada Skradina utvrđena su ugrožena i rijetka staništa (pjeskoviti muljevi, pijesci, šljunci i stijene u okolišu različitog saliniteta i temperaturu, suhi travnjaci i dr.). Tablica 38: Područja očuvanja značajna za ptice (POP) u Gradu Skradinu

Dio 1. Područja očuvanja značajna za ptice (POP)				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljanu vrstu	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste
HR1000026	Krka i okolni plato	1	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	crnoprugasti trstenjak
		1	<i>Alcedo atthis</i>	vodomar
		1	<i>Alectoris graeca</i>	jarebica kamenjarka
		1	<i>Anthus campestris</i>	primorska trepteljka
		1	<i>Aquila chrysaetos</i>	suri orao
		1	<i>Buteo stellaris</i>	bukavac
		1	<i>Bubo</i>	ušara
		1	<i>Burhinus oedicnemus</i>	ćukavica
		1	<i>Calandrella brachydactyla</i>	kratkoprsta ševa
		1	<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj
		1	<i>Circaetus gallicus</i>	zmijar
		1	<i>Circus aeruginosus</i>	eja močvarica
		1	<i>Circus cyaneus</i>	eja strnarica
		1	<i>Dendrocopos medius</i>	crvenoglavi djetlić
		1	<i>Egretta garzetta</i>	mala bijela čaplja
		1	<i>Falco columbarius</i>	mali sokol
		1	<i>Falco peregrinus</i>	sivi sokol
		1	<i>Hippolais olivetorum</i>	voljić maslinar
		1	<i>Ixobrychus minutus</i>	čapljica voljak
		1	<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak
		1	<i>Lanius minor</i>	sivi svračak

Dio 1. Područja očuvanja značajna za ptice (POP)				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljanu vrstu	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste
		1	<i>Lullula arborea</i>	ševa krunica
		1	<i>Melanocorypha calandra</i>	velika ševa
		1	<i>Pandion haliaetus</i>	bukoč
		1	<i>Pernis apivorus</i>	škanjac osaš
		1	<i>Phalacrocorax pygmaeus</i>	mali vranac
		1	<i>Porzana parva</i>	siva štijoka
		1	<i>Porzana porzana</i>	riđa štijoka
		1	<i>Porzana pusilla</i>	mala štijoka
		2	značajne negniježdeće (selidbene) populacije ptica (patka žličarka <i>Anas clypeata</i> , kržulja <i>Anas crecca</i> , zviždara <i>Anas penelope</i> , divlja patka <i>Anas platyrhynchos</i> , patka pupčanica <i>Anas querquedula</i> , glavata patka <i>Aythya ferina</i> , krunata patka <i>Aythya fuligula</i> , crvenokljuni labud <i>Cygnus olor</i> , liska <i>Fulica atra</i> , kokošica <i>Rallus aquaticus</i>)	

Izvor: Prostorni plan Grada Skradina

Grad Skradin obuhvaćen je područjem ekološke mreže Natura 2000 koja predstavlja sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja. Ona uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti. Na području Grada Skradina zastupljena su područja očuvanja značajna za ptice (POP) i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) prikazana u tablicama 38 i 39.

Tablica 39: Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) u Gradu Skradinu

Dio 2. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljanu vrstu	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste
HR20000918	Šire područje NP Krka	1	<i>Austropotamobius pallipes</i>	bjelonogi rak
		1	<i>Phoxinellus dalmaticus</i>	dalmatinska gaovica
		1	<i>Barbus plebejus</i>	mren
		1	<i>Pomatoschistus canestrini</i>	glavočić crnotrus
		1	<i>Proteus anguinus*</i>	čovječja ribica
		1	<i>Testudo hermanni</i>	kopnena kornjača
		1	<i>Emys orbicularis</i>	barska kornjača
		1	<i>Zamenis situla</i>	crvenkrica
		1	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	mali potkovnjak
		1	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	veliki potkovnjak
		1	<i>Rhinolophus euryale</i>	južni potkovnjak
		1	<i>Rhinolophus blasii</i>	Blazijev potkovnjak
		1	<i>Miniopterus schreibersii</i>	dugokrilji pršnjak
		1	<i>Myotis bechsteinii</i>	velikouhi šišmiš
		1	<i>Myotis blythii</i>	oštrophuhi šišmiš
		1	<i>Myotis capaccinii</i>	dugonogi šišmiš
		1	<i>Myotis emarginatus</i>	riđi šišmiš
		1	<i>Lutra</i>	vidra
		1	<i>Anisus vorticulus</i>	
		1	<i>Chouardia litardierei</i>	livadni procjepak
		1	<i>Aulopyge huegelii</i>	oštroljula
		1	62A0	Istočno submediteranski suhi travnjaci (<i>Scorzoneraletalia villosae</i>)
		1	8210	Karbonatne stijene sa hazmofitskom vegetacijom
		1	8310	Špilje i jame zatvorene za javnost
		1	32A0	Sedrene barijere krških rijeka Dinarida
		1	3260	Vodni tokovi s vegetacijom <i>Ranunculion fluitantis</i> i <i>Callitricho-Batrachion</i>

Dio 2. Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS)				
Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljanu vrstu	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste
		1	5210	Mediteranske makije u kojima dominiraju borovice <i>Juniperus spp.</i>
		1	6110	Otvorene kserotermofilne pionirske zajednice na karbonatnom kamenitom tlu
		1	9340	Vazdazelene šume česmine (<i>Quercus ilex</i>)
		1	3170	Mediteranske povremene lokve
		1	91F0	Poplavne miješane šume <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> , <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> ili <i>Fraxinus angustifolia</i>

Izvor: Prostorni plan Grada Skradina

4.2. Infrastruktura

4.2.1. Prometna infrastruktura

Dominantna prometna infrastruktura na području Grada Skradina su ceste, ulice, parkirališne i ostale javne prometne površine. Ovim područjem prolazi dionica autoceste A1 Pirovac-Skradin na kojoj se nalazi čvor Pirovac, most Guduča, odmorište Prokljan i vijadukt Mokrica te dionica Skradin-Šibenik od čvora Skradin do čvora Šibenik s mostom Krka.

Tablica 40: Prometna povezanost Grada Skradina

CESTOVNI PROMET	Najvažniji cestovni pravci koji prolaze područjem Grada Skradina su:
Autocesta	A1 Zagreb-Split-Dubrovnik
Državna cesta	DC 59 Knin (D1) – Kistanje – Bribirske Mostine – Putičanje – Kapela (D8) DC 56 Čvorište Tromilja (D424) – Benkovac – Skradin – Drniš (D33) – Muć – čvorište Klis – Grlo (D1)
Županijske ceste	ŽC 6072 Bribir – Ž6278 ŽC 6073 Ž6278 – Piramatovci ŽC 6074 Varivode (Ž6246) – Dubravice (Ž6075) ŽC 6075 Ž6246 – Rupe – Dubravice – Skradin (Ž6278) ŽC 6089 Sonković (L65019) – Gračac (Ž6278) ŽC 6246 Đevrske (D59) – Širitovci – Drniš (D33)
Lokalne ceste	LC 63147 Želj. kolodvor – Ostrovica – Ž6278 LC 65017 Žažvić (Ž6278) – Medare – Čista Velika (Ž6069) LC 65018 Cicvare (L65017) – Krković – Ž6073 LC 65019 Piramatovci (L65018) – Sonković (Ž6089) LC 65020 Ž6278 – Ždrapanj LC 65021 Ž6278 – Pekovića Kula – L65019 LC 65022 Ž6246 – Ićevo – Bratiškovci – Gorice – Vaćani (Ž6278) LC 65024 Ićevo (L65022) – Ž6075 LC 65026 Ž6074 – Ž6278 LC 65038 L65026 – Velika Glava – Ž6075 LC 65039 Bićine – Ž6278
ŽELJEZNIČKI PROMET	Najbliži željeznički kolodvor nalazi se u Šibeniku na udaljenosti od 21 km.
ZRAČNI PROMET	Najbliža se zračna luka nalazi u Gradu Kaštelimu (Resnik), a od Skradina je udaljena 64 km.
GRANIČNI PRIJELAZ	Najbliži granični prijelaz udaljen je 72 km i nalazi se u Strmici na granici s Bosnom i Hercegovinom.
MORSKE LUKE	Luka Zadar nalazi se 76 kilometara od Skradina

Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Skradina, Odluka o razvrstavanju cesta, 2015.

Osim autoceste, Gradom prolaze državna cesta DC 59 (Knin (D1) – Kistanje – Bribirske Mostine – Putičanje – Kapela (D8)) i DC 56 (Čvorište Tromilja (D424) – Benkovac – Skradin – Drniš (D33) – Muć – čvorište Klis – Grlo (D1)). Županijskih cesta na analiziranom području ima šest, a lokalnih 11.

Na području Grada Skradina nema zračnih pristaništa, letilišta ni heliodroma. Najbliža je zračna luka od središta Grada udaljena 64 km i nalazi se na izlazu iz Grada Kaštela u smjeru Trogira.

Prostornim planom županije u Skradinu je određena morska luka za javni promet županijskog značaja te predložena brodska veza županijskog značaja Šibenik-Skradin.

U uvali Rokovača u naselju Skradin na prostoru sadašnje marine predviđena je lokacija luke posebne namjene za nautički turizam. Maksimalni broj vezova luke nautičkog turizma je 180 vezova.

Prostornim planom županije određene su športske luke u Skradinu: Mala jaruga, Rivina jaruga. Športska luka je luka koja služi za vez brodica upisanih u hrvatski očeviđnik brodica s

namjenom šport i razonoda, a koje brodice su u vlasništvu članova udruge ili same udruge koja ima koncesiju za luku.

S obzirom da se u prometnu infrastrukturu ubraja i telekomunikacijska infrastruktura, važno je istaknuti da se na području Grada Skradina nalazi sedam baznih postaja raspoređenih na pet lokacija, uvezši u obzir činjenicu da bazne postaje različitih operatera mogu biti na istom antenskom stupu ili objektu. One su jedan od najvažnijih dijelova komunikacijske infrastrukture. To su niskonaponske višekanalne dvosmjerne radio stanice, odnosno osnovne točke preko kojih se ulazi u sustav mobilne komunikacije.

4.2.2. Energetska infrastruktura

Postojeći sustav opskrbe električnom energijom područja Grada Skradina čine zračni i kabelski srednjenačinski 10 kV vodovi. Sveukupna dužina srednjenačinskih vodova na području Grada iznosi 71,9 km, a kabelskih 22,8 km. Preko njih se napaja 57 trafostanica prijenosnog omjera 10/0,4 kV s kojih se naposljetku napajaju kućanstva te ostali objekti s električnom energijom. Na području Grada nalaze se i dvije trafostanice HAC-ONC-a. Potrošnja električne energije za razdoblje od 2011. do 2015. godine prikazana je u tablici 41. Iz nje je vidljivo da je od 2011. do 2015. godine potrošnja energije u kućanstvima na području Grada Skradina gotovo nepromijenjena, kao i broj potrošača. U poduzetništvu se potrošnja niskonaponske energije povećala kao i broj potrošača, a potrošnja javne rasvjete je smanjena.

Tablica 41. Potrošnja električne energije od 2011. do 2015. g. na administrativnom području Grada Skradina prema kategorijama kupaca

Kategorija kupaca po godinama		Potrošnja električne energije (u kWh)	Broj potrošača
Kućanstva	2011.-2013.	5 601 859	2728
	2014.	5 574 837	2729
	2015.	5 602 749	2729
Poduzetništvo	Niski napon	2011.-2013.	3 321 716
		2014.	3 249 896
		2015.	3 536 253
	Javna rasvjeta	2011.-2013.	467 544
		2014.	468 457
		2015.	446 294

Izvor: HEP - operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektra Šibenik

Na području Grada nalazi se mala hidroelektrana Roški slap koja je u privatnom vlasništvu. Izgrađena je 1909. godine na položaju Roškog slapa na Krki. Uz hidroelektrane Jarugu i Miljacku koje se nalaze na istom vodotoku, predstavlja jednu od prvih izgrađenih hidroelektrana u Hrvatskoj i u Europi. Prvobitna joj je namjena bila opskrba električnom energijom rudnika u Siveriću i kasnije rasvjete Drniša. S radom je prestala u vrijeme Domovinskog rata, a obnovljena je u proljeće 1998. godine. Hidroelektrana iskoristivosti 1764 kW strog je protočnog tipa, što znači da nema mogućnost akumulacije vode, nego se proizvodnja regulira s obzirom na raspoloživi protok u vodotoku. Ona u svojoj, sada već stogodišnjoj povijesti ničim nije narušila ili ugrozila prirodni okoliš Nacionalnog parka u kojem se nalazi.

Cjevovodni promet plina na području Grada Skradina nije u funkciji, ali je u Studiji plinofikacije Šibensko-kninske županije iz 2007. godine ovo područje smješteno u šestu zonu

plinofikacije Županije. Njome je predviđeno napajanje područja gradova Vodice i Skradin te općina Pirovac, Tisno i Kistanje iz mjerno reduksijske stanice (MRS) Pirovac, odnosno MRS Vodice.

4.2.3. Komunalna infrastruktura

Komunalna infrastruktura jedinice lokalne samouprave obuhvaća:

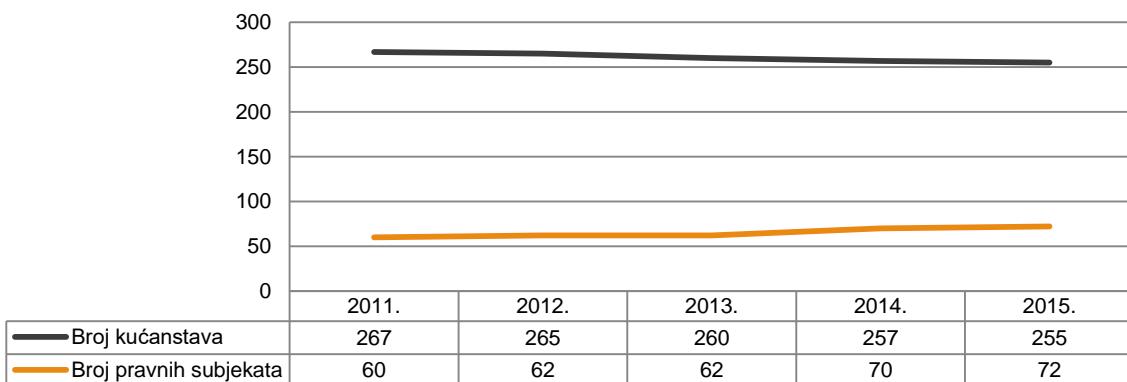
- vodoopskrbni sustav
- odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda
- održavanje javnih površina i
- održavanje groblja.

Na području Grada Skradina pruža se vodoopskrbni sustav Skradin kojim upravlja Vodovod i odvodnja Šibenik d.o.o. Okosnica sustava opskrbe Grada Skradina je postojeći pravac vodosprema Skradin, Dubravice i Grahovo. Svaka od tri glavne vodospreme predstavlja polaznu točku sustava opskrbe pojedine teritorijalne cjeline, određene rasporedom u prostoru i visinskim položajem.

Od Vodovoda i odvodnje Šibenik prilikom izrade ovoga dokumenta dostavljeni su podatci o vodoopskrbnom i kanalizacijskom sustavu naselja Skradin bez okolnih naselja koja obuhvaća administrativna jedinica Grada Skradina.

Duljina vodoopskrbnog sustava na dan 31. prosinca 2015. godine bila je 74,41 km. Prema pogonskom režimu to je gravitacijski vodoopskrbni sustav sa zatvorenom vodoopskrbom. Potrošnja vode po stanovniku za potrebe kućanstva u prethodnoj je godini bila 1276 m³, a za potrebe industrije 1448 m³. Izvorište ovog vodoopskrbnog sustava je podzemno (na rijekama), a vodozahvat se obavlja na površinskom izvorištu rijeke i na podzemnom izvorištu u građevini za kaptažu izvora. Vodovod ima jednu crpnu stanicu u Dubravicama i tri vodospreme: Skradin, Grahovo i Dubravice. Vodoopskrbna mreža sastoji se od lijevanozeljeznih (76 %), pocićanih (20 %), čeličnih (3 %) i PHD cijevi (1 %). Na vodoopskrbni je sustav Skradina 2015. godine bilo spojeno 255 kućanstava i 72 pravna subjekta na području Grada Skradina, a podatci za razdoblje od 2011. do 2015. godine prikazani su u grafikonu 15. Iz njega je vidljivo da se u analiziranom periodu smanjio broj kućanstava, a povećao broj pravnih subjekata spojenih na vodovod Skradin.

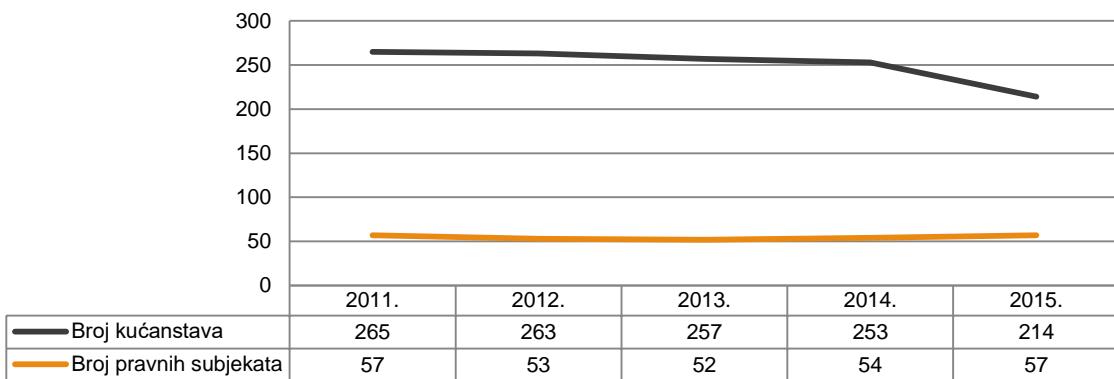
Grafikon 15: Broj spojenih kućanstava i pravnih subjekata na vodoopskrbni sustav u Skradinu

Izvor: Vodovod i odvodnja Šibenik d.o.o.

Na području Skradina do danas je izgrađen samo kanalizacijski sustav centra Skradina dužine 5,37 km (na dan 31. prosinca 2015. g.) s dvije crpne stanice, uređajem za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i ispustom u korito Krke cca 1200 m nizvodno od lokacije uređaja (Skradina). Mulj s ovoga područja se odlaže na nadziranim odlagalištima. Broj spojenih kućanstava i pravnih subjekata na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području Grada Skradina prikazan je grafikonom 16.

Grafikon 16: Broj spojenih kućanstava i pravnih subjekata na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u Skradinu

Izvor: Vodovod i odvodnja Šibenik d.o.o.

Oborinskom odvodnjom obuhvaća se odvodnja krovnih površina, prometnih površina i zelenih površina. Oborinska odvodnja se odvodi u prirodne recipijente postojećim i budućim kanalima uz planirane prometne koridore. Prije upuštanja oborinskih voda u sustav kanalizacije sa prometnih površina kruga i parkirališta potrebno je osigurati izdvajanje ulja i masti. Upuštanje u podzemlje vrši se preko upojnih zdenaca i infiltracijskih polja (polja za poniranje).

Građevine za zaštitu od erozije (bujice) određene su kao građevine od važnosti za Županiju. Na području Grada Skradina osim rijeke Krke, nalazi se čitav niz bujičnih vodotoka od kojih su najznačajniji Guduča, Bibišnica, Mokrica, Jujava, Rupska foša s pritocima, Rivina jaruga s pritocima, Čulišić potok s pritocima, bujice Otresa, Bribira, Dubravica, te više odvodnih kanala polja Žažvić – Trolokve.

Građenje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina provodi se prema programu građenja istih koji se donosi na prijedlog ministra za vodno gospodarstvo. Tehničko i gospodarsko održavanje vodotoka, vodnog dobra i regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, te osnovnih građevina melioracijske odvodnje, provodi se prema programu uređenja vodotoka i drugih voda, koji se donosi okviru Plana upravljanja vodama.

Javnim zelenim površinama na području Grada upravlja Grad Skradin. One se prostiru na ukupno 10 000 m².

Skradinjani na raspolaganju nemaju niti jednu tržnicu na malo. Mješovitu robu, voće, povrće i ribu kupuju u supermarketima.

Na području Grada Skradina nalazi se 14 groblja. Njima upravlja Rivina jaruga d.o.o. Groblja u naseljima Grada Skradina zauzimaju površinu od 200 000 m².

Cestovna rasvjeta u naseljima Grada Skradina broji 1435 rasvjetnih tijela.

Veliki dio sredstava iz proračuna Grada Skradina namijenjen je održavanju komunalne infrastrukture, građenju objekata komunalne infrastrukture i njihovu uređenju. Detaljan prikaz proračunskih sredstava za razdoblje od 2011. do 2015. godine prikazan je u tablicama 42 i 43. U održavanje komunalne infrastrukture ubraja se potrošnja javne rasvjete, materijal za tekuće i investicijsko održavanje, usluge tekućeg i investicijskog održavanja (cesta, javne rasvjete, javnih površina, deponija i kanalizacijskog sustava), financiranje opreme za održavanje komunalne infrastrukture i pomoći zakladi za razminiranje. Građenje i održavanje objekata komunalne infrastrukture odnosi se na uređenje nerazvrstanih cesta, izgradnju vodovodne mreže i priključaka na kanalizacijsku mrežu, izgradnja javne rasvjete, uređenje plaža i ostalih građevinskih objekata (obale na Prukljanu) te na gradnju groblja.

Tablica 42: Proračunska sredstva Grada Skradina za održavanje komunalne infrastrukture od 2011. do 2014. g. (u kn)

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena održavanje komunalne infrastrukture	2 009 705	1 774 664	1 861 404	2 488 380
Ukupni rashodi	8 553 199	8 735 012	10 782 462	15 299 055
Udio u ukupnim rashodima	23,5 %	20,32 %	17,26 %	16,27 %

Izvor: Grad Skradin

Tablica 43: Proračunska sredstva Grada Skradina za građenje objekata komunalne infrastrukture i njihovo uređenje od 2011. do 2014. g. (u kn)

Kategorija / Godina	2011.	2012.	2013.	2014.
Sredstva izdvojena financiranje komunalne infrastrukture	344 341	192 890	1 601 786	1 625 637
Ukupni rashodi	8 553 199	8 735 012	10 782 462	15 299 055
Udio u ukupnim rashodima	4 %	2,21 %	14,86 %	10,63 %

Izvor: Grad Skradin

5. INSTITUCIJE

5.1. Institucije regionalne i lokalne samouprave

Grad Skradin dobio je status jedinice lokalne samouprave 1992. godine. To je utvrđeno Statutom Grada Skradina kojim se uređuje samoupravni djelokrug Grada Skradina, njegova obilježja, javna priznanja, ustrojstvo, ovlasti i način rada tijela Grada Skradina, način obavljanja poslova, oblici neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju, provođenje referendumu u pitanjima iz samoupravnog djelokruga, mjesna samouprava, ustrojstvo i rad javnih službi, suradnja s drugim jedinicama lokalne samouprave te druga pitanja od važnosti za ostvarivanje prava i obveza Grada Skradina. Područje koje Grad Skradin obuhvaća određeno je Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08 – Odluka Ustavnog suda RH, 46/10, 145/10).

Grad Skradin u samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima:

- uređenje naselja i stanovanje
- prostorno i urbanističko planiranje
- komunalno gospodarstvo
- brigu o djeci
- socijalnu skrb
- primarnu zdravstvenu zaštitu
- odgoj i osnovno obrazovanje
- kulturu, tjelesnu kulturu i šport
- zaštitu potrošača
- zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša
- protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu
- promet na svom području i
- ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Dan Grada Skradina je 30. rujna kada se obilježava dan zaštitnika Grada, sv. Jeronima.

Slika 13: Zastava s grbom Grada Skradina

Izvor: <http://zeljko-heimer-fame.from.hr/home.html>

Grad Skradin ima grb i zastavu. Na grbu je prikazan lik sv. Jeronima koji kleći, a u ruci drži žuti križ. U pozadini je plavom bojom oslikano nebo, zelenom tlo, a bijelom bojom u heraldički desnom uglu prikazana je bijela stijena na vrhu koje se nalazi kula. Zastava Grada Skradina je crvene boje sa žuto obrubljenim grbom Grada Skradina u sredini.

Tijela Grada Skradina su:

- Gradonačelnik koji zastupa Grad Skradin. On je nositelj je izvršne vlasti i obavlja izvršne poslove.
- Gradsko vijeće koje je predstavničko predstavničko tijelo građana i tijelo lokalne samouprave. Ono donosi akte i obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i Statutom Grada Skradina.

Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Grada kao i poslova državne uprave prenesenih na Grad ustrojava se Jedinstveni upravni odjel, Ured gradonačelnika, služba Tajništva Grada i Služba za proračun i financije (u dalnjem tekstu: upravni odjel i službe Grada). Upravnim odjelom i službama Grada upravljaju pročelnici koje na temelju javnog natječaja imenuje gradonačelnik.

Prihodi Grada Skradina su:

- gradski porezi, prirez na porez, naknade, doprinosi i pristojbe
- prihodi od stvari u vlasništvu Grada i imovinskih prava
- prihod od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u vlasništvu Grada odnosno u kojima Grad ima udjele ili dionice
- prihodi od naknada za koncesije koje daje Gradsko vijeće
- novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje Grad propiše
- udio u zajedničkim porezima sa Šibensko-kninskom županijom i Republikom Hrvatskom
- sredstva pomoći i dotacije Republike Hrvatske predviđena u Državnom proračunu
- drugi prihodi određeni zakonom.

Razvoj i planiranje razvojnih projekata Grada Skradina popraćeni su odgovarajućim strateškim i planskim dokumentima.

Prostorni plan Grada Skradina, odnosno II. izmjene i dopune prostornog plana uređenja Grada Skradina izrađene su u listopadu 2015. godine. Prikazuju koncepciju, oblike i načine korištenja prostora te predstavljaju dugoročnu osnovu uređenja prostora kako bi se omogućio razvitak svih subjekata, zaštitile prirodne i graditeljske vrijednosti i osigurao prostor komunalne infrastrukture.

Strateški plan razvoja Grada Skradina izrađen je u 2005. godine. Struktura ovoga dokumenta utemeljena je na metodi izrade regionalnih operativnih programa, strateških razvojnih dokumenata za razinu županija. Sastoji se od Bazične analize stanja, SWOT analize, Razvojne vizije i misije, Razvojnih ciljeva, Razvojnih programa i projekata, Institucionalnih mjera te Praćenja i vrednovanja provedbe. Dokument je tiskan u jedinstvenom izdanju sa Strateškim planom razvoja Općine Gračac.

Uz navedene dokumente Grad je u kolovozu 2014. godine izradio Procjenu ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša, a u listopadu iste godine Plan zaštite i spašavanja.

Javna priznanja Grada Skradina su:

- Počasni građanin Grada Skradina
- Nagrada Grada Skradina za životno djelo
- Nagrada Grada Skradina
- Plaketa Grada Skradina i
- Grb Grada Skradina.

Mjesni odbori su osnovani statutom jedinice lokalne samouprave kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana.

Grad Skradin ima 100 % suvlasničkog udjela u trgovačkom društvu Rivina jaruga d.o.o. i udio od 100 % u Gradskoj knjižnici Ivan Pridojević.

Grad Skradin član je LAG-a Krka zajedno s Gradom Drnišom i općinama Bilice, Ružić, Promina i Unešić te sedam naselja Grada Šibenika: Brnjica, Čvrljevo, Dubrava, Goriš, Gradina, Konjevrate i Lozovac. Po načelima LEADER programa ovaj LAG predstavlja lokalno partnerstvo, a sastoji se od predstavnika javnog, privatnog i nevladinog sektora. Osnovan je 2011. godine u svrhu povećanja konkurentnosti poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda na području svog djelovanja, povećanja konkurentnosti turističke ponude, jačanja kapaciteta poduzetnika i diverzifikacije gospodarskih djelatnosti.

Grad Skradin podržao je inicijativu osnivanja lokalne akcijske grupe u ribarstvu (LAGUR-a) na području Šibensko-kninske županije, a njegovo formiranje još nije završeno.

5.2.Civilno društvo

Prema Registru udruga Ministarstva uprave 2016. godine na području Grada Skradina nalazilo se 28 udruga različitog područja djelovanja. One koje su se 2015. godine financirale iz proračuna Grada obuhvaćaju područja kulture i sporta. Prikazane su u tablici 44 .

Tablica 44: Popis udruga koje su 2015. g. sufinancirane iz Proračuna Grada Skradina

R. br.	Naziv udruge	Područje djelovanja
1.	Gradska limena glazba	Kultura, pomaganje, poticanje umjetničkog i kulturnog stvaralaštva
2.	KUD „Skradinke“	Kultura, pomaganje, poticanje umjetničkog i kulturnog stvaralaštva
3.	Udruga „Rupska zvona“	Kultura, pomaganje, poticanje umjetničkog i kulturnog stvaralaštva
4.	Udruga Dragovoljaca i veterana RH Podružnica ŠKŽ, ogrank Skradin	Kultura, pomaganje, poticanje umjetničkog i kulturnog stvaralaštva
5.	Matica Hrvatska ogrank Skradin	Kultura, pomaganje, poticanje umjetničkog i kulturnog stvaralaštva
6.	NK „Sošk“	sport
7.	MNK „Dubravice“	sport
8.	MNK „Rupe“	sport
9.	Boćarski klub Sonković	sport
10.	Boćarski klub Piramatovci	sport
11.	Boćarski klub sv. Jure-Rupe	sport
12.	HPD „Sv. Jere“	sport

Izvor: Grad Skradin

SWOT ANALIZA

Gospodarstvo

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> Bogatstvo prirodnih resursa na području Grada Prepoznatljivost i vrijednost Nacionalnog parka Krka koji se nalazi na području Grada Sve veća zainteresiranost za Nacionalni park Krka što je vidljivo po broju prodanih karata Klimatski uvjeti pogodni za razvoj turizma Dobra prometna povezanost s većim gradskim središtim (povezanost s tržištem) Veličina stanova namijenjena odmoru i rekreaciji veća od županijskog prosjeka Postojanje stocarskog fonda Nezagadenost poljoprivrednih površina Adekvatna opremljenost gospodarske zone Kosa Velik broj registriranih OPG-ova Dobra iskorištenost poljoprivrednih površina (maslinika, oranica, vinograda i voćnjaka) Atraktivna dodatna turistička ponuda koja uključuje biciklizam, kajaking, lov i ribolov Pad broja nezaposlenih od 2013. godine za 10,91 % Visok udio samozaposlenih u sveukupnom broju zaposlenog stanovništva (7,98 %) Razvijena gastronomска scena 	<ul style="list-style-type: none"> Starenje radno aktivnog stanovništva Sve se manji udio proračunskih sredstava izdvaja za sufinanciranje poljoprivrede Na području Grada ne postoje alternativni ni specijalizirani smještajni kapaciteti (npr. Bike & Bed) Nedostatak srednjoškolskih obrazovnih institucija što utječe na ukupnu obrazovnu strukturu stanovništva Manjak radno sposobnog stanovništva u odnosu na županijski prosjek Nedovoljna razvijenost i aktivnosti zone Kosa Niska konkurentnost lokalnog gospodarstva na regionalnoj i državnoj razini Nepostojanje udruženja poslovnih subjekata u svrhu povećanja konkurentnosti Nediverzificiranost proizvoda i usluga
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> Mogućnost financiranja projekata povezanih s Nacionalnim parkom Krka kroz EU fondove Mogućnost za rekonstrukciju i iskorištenost potencijala utvrde Turina Povećan broj noćenja (preko 50 % u petogodišnjem razdoblju) uporište je za proširenje turističke ponude Adekvatno opremljena ACI marina može biti temelj za ponude u nautičkom turizmu Gravitacija posjetitelja iz turističkih destinacija u okruženju kao i tranzitnih gostiju zahvaljujući prometnoj povezanosti Razvoj OPG-ova u sklopu EU fondova Razvoj proizvoda karakterističnih za skradinsko područje u sklopu postojećih OPG-ova - razvoj poljoprivrednih proizvoda na ruralnom području Povezivanje sektora poljoprivrede sa sektorom turizma i gastronomskom ponudom Razvoj i popularizacija specifične i raznovrsne gastronomске ponude Postojeća infrastruktura pogodna je za razvoj sve popularnijeg ruralnog cikloturizma 	<ul style="list-style-type: none"> Trend opadanja broja stanovništva i bilježenje starenja stanovništva Demografsko slabljenje stanovništva (nepovoljna dobna struktura stanovništva) Negativan migracijski saldo - daljnje iseljavanje može imati nepovoljan utjecaj na dobnu i obrazovnu strukturu radno aktivnog stanovništva Gašenje trgovackih društava (pad za 20 % u petogodišnjem razdoblju) može imati nepovoljan utjecaj na cjelokupnu gospodarsku sliku Prepolovljen ulov ribe i smanjenje sveukupnog ribljeg fonda Neplanski gospodarski razvoj kojim se može ugroziti ekološki prostor Grada, dovodeći u pitanje mogućnost razvoja ekološki prihvatljivosti gospodarstva Sve izraženije klimatske promjene koje mogu nepovoljno djelovati na poljoprivredu i turizam Nametnici koji napadaju poljoprivredne urode, što može voditi prisilnoj uporabi pesticida koji nisu prihvatljivi ekološkoj proizvodnji

<ul style="list-style-type: none"> • Članstvo u LAG-u Krka • Evropska i nacionalna sredstva namijenjena razvoju ruralnog prostora • Izrada strateških razvojnih dokumenata višeg reda (primjerice županijska strategija) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ukipanje letova iz glavnih emitivnih zemalja
---	--

Društvene djelatnosti

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Povijesno i kulturno nasljeđe • Postojanje zdravstvene ustanove za pružanje primarne zdravstvene zaštite • Postojanje stomatoloških ambulanti na području Grada • Postojanje dvaju dobrovoljnih vatrogasnih društava na području Grada • Aktivan sektor civilnog društva (28 registriranih udruga) • Organiziran predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje na području Grada • Blagi porast broja djece upisane u vrtiće na području Grada od 2011. do 2015. godine • Adekvatno opremljene specijalizirane učionice u osnovnoj školi • Omogućeno pohadjanje izvanškolskih aktivnosti na području Grada 	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje broja djece do 6 godina za 23,7 % i djece od 6 do 14 godina za 4,12 % u posljednjem međupopisnom razdoblju • Neadekvatan prostor za rad vrtića • Nedovršena dvorana u osnovnoj školi onemogućava odvijanje tjelesne kulture • Nepostojanje veterinarske stanice i veterinara • Neadekvatni uvjeti za rad knjižnice i nedovoljno izdvojena sredstva iz Grada za njen rad • Onemogućeno srednjoškolsko obrazovanje na području Grada • Manjak sportskih i rekreativnih sadržaja i infrastrukturnih preduvjeta na području Grada • Sve manje proračunskih sredstava Grada izdvaja se za sport • Zastarjeli inventar sustava zdravstvene zaštite - ordinacije su u jako lošem stanju • Nedostatak smještajnih kapaciteta i formirana lista čekanja u Centru za rehabilitaciju • Nepostojanje policijske postaje na području Grada
PRIЛИKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Valorizacija kulturnih dobara i tradicije na području Grada s posebnim naglaskom na utvrdu Turina • Brendiranje manifestacija grada u Kulturno ljeto i stvaranje jedinstvene i cjelovite turističke i kulturne ponude • Uređenje postojećih i raspoloživih, a neadekvatno iskorištenih objekata za obrazovne, kulturne i rekreativne programe i sadržaje • Povezivanje s drugim jedinicama lokalne samouprave kako bi se unaprijedila kulturna ponuda, posebno s onima iz okruženja • Rastući trend turista za aktivnim odmorom i konzumiranjem turističkih proizvoda baziranih na prirodnim resursima • Suradnja i zajedničke inicijative s predstavnicima civilnog sektora • Financiranje programa i projekata društvene infrastrukture putem fondova EU, osobito za ruralni prostor 	<ul style="list-style-type: none"> • Gašenje osnovnih škola na području Grada zbog drastičnog smanjenja broja djece • Neulaganje u kulturu može dovesti do gubitka i pripadanja kulturne baštine i nedovoljne valorizacije turističkih proizvoda • Udaljenost srednjih škola pridonosi odljevu stanovništva • Gašenje područnih škola zbog manjka broja djece može uzrokovati daljnje iseljavanje iz gradskih naselja

Zaštita okoliša i infrastruktura

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Prisutnost endemskih biljnih i životinjskih vrsta • Postavljeni kontejneri za odvojeno prikupljanje otpada i organiziran odvoz glomaznog otpada • Izrađen Plan gospodarenja otpadom • Nepostojanje značajnih zagadivača na području Grada i ekološki očuvan prostor Grada • Značajna raznolikost biljnog i životinjskog svijeta na području Grada • Postojanje područja značajnog za vrste i stanične tipove prema NATURA-i 2000 • Pokrivenost prostora Grada zaštićenim prostorom Nacionalnog parka Krka i postojanje javne ustanove koja njime upravlja 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno razvijena kanalizacijska mreža • Nepostojanje sustava reciklaže otpada • Neadekvatnost postojećeg odlagališta • Prisutnost ilegalnih odlagališta otpada • Nepostojanje tržnice na malo
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Osvještavanje stanovništva o općoj koristi zaštite okoliša • Dostupnost eksternih sredstava za primjenu mjera zaštite okoliša i razvoja infrastrukture • Raspoloživa sredstva za financiranje infrastrukture putem sredstava za ruralni razvoj • Izgradnja reciklažnog dvorišta koje je predviđeno Planom gospodarenja otpadom • Izgradnja regionalnog centra za gospodarenje otpadom 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna kontrola prilikom odlaganja otpada i nepostojanje sankcija za nekontrolirano odlaganje otpada • Kašnjenje i problemi u izgradnji regionalnog centra za gospodarenje otpadom • Nedovoljna kontrola zaštite okoliša • Neprihvaćanje sustava za razvrstavanje otpada kod lokalnog stanovništva • Početak eksploracije nafte i plina u Jadranskom moru (potencijalna ekološka katastrofa)

VIZIJA I STRATEŠKI CILJEVI

VIZIJA GRADA SKRADINA

Vizija grada jedinstvena je slika u kojoj se ocrtava identitet grada i njegove posebnosti u odnosu na druge jedinice lokalne samouprave na širem geografskom prostoru. Zajednica koja čini živo tkivo grada trebala bi se moći u potpunosti identificirati s vizijom grada. Stratešku viziju ne smatra se marketinškim proizvodom, iako je poželjno da se marketing grada na njoj temelji.

Vizija koja proizlazi iz prve faze procesa strateškog planiranja zamišljeni je magnet koji na sebe privlači intelektualnu energiju, planiranje, gospodarski i društveni razvoj u svrhu ostvarivanja dugoročnog kolektivnog cilja.

Pri kreiranju vizije Grada Skradina sudjelovali su svi dionici relevantni za njegov urbani razvoj. Na šest radnih skupina održanih 12. i 13. rujna 2016. godine izneseni su svi zaključci prethodno napisane Analize stanja. Svaka radna skupina trajala je cca 2 h, a održale su se redoslijedom: 1. Gospodarstvo, 2. Poljoprivreda i ruralni razvoj, 3. Kultura i zaštita kulturne baštine, 4. Zaštita okoliša, 5. Komunalna infrastruktura i 6. Društvene djelatnosti.

Svim sudionicima radnih skupina, odnosno aktivnim članovima zajednice u kojoj djeluju čiji se popis nalazi u tablici 45, prezentiran je presjek stanja navedenih područja. Na temelju toga i njihovih afiniteta iskristaliziran je smjer razvoja Grada Skradina za nadolazeći period do 2020. godine.

Identifikacija je vizije, dakle, očekivani rezultat strateškog planiranja. Njome se razjašnjavaju vrijednosti i interesi zajednice, od identifikacije teritorija na temelju Analize stanja, razvojne dinamike svih uključenih dionika, kao i rješavanje pitanja koja se odnose na razvoj grada i zajednice. Vizija Grada Skradina sažeta je i jezgrovita kako bi bila lakše pamtljiva. To je slogan na temelju kojega se može oblikovati detaljan opis prioriteta i mjera, a glasi:

Gourmet grad

Zašto *gourmet grad*? Nakon brojnih prijedloga i izmjena sintagma *gourmet grad* pokazala se idealnom gradacijom svih raspoloživih resursa ove jedinice lokalne samouprave. Riječ *gourmet* dolazi iz francuskog i označava posrednika u prodaji vina ili kušača vina zaposlenog kod trgovca vinom. Danas se naziv prvenstveno povezuje s kulinarskom umjetnošću fine hrane i pića, odnosno visoke kuhinje koja se odlikuje pažljivom pripremom i estetski uravnoteženim obrocima. Kako se ova konotacija ne bi shvatila kao isključivo povezivanje i usmjeravanje vizije Grada prema kulinarskom sektoru važno je naglasiti i širi kontekst navedenog pojma. *Gourmet* u širem smislu označava strastvene osobe profinjena ukusa, sastojke visoke kvalitete ili općenito visoku sofisticiranost, a Grad Skradin ima sve preduvjete da postane upravo takva destinacija.

Vizija ovoga područja odnosi se na prepoznavanje destinacije, razvoj turističke i sportske infrastrukture, poljoprivrede, ribarstva, ugostiteljstva, ali i na društvene djelatnosti te zaštitu

okoliša i infrastrukturu. Općepoznato je da se svi ovi sektori ne mogu sagledavati zasebno i da je njihov međusobni utjecaj neizbjegjan. U prilog ovoj tezi ide i činjenica da je uža jezgra Grada Skradina zaštićeno kulturno dobro pa se može zaključiti da će razvoj u bilo kojem sektoru na ovome području usko biti povezano s utjecajem na njegovu kulturnu baštinu. Stoga je važno da se ovoj viziji pristupi cjelovito i temeljito.

O još jednoj poveznici kulinarstva i kulture govori činjenica da je mediteranska prehrana uvrštena na poznatu UNESCO-vu ljestvicu zaštićenih nematerijalnih dobara. Ta se vrsta prehrane u Skradinu, ali i na čitavom Mediteranu, očituje u društvenoj, duhovnoj i materijalnoj sferi svakodnevnog života te u običajima životnog i godišnjeg ciklusa. Ona je utkana u identitet stanovnika i tekovina je brojnih kultura, običaja i obreda. Grad koji je mjesto susreta rijeke i mora stoljećima je njegovao svoju gastronomsku tradiciju ribljih jela, recepata s okusima rijeke, mesnih specijaliteta od stoke koja slobodno pase na pašnjacima skradinskog zaleđa te domaće uzgojenog voća i povrća.

Temelj su bilo koje vrhunske kuhinje kvalitetne namirnice uzgojene u prirodnom okruženju. Upravo je takvo okruženje ovoga grada u čijem je prostoru smješten Nacionalni park Krka, posebni zoološki rezervat Guduča, biološki rezervat Prukljansko jezero te značajan krajobraz Krka. Povezanost Skradinjana s prirodom i izvorima hrane značajno je utjecala na razvoj gospodarskih grana ovoga kraja. Posebno treba istaknuti gospodarstvo utemeljeno poljoprivredi i ribarstvu, a posljednjih desetljeća i na turizmu. Pomno isplaniranim i pametnim iskorištenjem svih svojih resursa i razvojem gospodarskih potencijala, ovaj *gourmet grad* može postići snažan zaokret u plasiranju u izuzetno profinjenu i atraktivnu destinaciju.

Tablica 45: Sudionici radnih skupina za izradu Strategije razvoja Skradina

Br.	Ime i prezime	Naziv poslovnog subjekta
1	Darko Vidić	ACI d.d.
2	Zoran Mladenović	ACI d.d.
3	Marija Gulin	Javna ustanova "Nacionalni park Krka"
4	Krešimir Kozić	Grad Skradin
5	Antonije Brajković	Grad Skradin
6	Marijana Podrug	OPG Marijana Podrug
7	Damir Buntić	Javna ustanova Razvojna agencija Šibensko-kninske županije
8	Ozren Erceg	HPA Šibenik
9	Višnja Brajnović	Ogranak Matice hrvatske u Skradinu
10	Marija Marenzi	Gradska knjižnica "Ivan Pridojević" Skradin
11	Florijan Paić	Udruga "Rupska zvona"
12	Boris Vukelić	HEP ods Elektra Šibenik
13	Anita Banić	Rivina Jaruga d.o.o.
14	Zorana Ivić	Dječji Vrtić Žižula
15	Domagoj Duilo	Gradska glazba Skradin
16	Krešo Bračić	HPD Sv. Jere Skradin
17	Višnja Pulić	AKU Skradin
18	Andelko Bagić	UDVDR Skradin
19	Josip Silov	Grad Skradin

Izvor: *Grad Skradin, 12 i 13. rujna 2016. godine*

STRATEŠKI CILJEVI GRADA SKRADINA

Ključne komponente strateškog planiranja uključuju razumijevanje vizije, njezinih specifičnih ciljeva, prioriteta i mjera. Vizija ocrtava ono što Grad želi biti i predstavlja njenu idealiziranu i slikovitu verziju. Za razliku od vizije, specifičnim se ciljevima definiraju ključni elementi vizije strateškog plana.

Vizija i specifični ciljevi koriste se za formuliranje mjera i projekata. U njihovu nastajanju korištene su strateške postavke Strategije razvoja nastale na temelju rezultata Analize stanja. Specifični ciljevi predstavljaju pravac razvoja jedinice lokalne samouprave. Definirani su i usmjereni na razvoj pojedinih sektora te utemeljeni na raspoloživim resursima Grada Skradina. Specifični su ciljevi oblikovani kao rezultat rasprava na radnim skupinama na kojima je argumentirana prethodno formirana Analiza stanja i SWOT analiza Grada Skradina. To je rezultiralo nastankom okvira za sve predložene mjere i projekte koji je podijeljen na četiri specifična cilja (SC-a):

- SC 1: Razvoj *gourmet* grada
- SC 2: Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikro regije
- SC 3: Unaprjeđenje i razvoj društvene infrastrukture
- SC 4: Zaštita okoliša i uređenje lokalne infrastrukture

SPECIFIČNI CILJ 1: Razvoj gourmet grada

Prvi i temeljni specifični cilj ove jedinice lokalne samouprave direktno proizlazi iz njene vizije, a odnosi se na razvoj *gourmet* grada. Aktivnosti koje će direktno biti povezane s ovim strateškim ciljem plan su za oporavak gospodarskih i društvenih temelja grada koje će se postići javnim i privatnim intervencijama. *Gourmet* grad temeljit će se na *Gourmet* akademiji smještenoj na području Grada Skradina kojom će se doprinijeti prepoznavanju Skradina kao *gourmet* destinacije. *Gourmet* akademija bit će mjesto istraživanja i inovacija u prehrani i gastronomiji na kojoj će ugostitelji moći sudjelovati na konferencijama, seminarima, predavanjima i radionicama. Osim istraživanja i razvoja kulinarstva zasnovanog na autohtonim namirnicama svi će zainteresirani svoje stečeno znanje moći primijeniti i kreativno ga usavršiti. Akademija će omogućiti bolju konkurentnost svih svojih dionika i priznavanje njihovih stručnih kvalifikacija. U suradnji sa sveučilištima i tvrtkama omogućit će se formiranje zajedničkih projekata i napraviti će se transfer znanja u novim proizvodima i uslugama. Sama objekt *Gourmet* akademije za koji lokacija još nije određena bit će integriran u idealnom okruženju u kojemu će se moći kratkim lancem opskrbe dopremiti autohtone namirnice, odnosno osnovni resurs na kojemu će se temeljiti edukacija. *Gourmet* akademija u Skradinu povezat će se u mrežu najboljih svjetskih *gourmet* edukativnih centara poput Basque culinary centra u Španjolskoj, IFSE-a (Italian Food Style Education) u Italiji i Le Cordon Bleu instituta u Parizu.

Akademija će kao žarište kulinarstva popularizirati ponudu čitave mikro regije koja je okarakterizirana jednakim klimatskim uvjetima, okolinom i tradicijom. Kako bi se doprinijelo prepoznavanju *gourmet* destinacije potrebno je raditi na informiranju lokalnih dionika: ugostitelja, hotelijera, turističkih agencija i promotora. Na taj će se način ova destinacija razviti u jednakom smjeru, a istodobno će se olakšati povezivanje priznatih ugostiteljskih objekata, proizvođača, turističkih agencija i hotelijera koji streme istom cilju – produljenju turističke sezone. Na strateškim prometnim sjecištima postavit će se info punktovi pomoću kojih će se dodatno popularizirati *gourmet* destinacija među svim stanovnicima i posjetiteljima ove jedinice lokalne samouprave. Ključan i neizostavni dio u prepoznavanju destinacije postići će se pomoću digitalnih platformi, odnosno internetskih portala i društvenih medija.

Svaka je *gourmet* destinacija okarakterizirana visoko kvalitetnim namirnicama lokalnog podrijetla bez kojih se visoka gastronomija ne može razvijati. Područje Grada Skradina ima sve predispozicije za uzgoj raznolikih mediteranskih prehrabnenih namirnica koje uključuju voće, povrće, stoku, a blizina mora i rijeke rezultira obogaćivanju prehrane morskim i riječnim plodovima. Kako bi se takve namirnice plasirale i zadržale svoju kvalitetu „od izvora do stola“ potrebno je raditi na podizanju razine kompetencija dionika iz sektora poljoprivrede, a svim obrtnicima (poljoprivrednicima i ribarima) potrebno je pomoći u kreiranju i upravljanju kratkim lancima opskrbe. Korištenjem kratkih lanaca opskrbe, lokalnim proizvođačima ostat će veći udio dodane vrijednosti proizvoda, a lokalna će ekonomija ojačati. Takav sustav lokalne proizvodnje i ekonomije ne odnosi se samo na prodavanje namirnica s geografskim podrijetlom hotelskim i ugostiteljskim objektima već podrazumijeva i prodaju na specijaliziranim mjestima. Za takve potrebe uredit će se i opremiti objekt tržnice lokalnih proizvoda, kao i specijalizirane objekte za procese njihove tehnološke i marketinške obrade. Promjene prehrabnenih navika, podizanje na višu razinu zaboravljenih i starih recepata, povezivanje tradicije i vrhunskog kulinarstva prioriteti su i globalni trendovi. Ulaganjem u

prehrambenu industriju i ugostiteljstvo utemeljeno na namirnicama autohtonog podrijetla stvorit će se područja s velikim potencijalom za sklapanje poslova na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

SPECIFIČNI CILJ 2: Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikroregije

Na temelju provedene analize stanja Grada Skradina definirani su temeljni resursi na kojima počiva gospodarstvo ovoga područja, a njihov se procvat ogleda u ostvarivanju definiranih specifičnih ciljeva koji su usko povezani s turizmom. Turizam kao ključni sektor ima vodeću ulogu u razvoju skradinskog gospodarstva stoga je nužno postaviti infrastrukturne temelje u svrhu poboljšanja turističkih usluga. U nadolazećem periodu to će se postići infrastrukturnim projektima koji će obuhvatiti izgradnju turističko-rekreacijske zone, rekonstrukciju i dogradnju ACI marine, izgradnju pristaništa turističkih brodova Nacionalnog parka Krka, uređenje spomenika kulture, kao i akcijama unaprjeđenja sportske infrastrukture.

Kapitalni infrastrukturni projekt kojim će se unaprijediti skradinski turizam odnosi se na izgradnju turističko-rekreacijske zone Prukljan. Time će se aktivirati turistički potencijali Prukljanskog jezera, Grada Skradina i Šibensko-kninske županije što će utjecati na povećanje zaposlenosti na području Grada. Očekuje se da će zona Prukljan biti najveći gospodarski subjekt na području Grada, a svojim će sadržajima, značajem i pozicijom utjecati na atraktivnost Skradina kao turističke destinacije i razvoj gospodarstva, osobito poljoprivrede cijelog područja, jer će biti potencijalni kupac lokalnih poljoprivrednih proizvoda. Do 2022. godine posebna će se pozornost dati i razvoju nautičkog turizma. Razlog tome nije samo u prepoznatljivosti vizure obalnog dijela skradinskog područja koja zasigurno jednim dijelom pripada nautičkom smještaju, već je brojnim analizama i studijama potvrđeno da je nautički turizam brzorastući sektor s brojnim pozitivnim učincima na gospodarstvo. Kako bi se izgradili temelji ekonomskog prosperiteta zasnovanog na nautičkom turizmu dosadašnju ACI marinu potrebno je restrukturirati i repozicionirati. Na taj će se način izbjegći betoniranje prirodnih površina i sprječiti onečišćenje okoliša. Uz nautički turizam važno je spomenuti i turizam povezan s Nacionalnim parkom Krka. U centru Skradina nalazi se pristanište za turističke brodove koje je ujedno i ulaz za NP Krka. Odatle se turiste prevozi do Skradinskog buka, jedne od najpoznatijih prirodnih vrednota Republike Hrvatske. Porastom turističkih dolazaka na području Grada Skradina za cca 63 % u prethodnom petogodišnjem razdoblju povećao se i broj posjeta NP-u Krka. To u sezoni rezultira stvaranjem dugih kolona za ukrcaj na turističke brodove. Izgradnjom luke posebne namjene na mjestu pogodnjem i pristupačnijem za turiste poboljšat će se kvaliteta turističkih usluga povezanih s popularizacijom Nacionalnog parka. Jedna od značajnijih projektnih ideja koje doprinose ostvarenju cjelovite vizije ovoga područje odnosi se i na uređenje i opremanje gradske plaže, kako za lokalno stanovništvo tako i za turiste, a posebno one koji se mogu svrstati u kategoriju obiteljskog turizma.

U svrhu profesionalnog upravljanja kulturnom baštinom i lokalitetima kao turističkim proizvodom, osmislit će se i unaprijediti lokacije i objekti koji nisu isključivo povezani s turizmom kako bi postale zanimljive turistima i lokalnom stanovništvu. Kultura ne mora biti dostupna samo uskom krugu profesionalaca koji će na temelju istraživanja doprinijeti njenoj valorizaciji. Ona može biti instrument za stvaranje drugačijeg doživljaja destinacije. To se

može postići njenom dostupnošću i atraktivnošću koja će turizmu ponuditi dugoročnu konkurentnu prednost. Prožimanje turizma i kulture prvenstveno će se postići uređenjem i opremanjem utvrde Turina čime će se podići imidž odredišta i stimulirati lokalna, odnosno regionalna potražnja za kulturnim turizmom.

Iako se sport, kao i kultura, prvenstveno povezuje s razvojem društvenih djelatnosti svakog administrativnog područja, u ovoj jedinici lokalne samouprave s izuzetnim turističkim potencijalom neophodno ga je povezati sa sektorom turizma. Doprinos sportu prvenstveno će se očitovati u razvoju sportske infrastrukture koja se odnosi na rekreaciju, biciklizam i veslanje. Duž obale planira se izgradnja pješačko-biciklističke staze koja će posjetiteljima omogućiti neposredan doživljaj prirode (Skradinski kanal, Prukljansko jezero, kanjon Guduća) i razvijati rekreativski turizam (pješačenje, biciklizam), a u zaledju seoski turizam (Lađevci, Krković). Veći broj seljačkih gospodarstava s turističkom ponudom usporit će depopulaciju i doprinijeti kvaliteti ponude rekreativskog turizma. To će se prvenstveno odraziti u produžavanju turističke sezone, jer je u kasno proljeće i ranu jesen zbog izostanka godišnjih klimatoloških maksimuma idealno vrijeme za sve oblike rekreacije.

S obzirom da se u Skradinu održavaju pripreme veslačkih klubova iz RH i EU razina veslačke infrastrukture nije zadovoljavajuća. U tu svrhu potrebno je u neposrednoj blizini veslačke staze izgraditi hangar za odlaganje čamaca. Veslačka staza ujedno je i plovni put za plovila Nacionalnog parka Krka, što je otrogotna okolnost za njeno profesionalno opremanje koje je nužno, a veslačka aktivnost ograničena je samo na period van sezone kada brodovi ne plove.

Unapređenje poljoprivrede i ribarstva bit će utemeljeno na razvoju maslinarstva, vinogradarstva, stočarstva (pčelarstva, ovčarstva i kozarstva) i ribarstva u suradnji s *Gourmet* akademijom. Analizom stanja utvrđeno je da se na skradinskom području 2014. godine nalazilo 150 000 maslina, od kojih je bilo 50 000 stabala autohtone sorte krvavica. Vlasnike maslinika i proizvođače maslinovog ulja potrebno je educirati o revitalizaciji maslinika u svojim voćnjacima kako bi unaprijedili znanja i vještine o maslinarstvu čime će se poboljšati kvaliteta ulja i povećati njegova kvantiteta. S obzirom da se kroz *gourmet* grad promatra razvoj svih sektora i djelatnosti posebno je važno dionike u poljoprivredi i ribarstvu povezati s *Gourmet* akademijom čime će se postići i revitalizacija zaboravljenih recepata koji će dobiti lokalnu oznaku kvalitete.

SPECIFIČNI CILJ 3: Unaprjeđenje i razvoj društvene infrastrukture

Za funkcioniranje društva bilo koje administrativne jedinice potrebno je postići stabilnost u svim sferama i djelatnostima među lokalnim stanovništvom što će uvelike utjecati na prosperitet zajednice. Za postizanje osnovnih preduvjeta takvog društva nužno je zadovoljiti osnovno: dostupnost zdravstva, odgoja i obrazovanja i njihovo djelovanje u za to prilagođenim objektima.

Analizom stanja utvrđeno je da je za postizanje prihvatljive slike skradinskog društva potrebno izgraditi i adaptirati objekte posebno namijenjene mlađoj populaciji. To se prvenstveno odnosi na dječji vrtić čiji se prostor nalazi u neadekvatnim uvjetima za rad. Iznalaženjem alternativnog rješenja značajno će se poboljšati uvjeti predškolskog odgojnog sustava na području Grada te osigurati i poboljšati svi uvjeti Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe. Time će se stvoriti uvjeti za smanjenje depopulacije stanovništva, osobito mlađih obitelji s djecom i ispunit će se osnovni kriteriji za život u zajednici. Međutim, kompleksnost društva podrazumijeva i dodatne sadržaje bez kojih je kvaliteta života degradirana i narušena, a oni se odnose na kulturu i sve aktivnosti povezane s njom. Analizom stanja potvrđeno je da Grad Skradin ima deficit funkcionalne infrastrukture namijenjene kvalitetnom provođenju slobodnog vremena i valorizaciji kulturnih sadržaja. Namjenski uređenim prostorom osigurat će se uvjeti za organizaciju promocija, koncerata, kazališnih predstava, kongresa, radionica i ostalih kulturnih sadržaja. Dom kulture bit će prilagođen i održavanju koncerata, kazališnih i kino predstava, izložbi i promocija.

Još jedna ustanova s pripadajućom joj infrastrukturom, namijenjena odgoju, obrazovanju i kulturi u širem smislu je knjižnica. Postojeća knjižnica u Gradu Skradinu smještena je u skučenom i neadekvatnom prostoru koji stremi uređenju. S obzirom na kontinuirano povećanje fundusa potrebna je adaptacija prostora, njegovo opremanje, digitalizacija građe kao i uređenje zasebnog prostora za korištenje računalnom tehnologijom.

Aktivnom uključivanju kulturnih sadržaja u skradinsku svakodnevnicu potrebno je pridružiti i kulturne mjere razvoja koje se odnose na očuvanje i valorizaciju bogate kulturno-povijesne baštine ovoga kraja. Jedan od kapitalnih projekata takve vrste pripada obnovi povijesne utvrde Turina čija će realizacija direktno utjecati na razvoj turizma pa je kao takav ostvariv u okviru specifičnog cilja 2 Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikro regije. Ostali projekti, iako ne manje važni za razvoj kulturno-povijesnog segmenta ovoga područja odnose se na valorizaciju arheološkog lokaliteta Bribirske glavice koja pripada nepokretnom kulturnom dobru RH te na valorizaciju sustava svih povijesnih utvrda Grada Skradina.

Arheološka zona Bribirska glavica smještena je na brijezu Glavica u selu Bribir. Na prostoru od oko čak 75 000 četvornih metara nalaze se ostaci naselja još od pretpovijesti. U doba Šubića (2. pol. 13. i početak 14. st.) područje je egzistiralo kao centar hrvatske države. Lokalitet je potrebno staviti u funkciju i napraviti sve potrebne predradnje koje će posjetiteljima omogućiti doživljaj povijesnog prostora, a spomeniku eventualnu zaštitu od dodatnih oštećenja i devastacije. Od Grada je prepoznata vrijednost i brojnih manjih utvrda koje se nalaze na području Nacionalnog parka Krka. Njih je potrebno valorizirati i sačuvati od dalnjeg propadanja. To će doprinijeti ne samo očuvanju povijesne baštine područja već i njegovu povezivanju s netaknutim okolišem uklapanjem u nacionalno zaštićeni prirodni krajolik.

SPECIFIČNI CILJ 4: Zaštita okoliša i uređenje lokalne infrastrukture

Zaštita okoliša poprilično je širok pojam čiji su programi djelovanja sastavni dio horizontalnih strategija. U tom je smislu ona neodvojiva od gospodarstva, društvenih djelatnosti i sveukupne infrastrukture u zajednici. Jedno od prioritetnih pitanja u vezi s okolišem na raznim institucionalnim razinama predstavlja gospodarenje otpadom. Zakonodavstvo o otpadu bilo je jedno od prvih pravnih akata Europske unije. Njime su se definirala zajednička načela kako bi se okoliš zaštitio od neodgovarajućeg zbrinjavanja otpada.

Na području Grada Skradina evidentirano je 21 divlje odlagalište otpada od kojih su samo dva sanirana. Najveća je opasnost takvih odlagališta njihova sklonost povećавању i brzom gomilanju otpada na određenom mjestu čime se krajolik ubrzano pretvara u velika žarišta sveobuhvatnoga zagađenja.

Lokalna infrastruktura koja zahtjeva ulaganja na području ove jedinice lokalne samouprave podrazumijeva svu komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu. Komunalna infrastruktura koju će se unaprijediti u nadolazećem periodu odnosi se na vodoopskrbni sustav sjeverozapadnog dijela Grada Skradina čijom će se izgradnjom vodom opskrbiti naselja Bribir, Vaćani, Gorice i Bratiškovci. Osiguravanjem pitke vode za cca 500 stanovnika navedenih naselja omogućiće se osnovni uvjeti za život na tom prostoru. Imajući u vidu da je ovo područje izuzetno turistički orijentirano, pokrivenost vodovodnim sustavom iznimno je važno za njegov gospodarski prosperitet, razvoj gospodarskih djelatnosti, posebice poljoprivrede, seoskog turizma i obrtništva.

Središnji projekt kojim će se doprinijeti unaprjeđenju komunalne infrastrukture je izgradnja vodoopskrbnog sustava za sjeverozapadni dio Grada Skradina kako bi se za petstotinjak stanovnika naselja Bribir, Vaćani, Gorice i Bratiškovci omogućila opskrba pitkom vodom. Osiguranjem pitke vode stanovništvu navedenih naselja osigurat će se osnovni uvjeti za život na tom prostoru, omogućiće se razvoj gospodarskih djelatnosti (poljoprivrede, seoskog turizma, obrta) i na taj će se način smanjiti depopulacija prostora.

Jedan od najvažnijih projekata u okviru energetske infrastrukture izgradnja je nove i modernizacija postojeće mreže javne rasvjete. Kvalitetna i učinkovita javna rasvjeta noću omogućuje nesmetano obavljanje prometa i najrazličitijih aktivnosti te značajno povećava kvalitetu života i doprinosi zaštiti okoliša. Unaprjeđenje energetske infrastrukture postići će se i izgradnjom 110 kw trafostanice za potrebe turističko-rekreacijske zone Prukljan koja je jedan od kapitalnih projekata Grada Skradina do 2022. godine.

Preduvjet kontinuiranog održivog razvijanja ulaganje je u izgradnju prometne infrastrukture. Na temelju lokalne potražnje za prometnim uslugama definirana je izgradnja nogostupa od uže gradske jezgre do mosta Skradin i izgradnja ceste Laškovica-Kistanje. Izgradnjom nogostupa lokalnom stanovništvu i turistima omogućiće se nesmetano kretanje odvojeno od kolnika čime će se povećati sigurnosni uvjeti u cestovnoj zoni. Važnost ceste Laškovica-Kistanje omogućeće bolju prometnu povezanost prostora Bukovice sa Skradinom i autocestom A1. Utjecaj prometnog povezivanja navedenih područja očitovat će se u valorizaciji desne obale Krke i prosperitetu seljačkih domaćinstava koja pružaju turističke usluge. Izgradnjom cestovne infrastrukture, ovaj izrazito rijetko naseljeni prostor dobit će šansu za revitalizacijom, jer će s njega bio omogućen cestovni prilaz atraktivnim lokacijama:

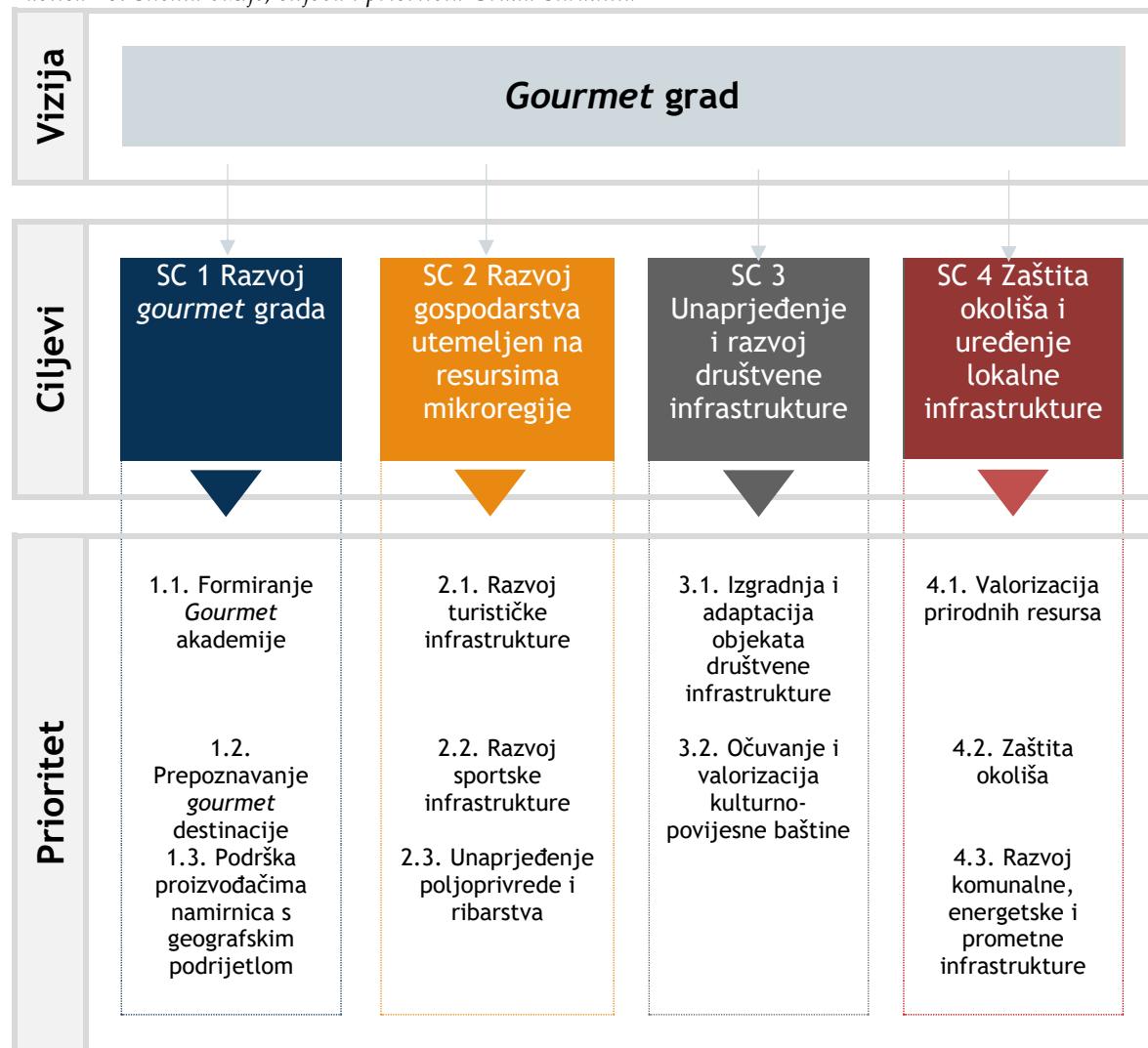
Roškom slapu, Brljanu, Burnumu i drugima. Osim toga cesta će utjecati na dostupnost poslovne zone Kosa, a središte Knina rasteretit će se prometom skretanjem dijela prometa s ceste Gračac – Knin preko Kistanja i Laškovice u čvor Skradin na autocesti A1.

PRIORITETI I MJERE

Na temelju Analize stanja radne skupine su definirale razvojne prioritete, koji podržavaju ostvarivanje specifičnih ciljeva. Prioriteti razvoja sadrže razradu ciljeva, a proizlaze iz vizije i ciljeva. Oni konkretiziraju i utvrđuju sve sastavnice ciljeva. Prioriteti su mjerljivi, ostvarivi, jasno formulirani, u skladu s prioritetima strategija višeg reda. Razvojne mjere koje proizlaze iz prioriteta su intervencije i aktivnosti u određenom sektoru i predstavljaju okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata/aktivnosti.

U nastavku je prikazano stablo vizije, ciljeva i prioriteta Grada Skradina.

Tablica 46: Shema vizije, ciljeva i prioriteta Grada Skradina

Izvor: Izrada autora

Jedan od najvažnijih elemenata Strategije razvoja Grada Skradina su strateške mjere, jer definiraju njegovu izvedbu. Proizlaze iz prioriteta i ciljeva te s njima tvore hijerarhijsku strukturu. U tom organizacijskom sustavu mjere se nalaze ispod prioriteta, jer ih pobliže opisuju i predstavljaju njihovu daljnju razradu. Pojedini prioritet može imati više mera koje obuhvaćaju niz specifičnih i vrlo konkretnih aktivnosti, projekata i programa. Prilikom oblikovanja mera polazi se od toga da mera nije projekt već da će se u nekoj kasnijoj fazi pretvoriti u jedan ili više projekata/aktivnosti, da treba direktno voditi ostvarenju prioriteta, a onda i odgovarajućeg cilja te da daje podlogu za identifikaciju, prioritizaciju i selekciju razvojnih projekata.²¹

Mjere razvoja definirane su s obzirom na resurse Grada i podrazumijevaju: ljudi, vrijeme i novac. S obzirom da je svaku mjeru potrebno detaljno razraditi, u komunikaciji s Naručiteljem usuglašavaju se sve relevantne informacije vezane za pojedine mjeru. One se potom razrađuju u softveru i na taj se način kreira baza projektnih ideja koja Gradu može služiti kao pomoć pri predlaganju projekata na natječaje i javne pozive. Razradom projektnih ideja u softveru olakšava se njihovo daljnje sustavno praćenje i omogućava se njihovo ažuriranje i nadopunjavanje.

Grad Skradin je u Strategiju razvoja uvrstio 44 projektnih ideja koje su razvrstane u 11 prioriteta unutar četiri specifična cilja.

Pri određivanju ciljeva, prioriteta i mera definirani su indikatori koji će pratiti uspješnost provedbe Strategije razvoja Grada Skradina. Ciljane vrijednosti indikatora definirane su u ovom dokumentu i obuhvaćaju vrijednosti na razini pojedinog prioriteta i mjeru. Mjere razvoja moraju pridonijeti ispunjavanju ciljeva strategije i pridonijeti uspješnosti njene provedbe.

Specifični cilj 1 Razvoj <i>gourmet</i> grada		
Prioriteti	Mjere	Indikatori
1.1. Formiranje <i>Gourmet</i> akademije	1.1.1. Adaptacija i opremanje objekta <i>Gourmet</i> akademije	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Adaptiran i opremljen objekt <i>Gourmet</i> akademije
	1.1.2. Uređenje i opremanje prezentacijskog centra <i>Gourmet</i> akademije	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Uređen i opremljen prezentacijski centar <i>Gourmet</i> akademije
	1.1.3. Uređenje dućana <i>gourmet</i> namirnica	<ul style="list-style-type: none"> Uređen dučan <i>gourmet</i> namirnica
	1.1.4. Umrežavanje <i>Gourmet</i> akademije s vodećim <i>gourmet</i> akademijama u Europi	<ul style="list-style-type: none"> Broj <i>gourmet</i> akademija u Europi povezanih s <i>Gourmet</i> akademijom u Skradinu
1.2. Prepoznavanje <i>gourmet</i> destinacije	1.2.1. Uređenje info punktova Skradina - <i>gourmet</i> grada	<ul style="list-style-type: none"> Broj uređenih info punktova Skradina
	1.2.2. Kreiranje digitalnog marketinga za potrebe prezentacije Skradina – <i>gourmet</i> grada	<ul style="list-style-type: none"> Izrađene marketinške aplikacije Izrađen marketing putem društvenih mreža
1.3. Podrška proizvođačima namirnica s geografskim	1.3.1. Podizanje razine kompetencija dionika iz sektora poljoprivrede, ribarstva i marikulture na području Grada Skradina i njegove mikroregije	<ul style="list-style-type: none"> Broj educiranih ribara Broj educiranih nositelja PG-ova

²¹ Smjernice za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe, 2015. godina

Specifični cilj 1 Razvoj gourmet grada

Prioriteti	Mjere	Indikatori
podrijetlom	1.3.2. Uređenje i opremanje objekta za procese tehnološke i marketinške obrade lokalnih proizvoda	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Uređen i opremljen objekt za tehnološku i marketinšku obradu
	1.3.3. Kreiranje i upravljanje kratkim lancima opskrbe	<ul style="list-style-type: none"> Broj kreiranih lanaca opskrbe
	1.3.4. Uređenje seljačke tržnice	<ul style="list-style-type: none"> Uređena seljačka tržnica

Specifični cilj 2 Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikroregije

Prioriteti	Mjere	Indikatori
2.1. Razvoj turističke infrastrukture	2.1.1. Izgradnja turističko-rekreacijske zone Prukljan	<ul style="list-style-type: none"> Usvojena prostorno-planska dokumentacija Proveden postupak odabira investitora Izrađene potrebne studije Ishodovane dozvole za građenje Izgrađen i uređen objekt
	2.1.2. Rekonstrukcija i dogradnja ACI marina Skradin	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Izrađene potrebne studije Ishodovane dozvole za građenje Rekonstruirana i dograđena ACI marina Uređena pristupna cesta
	2.1.3. Izgradnja luke posebne namjene – pristaništa turističkih brodova NP-a Krka	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Izrađene potrebne studije Ishodovane dozvole za građenje Izgrađena luka posebne namjene
	2.1.4. Uređenje i opremanje gradske plaže Skradin	<ul style="list-style-type: none"> Broj zabavnih sadržaja na plaži Broj rekreacijskih sadržaja na plaži Broj metara kvadratnih uređene plaže Povećan broj turističkih dolazaka i noćenja
	2.1.5. Valorizacija utvrde Turina	<ul style="list-style-type: none"> Utvrda opremljene s dodatnim sadržajima Povećan broj turističkih dolazaka i noćenja
2.2. Razvoj sporta i sportske infrastrukture	2.2.1. Uređenje biciklističko-pješačke staze Skradin-Pruklian-Guduča-Lađevci	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Izrađene potrebne studije Projekt prijavljen za financiranje putem fondova EU-a Završen postupak javne nabave i odabir izvođača radova Uređena biciklističko-pješačka staza
	2.2.2. Uređenje i opremanje veslačke staze Skradin	<ul style="list-style-type: none"> Broj metara opremljene veslačke staze Povećan broj dolazaka i noćenja
	2.2.3. Izgradnja spremišta za veslačke brodove s pontonom	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Ishodovane dozvole za građenje Izgrađeno spremište s pontonom
	2.2.4. Projekt zipline	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Izrađen zipline - spust preko Krke Broj korisnika zipline
	2.2.5. Izgradnja stadiona Gračac	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Izgrađen stadion i poprati objekt
2.3. Unaprjeđenje poljoprivrede i ribarstva	2.3.1. Revitalizacija sorte masline krvavica	<ul style="list-style-type: none"> Broj određenih matičnih stabala Broj educiranih poljoprivrednika Podignut ogledni primjerak maslinika
	2.3.2. Kreiranje zajedničke platforme u svrhu suradnje dionika Gourmet akademije	<ul style="list-style-type: none"> Kreirana zajednička platforma
	2.3.3. Integracija i povezivanje poljoprivrednih gospodarstava kroz sustav tematskih staza	<ul style="list-style-type: none"> Broj kilometara tematskih staza Broj PG-ova povezanih tematskim stazama
	2.3.4. Uvođenje lokalne oznake kvalitete za tradicionalne lokalne recepte	<ul style="list-style-type: none"> Uvedena lokalna oznaka kvalitete za tradicionalne lokalne recepte

Specifični cilj 3 Unaprjeđenje i razvoj društvene infrastrukture		
Prioriteti	Mjere	Indikatori
3.1. Izgradnja i adaptacija objekata društvene infrastrukture	3.1.1. Izgradnja i opremanje Dječjeg vrtića Skradin	<ul style="list-style-type: none"> Izgrađen dječji vrtić u Skradinu Broj upisane djece u program predškole
	3.1.2. Adaptacija kino dvorane i njegova prenamjena u dom kulture	<ul style="list-style-type: none"> Kino-dvorana adaptirana u dom kulture Broj posjeta domu kulture Broj događanja u domu kulture
	3.1.3. Uređenje, digitalizacija i opremanje gradske knjižnice	<ul style="list-style-type: none"> Uređena, digitalizirana i opremljena gradska knjižnica Povećan broj članova
	3.1.4. Izgradnja sportske dvorane	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena projektna dokumentacija Ishodovane dozvole za građenje
3.2. Očuvanje i valorizacija kulturno-povijesne baštine	3.2.1. Valorizacija arheološkog lokaliteta nulte kategorije Bribirska glavica	<ul style="list-style-type: none"> Broj turističkih vođenja Povećan prihod od prodaje suvenira, korištenja spomeničkih eksterijera i sl.
	3.2.2. Valorizacija povijesnih utvrda na području Grada Skradina	<ul style="list-style-type: none"> Broj obnovljenih lokaliteta
	3.2.3. Opremanje postaja virtualnog puta <i>Dan s banom Šubićem</i>	<ul style="list-style-type: none"> Nabava naprednog sustava prezentacije grade Opremljene postaje virtualnog puta

Specifični cilj 4 Zaštita okoliša i uređenje lokalne infrastrukture		
Prioriteti	Mjere	Indikatori
4.1. Očuvanje zaštićenih prirodnih resursa	4.1.1. Uređenje informativnog centra za posjetitelje u Laškovici	<ul style="list-style-type: none"> Uređen i opremljen informativni centar Broj posjeta Nacionalnom Parku
4.2. Zaštita okoliša	4.2.1. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada na području Grada	<ul style="list-style-type: none"> Broj saniranih ilegalnih odlagališta otpada
	4.2.2. Sanacija odlagališta otpada Bratiškovački gaj	<ul style="list-style-type: none"> Količina saniranog otpada
	4.2.3. Izgradnja reciklažnog dvorišta	<ul style="list-style-type: none"> Izgrađeno reciklažno dvorište
4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	4.3.1. Rekonstrukcija državne ceste s uređivanjem pješačke i biciklističke staze od parkinga do mosta	<ul style="list-style-type: none"> Broj metara rekonstruirane državne ceste Broj metara nogostupa Broj metara biciklističke staze
	4.3.2. Izgradnja ceste Laškovica-Kistanje	<ul style="list-style-type: none"> Projekt prijavljen za financiranje putem fondova EU-a Završen postupak javne nabave i odabir izvođača radova Broj kilometara ceste
	4.3.3. Izgradnja vodoopskrbnog sustava za sjeverozapadni dio Grada Skradina	<ul style="list-style-type: none"> Projekt prijavljen za financiranje putem fondova EU-a Završen postupak javne nabave i odabir izvođača radova Broj kilometara vodoopskrbnog sustava Broj vodovodnih priključaka
	4.3.4. Izgradnja nove i modernizacija postojeće mreže energetski učinkovite javne rasvjete	<ul style="list-style-type: none"> Broj postavljenih rasvjetnih tijela Broj moderniziranih rasvjetnih tijela
	4.3.5. Izgradnja 110 kw trafostanice za potrebe turističko-rekreacijske zone Prukljan	<ul style="list-style-type: none"> Projekt uvršten u Izmjene i dopune Prostornog plana Izgrađena trafostanica
	4.3.6. Izgradnja mrvica Krković	<ul style="list-style-type: none"> Izgrađena mrvica Krković
	4.3.7. Izgradnja i uređenje nerazvrstanih cesta	<ul style="list-style-type: none"> Projekt prijavljen za financiranje putem fondova EU-a Završen postupak javne nabave i odabir izvođača radova

Specifični cilj 4 Zaštita okoliša i uređenje lokalne infrastrukture		
Prioriteti	Mjere	Indikatori
		<ul style="list-style-type: none"> • Broj kilometara izgrađenih nerazvrstanih cesta • Broj kilometara uređenih nerazvrstanih cesta
	4.3.8. Izgradnja sustava odvodnje Bićine - Skradinsko polje	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt prijavljen za financiranje putem fondova EU-a • Završen postupak javne nabave i odabir izvođača radova • Broj kilometara sustava odvodnje • Broj priključaka na sustav odvodnje
	4.3.9. Izgradnja sustava odvodnje Dubravice - Rupe	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt prijavljen za financiranje putem fondova EU-a • Završen postupak javne nabave i odabir izvođača radova • Broj kilometara sustava odvodnje • Broj priključaka na sustav odvodnje

FINANCIJSKI PLAN

Financijski okvir Strategije razvoja Grada Skradina od 2016. do 2020. godine predstavlja razradu planiranih sredstava s naznakom njihova izvora na razini mjera, prioriteta i specifičnih ciljeva. Njime će se omogućiti realizacija specifičnih ciljeva uz minimalna opterećenja Općinskog proračuna. Ovaj indikativni financijski okvir predstavlja zaseban provedbeni dokument u svrhu njegova povezivanja s Gradskim proračunom i potrebno ga je svake godine uskladiti. Na realizaciju ciljeva utjecat će ispunjavanje svih prioriteta navedenih u okviru njih i to kroz realizaciju mjera koje će biti ostvarene koristeći sredstva iz različitih izvora:

- Proračuna jedinice lokalne samouprave
- Županijskog proračuna
- Državnog proračuna
- EU fondova i ostalih međunarodnih izvora financiranja te
- Ostalih izvora.

U tablici 47 prikazan je financijski plan Grada Skradina za razdoblje 2016. – 2020. On sadrži okvirnu alokaciju sredstava za svaku mjeru uz naznaku nositelja te mjere. Također, za svaku je mjeru grafički naznačeno kojem prioritetu i specifičnom cilju pripada. Alokacija sredstava procijenjena je prema izvorima financiranja (Proračun JLS-a, javni izvori RH, EU fondovi i ostalo) te po godinama od godine donošenja Strategije do kraja finansijskog razdoblja 2020. godine. U svrhu praćenja finansijskog plana na svim razinama, prikazani su i sveukupni iznosi na razini prioriteta.

Tablica 1: Financijski plan Grada Skradina za razdoblje od 2016. do 2020. godine

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Izvori financiranja				Godina				
					Proračun JLS-a	Javni izvori RH (Županija, ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
UKUPNO (mjere svih specifičnih ciljeva)				1.722.013.500	10.052.400	21.186.100	132.237.500	1.558.537.500	2.087.100	19.147.900	108.528.500	332.125.000	1.260.125.000
SC1 Razvoj gourmet grada	P 1.1. Formiranje Gourmet akademije	M 1.1.1. Adaptacija i opremanje objekta Gourmet akademije	Grad Skradin	5.625.000	0%	50%	50%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
					0	2.812.500	2.812.500	0	0	0	5.625.000	0	0
		M 1.1.2. Uređenje i opremanje prezentacijskog centra Gourmet akademije	Grad Skradin / Privatni investitor	1.500.000	15%	0%	0%	85%	0%	0%	100%	0%	0%
					225.000	0	0	1.275.000	0	1.500.000	0	0	0
		M 1.1.3. Uređenje dučana gourmet namilnice	Grad Skradin	750.000	15%	0%	0%	85%	0%	0%	100%	0%	0%
					112.500	0	0	637.500	0	0	750.000	0	0
					1.500.000	0%	50%	50%	0%	0%	100%	0%	0%

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Izvori financiranja				Godina				
					Proračun JLS-a	Javni izvori RH (Županija, ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
P 1.2. Prepoznavanje gourmet destinacije	M 1.1.4. Umrežavanje Gourmet akademije s vodećim gourmet akademijama u Europi	Grad Skradin		0	750.000	750.000	0	0	0	1.500.000	0	0	
	UKUPNO			9.375.000	337.500	3.562.500	3.562.500	1.912.500	0	0	9.375.000	0	0
	M 1.2.1. Uređenje info punktova Skradina - gourmet grada	Grad Skradin	200.000	20%	40%	40%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	
				40.000	80.000	80.000	0	0	0	200.000	0	0	
	M 1.2.2. Kreiranje digitalnog marketinga za potrebe prezentacije Skradina – gourmet grada	Grad Skradin	750.000	20%	40%	40%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	
				150.000	300.000	300.000	0	0	0	750.000	0	0	
	UKUPNO			950.000	190.000	380.000	380.000	0	0	0	950.000	0	0
	M 1.3.1. Podizanje razine kompetencija dionika iz sektora poljoprivrede, ribarstva i markulture na području Grada Skradina i njegove mikroregije	Grad Skradin	50.000	10%	0%	40%	50%	0%	50%	50%	0%	0%	
				5.000	0	20.000	25.000	0	25.000	25.000	0	0	
				0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	
				0	0	2.000.000	0	0	0	2.000.000	0	0	
P 1.3. Podrška proizvođačima namirnica s geografskim podrijetlom	M 1.3.2. Uređenje i opremanje objekta za procese tehnološke i marketinške obrade lokalnih proizvoda	Proizvođač ka organizacija	2.000.000	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	
				0	0	2.000.000	0	0	0	2.000.000	0	0	
	M 1.3.3. Kreiranje i upravljanje kratkim lancima opskrbe	Grad Skradin	1.500.000	20%	0%	80%	0%	0%	0%	50%	25%	25%	
				300.000	0	1.200.000	0	0	0	750.000	375.000	375.000	
	M 1.3.4. Uređenje seljačke tržnice	Grad Skradin	250.000	50%	0%	50%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	
				125.000	0	125.000	0	0	250.000	0	0	0	
	UKUPNO			3.800.000	430.000	0	3.345.000	25.000	0	275.000	2.775.000	375.000	375.000

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Izvori financiranja				Godina				
					Proračun JLS-a	Javni izvori RH (Županija, ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
SC2 Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikroregije	P 2.1. Razvoj turističke infrastrukture	M 2.1.1. Izgradnja turističko-rekreacijske zone Prukljan	Privatni investitor	1.500.000.000	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	20%	80%
					0	0	0	1.500.000.000	0	0	0	300.000.000	1.200.000.000
		M 2.1.2. Rekonstrukcija i dogradnja ACI marine Skradin	ACI d.d. Opatija	30.000.000	0%	0%	0%	100%	0%	0%	100%	0%	0%
					0	0	0	30.000.000	0	0	30.000.000	0	0
		M 2.1.3. Izgradnja luke posebne namjene – pristaništa turističkih brodova NP-a Krka	NP Krka	6.000.000	0%	0%	0%	100%	0%	100%	0%	0%	0%
					0	0	0	6.000.000	0	6.000.000	0	0	0
		M 2.1.4. Uređenje i opremanje gradske plaže Skradin	Grad Skradin	4.500.000	20%	0%	0%	80%	0%	0%	100%	0%	0%
					900.000	0	0	3.600.000	0	0	4.500.000	0	0
		M 2.1.5. Valorizacija utvrde Turina	Grad Skradin	500.000	100%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
					500.000	0	0	0	0	0	500.000	0	0
	UKUPNO			1.541.000.00	1.400.000	0	0	1.539.600.00	0	6.000.000	35.000.000	300.000.000	1.200.000.000
SC2 Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikroregije	P 2.2. Razvoj sportske infrastrukture	M 2.2.1. Uređenje biciklističko-pješачke staze Skradin-Prukljani-Guduča-Lađevci	Grad Skradin	7.500.000	20%	0%	80%	0%	0%	0%	50%	50%	0%
					1.500.000	0	6.000.000	0	0	0	3.750.000	3.750.000	0
		M 2.2.2. Uređenje i opremanje veslačke staze Skradin	Grad Skradin	50.000	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
					0	0	50.000	0	0	0	50.000	0	0
		M 2.2.3. Izgradnja spremišta za veslačke brodove s pontonom	Grad Skradin	1.500.000	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
					0	0	1.500.000	0	0	0	0	1.500.000	0
		M 2.2.4. Projekt zipline	Privatni investitor	500.000	0%	0%	0%	100%	0%	50%	50%	0%	0%
					0	0	0	500.000	0	250.000	250.000	0	0
		M 2.2.5. Izgradnja stadiona Gračac	Privatni investitor	5.000.000	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	50%	50%
					0	0	0	5.000.000	0	0	0	2.500.000	2.500.000
	UKUPNO			14.550.000	1.500.000	0	7.550.000	5.500.000	0	250.000	4.050.000	7.750.000	2.500.000
SC2 Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikroregije	P 2.3. Unapređenje poljoprivrede i ribarstva	M 2.3.1. Revitalizacija sorte masline krvavica	Grad Skradin	400.000	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
					400.000	0	0	0	0	0	0	400.000	0
		M 2.3.2. Kreiranje zajedničke platforme u svrhu suradnje dionika Gourmet akademije	Grad Skradin	375.000	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	50%	50%
					0	0	375.000	0	0	0	0	187.500	187.500
		M 2.3.3. Integracija i povezivanje poljoprivrednih gospodarstava kroz sustav tematskih staza	Grad Skradin	1.500.000	0%	0%	100%	0%	0%	25%	25%	25%	25%
					0	0	1.500.000	0	0	375.000	375.000	375.000	375.000
				375.000	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	50%	50%

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Izvori financiranja				Godina				
					Proračun JLS-a	Javni izvori RH (Županija, ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
		M 2.3.4. Uvođenje lokalne oznake kvalitete za tradicionalne lokalne recepte	Grad Skradin		0	375.000	0	0	0	0	0	187.500	187.500
	UKUPNO			2.650.000	400.000	375.000	1.875.000	0	0	375.000	375.000	1.150.000	750.000

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Izvori financiranja				Godina				
					Proračun JLS-a	Javni izvori RH (Županija, ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
SC3 Unapređenje i razvoj društvene infrastrukture	P 3.1. Izgradnja i adaptacija objekata društvene infrastrukture	M 3.1.1. Izgradnja i opremanje Dječjeg vrtića Skradin	Grad Skradin	5.000.000	10%	0%	90%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
					500.000	0	4.500.000	0	0	0	5.000.000	0	0
		M 3.1.2. Adaptacija kino dvorane i njegova prenamjena u dom kulture	Grad Skradin	1.000.000	10%	0%	90%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
					100.000	0	900.000	0	0	0	0	1.000.000	0
		M 3.1.3. Uređenje, digitalizacija i opremanje gradske knjižnice	Grad Skradin	300.000	100%	0%	0%	0%	0%	0%	50%	50%	0%
					300.000	0	0	0	0	0	150.000	150.000	0
		M 3.1.4. Izgradnja sportske dvorane	Grad Skradin	6.000.000	0%	0%	100%	0%	0%	0%	50%	50%	0%
					0	0	6.000.000	0	0	0	3.000.000	3.000.000,00	0,00
	UKUPNO			12.300.000	900.000	6.000.000	900.000	0	11.400.000	0	0	0	8.150.000
	P 3.2. Očuvanje i valorizacija kulturno-povijesne baštine	M 3.2.1. Valorizacija arheološkog lokaliteta Bribirska glavica	Grad Skradin	7.000.000	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
					0	7.000.000	0	0	0	0	0	0	7.000.000
		M 3.2.2. Valorizacija povijesnih utvrda na području Grada Skradina	Grad Skradin	15.000.000	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
					0	0	15.000.000	0	0	0	0	0	15.000.000
		M 3.2.3. Opremanje postaja virtualnog puta Dan s banom Šubićem	Grad Skradin	868.500	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
					0	868.500	0	0	0	868.500	0	0	0
	UKUPNO			22.868.500	0	7.868.500	15.000.000	0	0	0	868.500	0	22.000.000

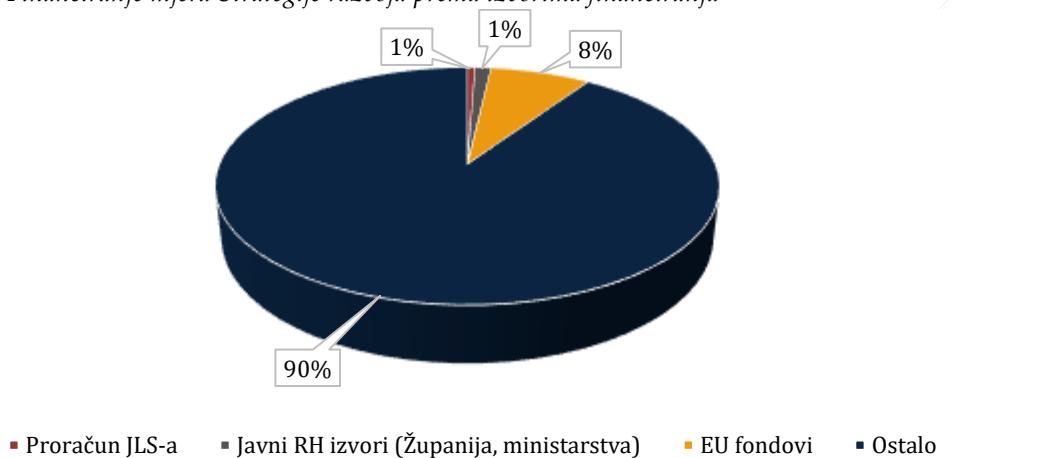
Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Izvori financiranja				Godina				
					Proračun JLS-a	Javni izvori RH (županija, ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
SC4 Zaštita okoliša i uređenje lokalne infrastrukture	P 4.1. Očuvanje zaštićenih prirodnih resursa	M 4.1.1. Uređenje informativnog centra za posjetitelje u Laškovici	Nacionalni park Krka	2.500.000	0%	0%	0%	100%	0%	100%	0%	0%	0%
					0	0	0	2.500.000	0	2.500.000	0	0	0
	UKUPNO			2.500.000	0	0	0	2.500.000	0	2.500.000	0	0	0
	P 4.2. Zaštita okoliša	M 4.2.1. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada na području Grada Skradin	Grad Skradin	7.500.000	50%	0%	50%	0%	0%	50%	50%	0%	0%
					3.750.000	0	3.750.000	0	0	3.750.000	3.750.000	0	0
		M 4.2.2. Sanacija odlagališta otpada Bratiškovački gaj	Grad Skradin	5.500.000	0%	15%	85%	0%	0%	50%	50%	0%	0%
					0	825.000	4.675.000	0	0	2.750.000	2.750.000	0	0
	M 4.2.3. Izgradnja reciklažnog dvorišta	Grad Skradin		3.000.000	0%	100%	0%	0%	0%	50%	50%	0%	0%
					0	3.000.000	0	0	0	1.500.000	1.500.000	0	0
	UKUPNO			16.000.000	3.750.000	3.825.000	8.425.000	0	0	8.000.000	8.000.000	0	0
P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.3.1. Rekonstrukcija državne ceste s uređivanjem pješačke i biciklističke staze od parkingu do mosta	Hrvatske ceste		3.000.000	0%	0%	0%	100%	0%	0%	100%	0%	0%
					0	0	0	3.000.000	0	0	3.000.000	0	0
					0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
					0	0	12.700.000	0	0	0	0	12.700.000	0
	M 4.3.2. Izgradnja ceste Laškovič-Kistanje	Grad Skradin		12.700.000	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%	0%
					0	0	12.700.000	0	0	0	0	12.700.000	0
	M 4.3.3. Izgradnja vodoopskrbnog sustava za sjeverozapadni dio grada Skradina	Vodovod i odvodnja		34.500.000	0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	0%	100%
					0	0	0	34.500.000	0	0	0	0	34.500.000
	M 4.3.4. Izgradnja nove i modernizacija postojeće mreže energetski učinkovite javne rasvjete	Grad Skradin		950.000	50%	50%	0%	0%	0%	50%	50%	0%	0%
					475.000	475.000	0	0	0	475.000	475.000	0	0
P 4.3.5. Izgradnja 110 kw trafostanice za potrebe turističko-rekreacijske zone Prukljan	HEP		6.000.000		0%	0%	0%	100%	0%	0%	0%	100%	0%
					0	0	0	6.000.000	0	0	0	6.000.000	0
	Grad Skradin		870.000		77%	23%	0%	0%	33%	67%	0%	0%	0%
					669.900	200.100	0	0	287.100	582.900	0	0	0
	M 4.3.7. Izgradnja i uređenje nerazvrstanih cesta	Grad Skradin		3.000.000	0%	0%	100%	0%	60%	23%	17%	0%	0%
					0	0	3.000.000	0	1.800.000	690.000	510.000	0	0
M 4.3.8. Izgradnja sustava odvodnje Bićine - Skradinsko polje	Vodovod i odvodnja d.o.o.		5.000.000		0%	0%	100%	0%	0%	100%	0%	0%	0%
					0	0	5.000.000	0	0	0	5.000.000	0	0

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Izvori financiranja				Godina				
					Proračun JLS-a	Javni izvori RH (Županija, ministarstva)	EU fondovi	Ostalo	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
M 4.3.9. Izgradnja sustava odvodnje Dubravice - Rupe			Javna ustanova NP Krka	30.000.000	0%	15%	85%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
					0	4.500.000	25.500.000	0	0	0	30.000.000	0	0
UKUPNO				96.020.000	1.144.900	5.175.100	80.700.000	9.000.000	2.087.100	1.747.900	38.985.000	18.700.000	34.500.000

Izvor: Izrada autora

Ukupni iznos namijenjen za provedbu mjera Strategije razvoja Grada Skradina za razdoblje od 2016. do 2020. godine iznosi 1.722.013.500,00 kuna. Od tog sveukupnog iznosa najveća se alokacija sredstava očekuje iz izvora koji nisu EU sredstva, sredstva JLS-a ili sredstva javnih izvora RH (91 % financija uloženih u planirane mjere, odnosno 1.558.537.500,00 kn). To se prvenstveno odnosi na financiranje mjera iz prioriteta 2.1. Razvoj turističke infrastrukture (cca 1.539.600.000 kn) s naglaskom na mjeru 2.1.1. Izgradnja turističko-rekreacijske zone Prukljan. Od ostalih 9 % sredstava najviše će ih biti iz EU fondova (8 % sveukupnih alociranih sredstava ili cca 132.237.500,00 kn), potom iz javnih izvora RH (21.186.100,00 kn). Najmanje sredstava u realizaciju navedenih mjera bit će uloženo iz Gradskog proračuna. Taj je iznos cca 10.052.400,00 kn, što predstavlja tek 1 % sveukupnih planiranih troškova.

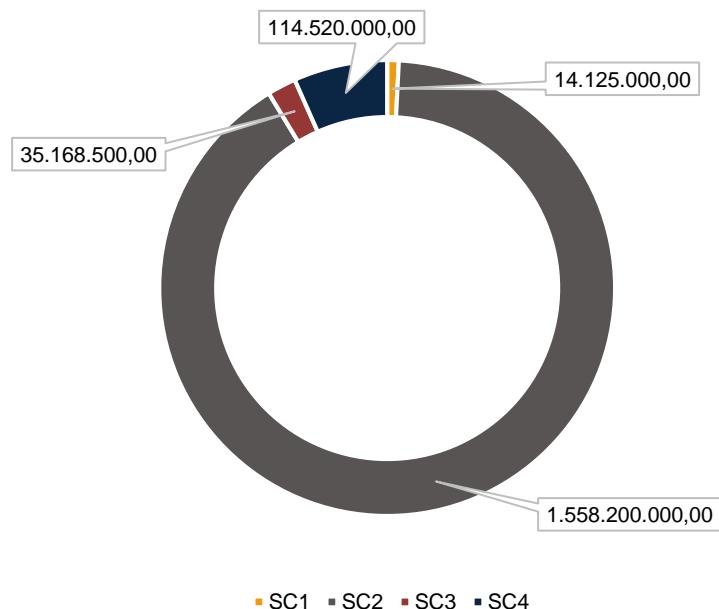
Grafikon 17: Financiranje mjera Strategije razvoja prema izvorima financiranja

Izvor: Izrada autora

Grafikonom 18 prikazana je alokacija sredstava prema određenima specifičnim ciljevima Strategije razvoja Grada Skradina. Grafikonom dominira siva boja koja označava sredstva namijenjena realizaciji mjera i prioriteta unutar specifičnog cilja 2 Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikroregije koji uključuje tri prioriteta: 2.1. Razvoj turističke infrastrukture, 2.2. Razvoj sportske infrastrukture i 2.3. Unaprjeđenje poljoprivrede i ribarstva. Ako se tih 90,5 % preračuna u kunski iznos, njegova vrijednost je cca 1.558.200.000,00 kn, a čak 96,6 % tog iznosa namijenjeno je za izgradnju turističko-rekreacijske zone Prukljan. Drugi po težini je specifični cilj 4 Zaštita okoliša i uređenje lokalne infrastrukture (114.520.000,00 kn) s pripadajućim prioritetima od kojih će najviše sredstava biti uloženo u prioritet 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu (96.020.000,00 kn). U realizaciju specifičnog cilja 3 SC3 Unaprjeđenje i razvoj društvene infrastrukture bit će uloženo svega 2 % sveukupnih sredstava ili 35.168.500,00 kn, a najmanje sredstava alocirano je za strateški cilj 1 SC1 Razvoj gourmet grada (1 % ili cca 14.125.000,00 kn).

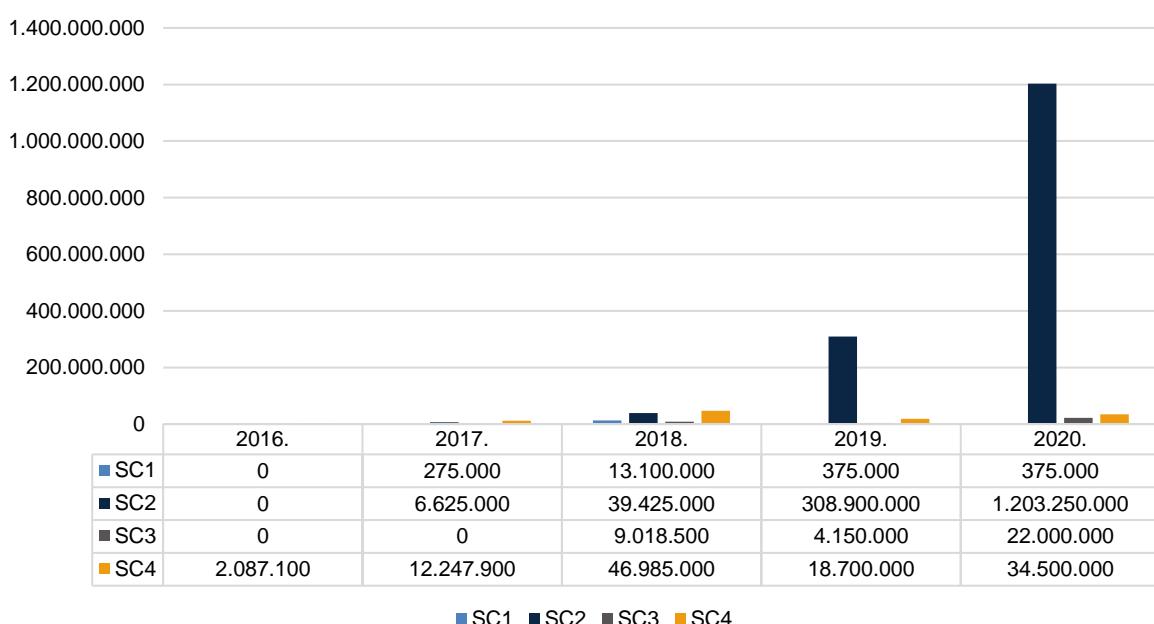
Grafikon 18: Alokacija sredstava prema ciljevima Strategije razvoja Grada Skradina (u kn)

Izvor: Izrada autora

Analizirajući alokaciju sredstava od 2016. do 2020. godine prikazanu grafikonom 19 primjetna je gradacija koja 2020. godine kulminira sa sveukupno 1.260.125.000 kn od kojih će cca 95 % sredstava biti utrošeno na SC2 Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikroregije. Ta posljednja finansijska godina (2020.) bit će najznačajnija za realizaciju SC3 kada će se u nju uložiti cca 63 % sveukupnih sredstava namijenjenih financiranju mjera. Ključna godina za strateške ciljeve 1 i 4 bit će 2018. godina. U okviru SC1 tada će se adaptirati i opremiti Gourmet akademija koja će biti najznačajniji infrastrukturni objekt za ostvarivanje cilja Gourmet grada koji je infiltriran u sve ostale specifične ciljeve Strategije razvoja Grada Skradina. Na SC4 2018. godine bit će utrošeno cca 46.985.000 kn.

Grafikon 19: Potrošnja sredstava po godinama i ciljevima Strategije razvoja Grada Skradina (u kn)

Izvor: Izrada autora

PROVEDBA STRATEŠKOG RAZVOJNOG PROGRAMA

Strategija razvoja Grada Skradina 2015. – 2020. (SR) javni je dokument koji će usvojiti Gradsko vijeće i potom ga objaviti na službenoj web-stranici Grada. U svrhu osiguravanja njegove transparentnosti proslijedit će se tvrtkama u vlasništvu Grada i javnosti predstaviti putem sredstava javnog priopćavanja. Pozivom objavljenim na web-stranici Grada javnosti će biti omogućeno komentiranje i predlaganje novih ideja čime će se dodatno osigurati doprinos poduzetnika, djelatnika javnih službi i svih ostalih zainteresiranih građana. Preduvjet za uspješno provođenje Strategije razvoja svakako je uspostava kvalitetne provedbene strukture unutar Grada koja će snositi odgovornost za njenu uspješnu realizaciju. Planskim dokumentima koji će se donijeti u narednom periodu Grad će doprinijeti provedbi SR-a i osigurati uspješnije implementiranje postavljenih razvojnih mjera. Svrha je SR-a stvoriti preduvjete za što kvalitetnije djelovanje privatnog sektora koji je okosnica ekonomskog razvoja te za djelovanje civilnog sektora koji predstavlja sve segmente društva. Oni će biti ostvarivi djelovanjem javnog sektora i to kroz obrazovni sustav, podršku kroz razne programe edukacije i poticaje, osiguravanje infrastrukture i sl. O provođenju SR-a redovno će se razgovarati na gradonačelničkim kolegijima, a o napretku će se izvještavati Gradsko vijeće i javnost.

Za provedbu Strategije razvoja odgovoran je Grad Skradin. Unutar Grada imenovat će se osoba koja će biti zadužena za ažuriranje razvojnih projekata te za sastavljanje redovnih izvješća o njihovoј provedbi. Također, za svaki razvojni projekt unutar Jedinstvenog upravnog odjela Grada imenovat će se odgovorna osoba koja će pratiti njegov napredak i o tome izvještavati osobu zaduženu za ažuriranje razvojnih projekata. Godišnja izvješća sadržavat će informacije o provedenim aktivnostima i nositeljima provedbe, financijskim sredstvima i njihovim izvorima te ostvarenim rezultatima. Izvješća o napretku sadržavat će osnovne skupine pokazatelja: ostvarenje utvrđenih ciljeva prioriteta i mjera, ostvarene rezultate i učinke na razvoj zajednice, učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava i sl. Provedba će se pratiti kontinuirano.

Grafikon 20: Zaduženja koja se odnose na implementaciju Strategije razvoja Grada Skradina

Gradsko vijeće

- usvaja Strategiju razvoja
- donosi odluke koje doprinose ostvarenju specifičnih ciljeva

Gradonačelnik

- nadzire provedbu Strategije razvoja
- provodi dio aktivnosti
- pruža potporu nositeljima mjera
- izvještava Gradsko vijeće o uspješnosti provedbe Strategije razvoja

Radno mjesto zaduženo za provedbu i praćenje

- nadzire provedbu aktivnosti
- izvještava gradonačelnika o potrebama i stanju provedbe Strategije razvoja
- evaluira provedbu Strategije razvoja
- koordinira projektnim aktivnostima

Izvor: Izrada autora

Praćenje podrazumijeva stupanj usklađenosti aktivnosti poduzetih prema Strategiji razvoja, promjene u procjeni troškova, razloge tih promjena te njihov očekivani utjecaj na provođenje programa. Ukoliko dođe do spomenutih promjena, kao i promjena u raspodjeli odgovornosti za provođenje programa, one će se evidentirati. Svaka će razlika između planiranog i stvarnog provođenja programa biti evidentirana, a osoba zadužena za provedbu i praćenje pojasnit će kako i zašto je došlo do tih razlika. Odgovorni za provođenje projekata dužni su osobi koja je zadužena za praćenje pojasniti na koji način očekuju da se nastavi s provođenjem programa te opisati sve promjene koje bi ga mogle poboljšati. Praćenje, pregled i vrednovanje kvalitete provedbe Strategije razvoja Grada Skradina provoditi će se na kraju svake godine, a u siječnju svake godine izraditi će se izvješće za prethodnu godinu. U svrhu praćenja provedbe uspostaviti će se indikatori koji će koristiti za ocjenjivanje implementacije razvojnih mjera. U nastavku teksta prikazana je tablica na temelju koje će se provoditi praćenje provedbe Strategije razvoja Grada Skradina.

Tablica 48: Praćenje provedbe Strategije razvoja Grada Skradina

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Godina					Izlazni pokazatelji
					2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
SC1 Razvoj gourmet grada	P 1.1. Formiranje Gourmet akademije	M 1.1.1. Adaptacija i opremanje objekta Gourmet akademije	Grad Skradin	5.625.000	0%	0%	100%	0%	0%	1 adaptiran i opremljen objekt Gourmet akademije
					0	0	5.625.000	0	0	
		M 1.1.2. Uređenje i opremanje prezentacijskog centra Gourmet akademije	Grad Skradin / privatni investitor	1.500.000	0%	0%	100%	0%	0%	1 uređen i opremljen prezentacijski centar Gourmet akademije
					0	0	1.500.000	0	0	
	P 1.2. Prepoznavanje gourmet destinacije	M 1.1.3. Uređenje dućana gourmet namirnica	Grad Skradin	750.000	0%	0%	100%	0%	0%	1 uređen dućan gourmet namirnica
					0	0	750.000	0	0	
		M 1.1.4. Umrežavanje Gourmet akademije s vodećim gourmet akademijama u Europi	Grad Skradin	1.500.000	0%	0%	100%	0%	0%	2 vodeće gourmet akademije u Europi povezane s Gourmet akademijom u Skradinu
					0	0	1.500.000	0	0	
		M 1.2.1. Uređenje info punktova Skradina - gourmet grada	Grad Skradin	200.000	0%	0%	100%	0%	0%	4 uređena info punkta Skradina – gourmet grada
					0	0	200.000	0	0	
	P 1.3. Podrška proizvođačima namirnica s geografskim podrijetlom	M 1.2.2. Kreiranje digitalnog marketinga za potrebe prezentacije Skradina – gourmet grada	Grad Skradin	750.000	0%	0%	100%	0%	0%	1 izrađena mobilna aplikacija 1 izrađena web-stranica 1 izrađen web-shop
					0	0	750.000	0	0	
		M 1.3.1. Podizanje razine kompetencija dionika iz sektora poljoprivrede, ribarstva i marikulture na području Grada Skradina i njegove mikroregije	Grad Skradin	50.000	0%	50%	50%	0%	0%	10 educiranih nositelja PG-ova 3 educirana ribara
					0	25.000	25.000	0	0	
		M 1.3.2. Uređenje i opremanje objekta za procese tehnološke i marketinške obrade lokalnih proizvoda	Proizvođačka organizacija	2.000.000	0%	0%	100%	0%	0%	1 uređen i opremljen objekt za tehnološku i marketinšku obradu lokalnih proizvoda
					0	0	2.000.000	0	0	
	M 1.3.3. Kreiranje i upravljanje kratkim lancima opskrbe	Grad Skradin	1.500.000	0%	0%	50%	25%	25%	1 kreiran kratki lanac opskrbe	
				0	0	750.000	375.000	375.000		
	M 1.3.4. Uređenje seljačke tržnice	Grad Skradin	250.000	0%	100%	0%	0%	0%	1 uređena seljačka tržnica	
				0	250.000	0	0	0		
UKUPNO				14.125.000	0	275.000	13.100.000	375.000	375.000	

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Godina					Izlazni pokazatelji
					2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
SC2 Razvoj gospodarstva utemeljen na resursima mikroregije	P 2.1. Razvoj turističke infrastrukture	M 2.1.1. Izgradnja turističko-rekreacijske zone Prukljan	Privatni investitor	1.500.000.00	0%	0%	0%	20%	80%	200 ha izgrađene cjelovite turističke zone s cca 3420 kreveta 1 izgrađeno golf igralište 1 uređena plaža 1 izgrađeno privezište za maksimum 90 plovila
					0	0	0	300.000.00	1.200.000.000	
		M 2.1.2. Rekonstrukcija i dogradnja ACI marine Skradin	ACI d.d. Opatija	30.000.000	0%	0%	100%	0%	0%	2 izgrađene građevine za potrebe marine (radionica i skladište) 2 izgrađena kontejnera za charter 1 eko otok 1 tankvana sa spremištima 12 m ² natkrivenog prostora za komunalni otpad 12 m ² natkrivenog prostora za otpadnu ulja i sl. 1 izgrađeno parkiralište 1 uređena pristupna cesta 1 uređena šetnica 540 m rekonstruirane obale
					0	0	30.000.000	0	0	
		M 2.1.3. Izgradnja luke posebne namjene – pristaništa turističkih brodova NP-a Krka	NP Krka	6.000.000	0%	100%	0%	0%	0%	1 izgrađena luka posebne namjene s 10 priveznih mjesta
					0	6.000.000	0	0	0	
		M 2.1.4. Uređenje i opremanje gradske plaže Skradin	Grad Skradin	4.500.000	0%	0%	100%	0%	0%	800 m ² uređene gradske plaže
					0	0	4.500.000	0	0	
		M 2.1.5. Valorizacija utvrde Turina	Grad Skradin	500.000	0%	0%	100%	0%	0%	3000 prodanih ulaznica godišnje
					0	0	500.000	0	0	
	P 2.2. Razvoj sportske infrastrukture	M 2.2.1. Uređenje biciklističko-pješačke staze Skradin-Pruklj-Guduća-Lađevci	Grad Skradin	7.500.000	0%	0%	50%	50%	0%	20 km izgrađene pješačko-biciklističke staze 5 uređenih vidikovaca
					0	0	3.750.000	3.750.000	0	
		M 2.2.2. Uređenje i opremanje veslačke staze Skradin	Grad Skradin	50.000	0%	0%	100%	0%	0%	1000 m uređene i opremljene veslačke staze
					0	0	50.000	0	0	
		M 2.2.3. Izgradnja spremišta za veslačke brodove s pontonom	Grad Skradin	1.500.000	0%	0%	0%	100%	0%	1 izgrađeno skladište za veslačke brodove s pontonom
					0	0	0	1.500.000	0	
		M 2.2.4. Projekt zipline	Privatni investitor	500.000	0%	50%	50%	0%	0%	1 postavljen zipline
					0	250.000	250.000	0	0	
		M 2.2.5. Izgradnja stadiona Gračac	Privatni investitor	5.000.000	0%	0%	0%	50%	50%	1 izgrađeno nogometno igralište 1 postavljene tribine za 300-400 sjedećih mjesta 1 izgrađen manji popratni objekt
					0	0	0	2.500.000	2.500.000	

	P 2.3. Unaprijeđenje poljoprivrede i ribarstva	M 2.3.1. Revitalizacija sorte masline krvavica	Grad Skradin	400.000	0%	0%	0%	100%	0%	20 educiranih maslinara 1 podignut ogledni primjerak maslinika
					0	0	0	400.000	0	
		M 2.3.2. Kreiranje zajedničke platforme u svrhu suradnje dionika Gourmet akademije	Grad Skradin	375.000	0%	0%	0%	50%	50%	1 kreirana zajednička platforma
					0	0	0	187.500	187.500	
		M 2.3.3. Integracija i povezivanje poljoprivrednih gospodarstava kroz sustav tematskih staza	Grad Skradin	1.500.000	0%	25%	25%	25%	25%	15 povezanih poljoprivrednih gospodarstava 12 km uređenih tematskih staza
					0	375.000	375.000	375.000	375.000	
		M 2.3.4. Uvođenje lokalne oznake kvalitete za tradicionalne lokalne recepte	Grad Skradin	375.000	0%	0%	0%	50%	50%	1 kreirana lokalna oznaka kvalitete
		UKUPNO		1.558.200.0 00	0	6.625.000	39.425.00 0	308.900.0 00	1.203.25 0.000	

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Godina					Izlazni pokazatelji
					2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
	P 3.1. Izgradnja i adaptacija objekata društvene infrastrukture	M 3.1.1. Izgradnja i opremanje Dječjeg vrtića Skradin	Grad Skradin	5.000.000	0%	0%	100%	0%	0%	1 izgrađen i opremljen dječji vrtić
					0	0	5.000.000	0	0	
		M 3.1.2. Adaptacija kino dvorane i njegovog prenamjena u dom kulture	Grad Skradin	1.000.000	0%	0%	0%	100%	0%	1 adaptirana kino dvorana
					0	0	0	1.000.000	0	
		M 3.1.3. Uređenje, digitalizacija i opremanje gradske knjižnice	Grad Skradin	300.000	0%	0%	50%	50%	0%	1 uređena, digitalizirana i opremljena gradska knjižnica
					0	0	150.000	150.000	0	
		M 3.1.4. Izgradnja sportske dvorane	Grad Skradin	6.000.000	0%	0%	0%	50%	50%	1 izgrađena sportska dvorana
					0	0	0	3.000.000	3.000.00 0	
	P 3.2. Očuvanje i valorizacija kulturno- povijesne baštine	M 3.2.1. Valorizacija arheološkog lokaliteta Bribirska glavica	Grad Skradin	7.000.000	0%	0%	0%	0%	100%	1 valorizirani arheološki lokalitet
					0	0	0	0	7.000.00 0	
		M 3.2.2. Valorizacija povijesnih utvrda na području Grada Skradina	Grad Skradin	15.000.000	0%	0%	0%	0%	100%	6 valoriziranih utvrda
		M 3.2.3. Opremanje postaja virtualnog puta Dan s banom Šubićem	Grad Skradin	868.500	0%	0%	100%	0%	0%	7 uređenih postaja virtualnog puta 1 nabavljena oprema naprednog sustava prezentacije građe
		UKUPNO		35.168.500	0	0	6.018.500	4.150.000	25.000.0 00	

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Godina					Izlazni pokazatelji
					2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
SC4 Zaštita okoliša i uređenje lokalne infrastrukture	P 4.1. Očuvanje zaštićenih prirodnih resursa	M 4.1.1. Uređenje informativnog centra za posjetitelje u Laškovici	Nacionalni park Krka	2.500.000	0%	100%	0%	0%	0%	1 uređen info centar
					0	2.500.000	0	0	0	
	P 4.2. Zaštita okoliša	M 4.2.1. Sanacija ilegalnih odlagališta otpada na području Grada	Grad Skradin	7.500.000	0%	50%	50%	0%	0%	19 saniranih ilegalnih odlagališta otpada
					0	3.750.000	3.750.000	0	0	
	P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.2.2. Sanacija odlagališta otpada Bratiškovački gaj	Grad Skradin	5.500.000	0%	50%	50%	0%	0%	1 sanirano odlagalište otpada Bratiškovački gaj
					0	2.750.000	2.750.000	0	0	
	P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.2.3. Izgradnja reciklažnog dvorišta	Grad Skradin	3.000.000	0%	50%	50%	0%	0%	1 izgrađeno reciklažno dvorište
					0	1.500.000	1.500.000	0	0	
	P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.3.1. Rekonstrukcija državne ceste s uređivanjem pješačke i biciklističke staze od parkinga do mosta	Hrvatske ceste	3.000.000	0%	0%	100%	0%	0%	50 m rekonstruirane državne ceste 2000 m uređene biciklističke staze 2000 m uređene pješačke staze
					0	0	3.000.000	0	0	
	P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.3.2. Izgradnja ceste Laškovica-Kistanje	Grad Skradin	12.700.000	0%	0%	0%	100%	0%	7 km izgrađene moderne dvotračne prometnice
					0	0	0	12.700.000	0	
	P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.3.3. Izgradnja vodoopskrbnog sustava za sjeverozapadni dio Grada Skradina	Vodovod i odvodnja	34.500.000	0%	0%	0%	0%	100%	16 km izgrađenog magistralnog opskrbnog cjevovoda 1 izgrađena vodosprema 35 km izgrađene lokalne vodovodne mreže 200 postavljenih vodovodnih priključaka
					0	0	0	0	34.500.000	
	P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.3.4. Izgradnja nove i modernizacija postojeće mreže energetske učinkovite javne rasvjete	Grad Skradin	950.000	0%	50%	50%	0%	0%	95 postavljenih novih rasvjetnih tijela 200 moderniziranih rasvjetnih tijela
					0	0	475.000	475.000	0	
	P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.3.5. Izgradnja 110 kw trafostanice za potrebe turističko-rekreacijske zone Prukljan	HEP	6.000.000	0%	0%	0%	100%	0%	1 izgrađena trafostanica
					0	0	0	6.000.000	0	
	P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.3.6. Izgradnja mrtvačnice Krković	Grad Skradin	870.000	33%	67%	0%	0%	0%	1 izgrađena mrtvačnica Krković
					287.100	582.900	0	0	0	
	P 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu	M 4.3.7. Izgradnja i uređenje nerazvrstanih cesta	Grad Skradin	3.000.000	60%	23%	17%	0%	0%	3 km izgrađenih nerazvrstanih cesta 15 km uređenih nerazvrstanih cesta
					1.800.000	690.000	510.000	0	0	
				5.000.000	0%	0%	100%	0%	0%	

Cilj	Prioritet	Mjera	Nositelj	Ukupna vrijednost projekta u kn	Godina					Izlazni pokazatelji
					2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	
		M 4.3.8. Izgradnja sustava odvodnje Bićine - Skradinsko polje	Vodovod i odvodnja d.o.o.		0	0	5.000.000	0	0	6 km izgrađenog sustava odvodnje
		M 4.3.9. Izgradnja sustava odvodnje Dubravice – Rupe	Javna ustanova NP Krka	30.000.000	0%	0%	100%	0%	0%	9 km izgrađenog sustava odvodnje
UKUPNO				114.520.000	2.087.100	12.247.900	46.985.000	18.700.000	34.500.000	

Izvor: Izrada autora

USKLAĐENOST SA STRATEŠKIM DOKUMENTIMA VIŠEG REDA

Strategija razvoja Grada Skradina razvojni je dokument koji najvećim dijelom služi kao temelj za korištenje fondova EU stoga je od iznimne važnosti postići usklađenost provedbe Strategije razvoja Grada Skradina 2015. – 2020. sa strateškim ciljevima EU-a i relevantnim nacionalnim okvirom Republike Hrvatske, odnosno s ključnim strateškim dokumentima višeg reda prikazanim u nastavku:

Europa 2020 - Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast

Krovnom strategijom na razini Europske unije - Europa 2020 stimulira se pametan, održivi i uključivi rast kroz poticanje ulaganja u obrazovanje, energetsku učinkovitost i obnovljive izvore energije te smanjenje siromaštva stanovnika EU-a. Specifični ciljevi razvojnog programa Grada Skradina uglavnom su usklađeni s europskim prioritetima uspostavljenima kroz ovaj krovni strateški dokument. Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika te poljoprivrednog sektora izravno se podupire provedbom specifičnog cilja 1 koji se odnosi na razvoj *gourmet* grada, odnosno provedbom mjera prioriteta 1.3. Podrška proizvođačima namirnica s geografskim podrijetlom te prioriteta 2.3. koji je usmjeren na unaprjeđenje poljoprivrede i ribarstva Grada Skradina. Strateškim ciljem 4 kroz ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu izravno se pridonosi uklanjanju uskih grla na ključnoj infrastrukturi prometne mreže, dok zajedno sa specifičnim ciljem 4 razvojnog programa Grada Skradina, pridonose zaštiti prirode te poboljšanju energetske učinkovitosti u svrhu smanjenja negativnog utjecaja na okoliš, što se izravno naslanja na prioritet održivog rasta, zaštitu prirode i promicanje učinkovitosti resursa. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje izravno se postiže provedbom prioriteta 2.2. te 3.1. lokalne razvojne strategije. S obzirom da će prvi i drugi specifični cilj razvojnog programa Grada Skradina doprinijeti povećanju zapošljavanja, razvoju ekonomije te smanjenju siromaštva među lokalnim stanovništvom, može se reći da su u potpunosti usklađeni i s trećim ciljem EU-a zasnovanim na uključivom rastu, odnosno promicanju socijalnog uključivanja i borbi protiv siromaštva.

Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.

Ciljevi definirani razvojnom strategijom Grada Skradina u skladu su s ciljevima Operativnog programa konkurentnost i kohezija za razdoblje 2014. - 2020, a direktna usklađenost postignuta je s prioritetima 3., 6. i 9.

S prioritetnom osi OPKK²²-a koja se odnosi na razvoj poslovne konkurentnosti, podudara se specifični cilj 1 i 2 lokalne razvojne strategije i to kroz razvoj turističkog brenda i infrastrukture. Promicanje poduzetništva i podupiranje kapaciteta MSP-ova za rast na regionalnom, nacionalnom i međunarodnom tržištu podupire se kroz prioritet 1.3. lokalne razvojne strategije Grada Skradina.

²² Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.

S tematskim ciljem 6. OPKK-a koji se temelji na zaštiti okoliša i održivosti resursa u potpunosti su usklađeni prioriteti 4.1. Očuvanje zaštićenih prirodnih resursa te 4.2. Zaštita okoliša lokalne razvojne strategije Grada Skradina. Naročita povezanost postignuta je s investicijskim prioritetom 6i koji se odnosi na sektor otpada. Na investicijski prioritet 6c Očuvanje, zaštita, promicanje i razvoj prirodne i kulturne baštine naslanja se specifični cilj 3 odnosno prioritet 3.2. Strategije razvoja Grada Skradina.

Tematskom cilju 9. OPKK izravno pridonosi specifični cilj 1 i 2 kojim se nastoji unaprijediti gospodarstvo Grada Skradina te na taj način neizravno utjecati na smanjenje siromaštva i socijalne isključivosti.

Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.

Glavni cilj Operativnog programa učinkoviti ljudski potencijali jest pridonošenje rastu zapošljavanja te jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Razvojni program Grada Skradina doprinijet će njegovu ostvarenju usklađivanjem s prioritetima OPULJP-a. Strategija razvoja Grada Skradina povezana je s investicijskim prioritetima 8i, 9i, 10iii i 11i.

Ostvarenju investicijskih prioriteta 8i i 9i OPLJUP-a na indirektan način, kroz poticanje razvoja gospodarstva, pridonosi Specifični cilj 2 lokalne razvojne strategije Grada Skradina.

Mjerama prioriteta 1.1., 1.3. te 2.3. izravno se pridonosi ostvarenju investicijskog prioriteta 10iii i 10iv OPULJP-a koji naglašava potrebu povećanja sudjelovanja lokalnog stanovništva u cjeloživotnom učenju.

Provedbom svakodnevnih aktivnosti, naobrazbom te redovnim i discipliniranim radom, tijela lokalne samouprave na indirektan će način sudjelovati u ostvarenju investicijskog prioriteta 11i OPULJP-a koji naglasak stavlja na povećanje vještina kadrova javne uprave na lokalnoj razini i jačanju administrativnih kapaciteta koji su prepostavka ostvarenja promjena i napretka na lokalnoj razini.

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.

Strategija razvoja Grada Skradina direktno je usklađena s prioritetima 1.2., 3., 4. i 6. Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. - 2020.

Ostvarenju prioriteta 1. Programa ruralnog razvoja koji se odnosi na poticanje suradnje i razvoj baze znanja u ruralnim područjima te jačanje veze između poljoprivrede i proizvodnje direktno pridonose specifični cilj 1 te prioritet 2.3. lokalne razvojne strategije Grada Skradina.

Ostvarenju prioriteta 2. Programa ruralnog razvoja koji za cilj ima poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u svrhu povećanja tržišnog sudjelovanja i usmjerenosti također doprinese specifični cilj 1. te prioritet 2.3. Provedbom mjera specifičnog cilja 1 izravno se pridonosi poboljšanju konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe što predstavlja treći prioritet Programa ruralnog razvoja RH.

Prioritetu 4 Programa ruralnog razvoja RH koji se odnosi se na obnovu, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivrednom i šumarstvom, naročito u segmentu boljeg upravljanja tlima, odnosno fokusnom području 4B, doprinosi prioritet 3.1. lokalne razvojne strategije usmjeren na gospodarenje otpadom.

Ostvarenju prioriteta 6B izravno pridonose sva 4 specifična cilja lokalne razvojne strategije, dok se na prioritet 6C naslanjaju mjere prioriteta 3.1. razvojnog programa Grada Skradina.

Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske

Pristupanjem Republike Hrvatske EU-u ciljevi energetske politike na nacionalnoj razini uskladili su se s energetskim ciljevima EU-a. Glavni cilj energetske politike RH je sigurnost opskrbe energijom, konkurentnost i očuvanje okoliša kako bi se svim dionicima omogućila kvalitetna i sigurna opskrba energijom. Na taj način omogućiti će se održivost ekonomskog razvoja i socijalni napredak. Usklađenost lokalne strategije razvoja s ovim dokumentom višeg reda postignuta je specifičnim ciljem 4, odnosno prioritetom 4.3. Ulaganje u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu. Navedenim prioritetom lokalne razvojne strategije Grada Skradina potaknut će se energetska učinkovitost kroz mjere modernizacije javne rasvjete i sustava upravljanja.

Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.

Definiranim strateškim ciljevima i prioritetima Strategije razvoja Grada Skradina direktno se pridonosi ostvarenju strateških ciljeva Strategije razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine u kojoj su definirana tri strateška cilja: SC 1 Brži gospodarski rast temeljen na integraciji tržišta i institucionalnim reformama, SC 2 Viša stopa zaposlenosti te SC 3 Promicanje održivog razvoja.

Provođenjem mjera unutar specifičnog cilja 1 te prioriteta 2.1. i 2.2. lokalne razvojne strategije Grada Skradina direktno se pridonosi brendiranju turističke ponude, poboljšanju turističke infrastrukture i potiče se razvoj selektivnog oblika turizma, u ovom slučaju gurmanskog. Razvojem turizma pokrenut će se otvaranje radnih mjeseta induciranih turističkom aktivnošću i stvoriti će se dodatne mogućnosti za plasiranje domaćih tradicionalnih proizvoda čime se doprinosi ostvarenju ciljeva 1 i 2 Strategije razvoja turizma Republike Hrvatske.

Županijska razvojna strategija Šibensko-kninske županije 2011. - 2013.

Strategija razvoja Grada Skradina u potpunosti je usklađena s 1., 3. i 4. strateškim ciljem Županijske razvojne strategije te njenim pripadajućim prioritetima.

Realizaciji strateškog cilja 1. koji se odnosi na razvoj konkurentnog gospodarstva baziranog na domaćim i stranim ulaganjima u turizmu i tradicionalne poljoprivrede direktno pridonosi specifični cilj 1 te prioritet 2.3. lokalne razvojne strategije. Potpuna podudarnost očigledna je između prioriteta 1.2. županijskog razvojnog programa te prioriteta 2.3. razvojne strategije Grada Skradina, a oba se odnose na razvoj tradicionalne poljoprivrede i ribarstva.

Na strateški cilj 3, odnosno prioritet 3.1. Razvoj komunalne infrastrukture te prioritet 3.3. Razvoj javne infrastrukture naslonjen je prioritet 4.3. lokalne razvojne strategije koji se odnosi na ulaganja u komunalnu, energetsku i prometnu infrastrukturu Grada Skradina. Prioritet 3.2.

Očuvanje i zaštita okoliša u potpunosti je usklađen s prioritetima 4.1. i 4.2. lokalne razvojne strategije.

Ostvarenju strateškog cilja 4. Razvoj kompetentnih i zapošljivih ljudskih resursa i jačanje socijalne uključenosti na indirektan način pridonose specifični ciljevi 1. i 2. razvojne strategije Grada Skradina i to kroz jačanje gospodarstva, a naročito turizma čime se izravno pridonosi rastu zaposlenosti (Prioritet 4.1. ŠKŽ-a). Na županijski prioritet 4.3. Razvoj kompetentnih ljudskih resursa naslanja se lokalni prioritet 1.1. te mјere prioriteta 1.3. i 2.3. kojima se potiče edukacija i cjeloživotno učenje stanovnika Grada Skradina.

POPIS TABLICA

Tablica 1: Meteorološki podatci klimatološke postaje Šibenik od 2001. do 2015. g.	7
Tablica 2: Osnovni klimatološki parametri na području Grada Skradina u 2013. g.	8
Tablica 3: Struktura stanovništva prema spolu i starosti	12
Tablica 4: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje nacionalnih manjina od 2011. do 2015. g. (u kn)	14
Tablica 5: Trgovačka društva na području Grada Skradina	17
Tablica 6: Broj trgovačkih društava u Gradu Skradinu prema području NKD-a od 2011. do 2014. g.	18
Tablica 7: Obrti na području Grada Skradina na dan 20. siječnja 2016. g.	18
Tablica 8: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje zone mješovite namjene Kosa od 2011. do 2014. g. (u kn)	20
Tablica 9: Broj poljoprivrednih gospodarstava i ARKOD parcela prema grupama s obzirom na ukupnu površinu ARKOD parcela (ha) poljoprivrednika po naseljima na području Grada Skradina na dan 31. prosinca 2015. g.	21
Tablica 10: Broj poljoprivrednih gospodarstva prema tipu nositelja na području Grada Skradina i Šibensko-kninske županije na dan 14. prosinca 2015. g.	22
Tablica 11: Školska sprema nositelja / odgovorne osobe na dan 14. prosinca 2015. g.	23
Tablica 12: Proračunska sredstva Grada Skradina za poljoprivredu od 2011. do 2014. g. (u kn)	23
Tablica 13: Podaci o ARKOD parcelama prema vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Grada Skradina na dan 31. prosinca 2015. g.	24
Tablica 14: Poljoprivredne površine u Gradu Skradinu prema vrstama kultura koje se na njima uzbajaju na dan 14. prosinca 2015. g.	24
Tablica 15: Brojno stanje stoke iz Upisnika poljoprivrednika na području Grada Skradina i u Šibensko-kninskoj županiji na dan 14. prosinca 2015. g.	25
Tablica 16: Uzgoj pčela i proizvodnja meda u Šibensko-kninskoj županiji i Gradu Skradinu iz Upisnika poljoprivrednika na dan 14. prosinca 2015. g.	25
Tablica 17: Ulov ribe na području Grada Skradina u tonama	26
Tablica 18: Dolasci i noćenja turista u kućanstvima na području Grada Skradina od 2011. do 2015. g.	31
Tablica 19: Dolasci i noćenja turista po zemljama podrijetla od siječnja 2011. do prosinca 2015. g.	32
Tablica 20: Broj zaposlenih stanovnika prema starosti i položaju u zaposlenju na području Grada Skradina (Popis stanovništva, 2011.).....	36
Tablica 21: Broj zaposlenih prema područjima djelatnosti, starosti i spolu na području Grada Skradina (Popis stanovništva, 2011.).....	37
Tablica 22: Nezaposleno stanovništvo na području Grada Skradina prema razini obrazovanja od 2012. do listopada 2015. g.	38
Tablica 23: Izvori financiranja Skradinjana u 2011. g.	39
Tablica 24: Osiguranici na području Grada Skradina	40
Tablica 25: Broj korisnika socijalne skrbi prema vrstama skrbi na području Grada Skradina 2015. g.	43
Tablica 26: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje socijalne zaštite od 2011. do 2014. g. (u kn).....	43
Tablica 27: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje predškolskog odgoja od 2011. do 2014. g. (u kn)	45
Tablica 28: Broj i vrsta prostorija u Osnovnoj školi Skradin.....	47
Tablica 29: Pokretna kulturna dobra Grada Skradina	49
Tablica 30: Nepokretna kulturna dobra Grada Skradina	50
Tablica 31: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje programske djelatnosti javnih potreba u kulturi od 2011. do 2015. g. (u kn).....	55

Tablica 32: Proračunska sredstva Grada Skradina za financiranje sportskih aktivnosti od 2011. do 2015. g. (u kn)	55
Tablica 33: Broj stanovnika prema vjerskoj pripadnosti na području Grada Skradina i u Šibensko-kninskoj županiji	56
Tablica 34: Građanski i vjerski brakovi sklopljeni 2014. g. u Šibensko-kninskoj županiji i Gradu Skradinu.....	56
Tablica 35: Proračunska sredstva Grada Skradina za vatrogastvo od 2011. do 2014. g. (u kn)	58
Tablica 36: Stanovanje i javne zgrade u Šibensko-kninskoj županiji i Gradu Skradinu.....	58
Tablica 37: Upravljanje komunalnim otpadom na području Grada Skradina od 2011. do 2015. g.	60
Na području Grada Skradina utvrđena su ugrožena i rijetka staništa (pjeskoviti muljevi, pijesci, šljunci i stijene u okolišu različitog saliniteta i temperatura, suhi travnjaci i dr.).	
Tablica 38: Područja očuvanja značajna za ptice (POP) u Gradu Skradinu	63
Tablica 39: Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS) u Gradu Skradinu	64
Tablica 40: Prometna povezanost Grada Skradina.....	66
Tablica 41. Potrošnja električne energije od 2011. do 2015. g. na administrativnom području Grada Skradina prema kategorijama kupaca.....	67
Tablica 42: Proračunska sredstva Grada Skradina za održavanje komunalne infrastrukture od 2011. do 2014. g. (u kn)	70
Tablica 43: Proračunska sredstva Grada Skradina za građenje objekata komunalne infrastrukture i njihovo uređenje od 2011. do 2014. g. (u kn).....	70
Tablica 44: Popis udruga koje su 2015. g. sufinancirane iz Proračuna Grada Skradina	74
Tablica 45: Sudionici radnih skupina za izradu Strategije razvoja Skradina	79
Tablica 46: Shema vizije, ciljeva i prioriteta Grada Skradina.....	87
Tablica 47: Finansijski plan Grada Skradina za razdoblje od 2016. do 2020. godine	92
Tablica 48: Praćenje provedbe Strategije razvoja Grada Skradina	102

POPIS SLIKA

Slika 1: Prostorni smještaj Grada Skradina i Šibensko-kninske županije na karti Republike Hrvatske.....	5
Slika 2: Prostorno uređenje Grada Skradina	6
Slika 3: Promet na području Grada Skradina predviđen Prostornim planom	10
Slika 4: Poduzetnička zona Kosa.....	19
Slika 5: Biljni pokrov u Šibensko-kninskoj županiji	27
Slika 6: Prukljansko jezero	29
Slika 7: Osnovna škola Skradin	46
Slika 8: Bribirska glavica.....	50
Slika 9: Sakralne građevine na području Grada Skradina, s lijeva na desno: crkva i samostan Majke od Milosti na Visovcu, crkva sv. Kate, crkva sv. Nikole, crkva Porođenja Blažene Djevice Marije, kompleks crkve sv. Bartula i ranokršćanske bazilike	51
Slika 10: Utvrda Turina	52
Slika 11: Glumište pod murvom	54
Slika 12: Uvjjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora Grada Skradina	62
Slika 13: Zastava s grbom Grada Skradina	71

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Kretanje ukupnog broja stanovnika od 1857. do 2011. g.....	12
Grafikon 2: Broj pripadnika nacionalnih manjina na području Grada Skradina.....	13
Grafikon 3: Ukupan broj stanovnika Grada Skradina po naseljima prema posljednjim dvama popisima stanovništva.....	14
Grafikon 4: Migracijska obilježja stanovništva Grada Skradina	15
Grafikon 5: Prirodno kretanje stanovništva Grada Skradina.....	16
Grafikon 6: Broj trgovačkih društava na području Grada Skradina prema veličini od 2011. do 2014. g.....	17
Grafikon 7: Broj ulaznica za posjet Skradinskom buku prodanih u Skradinu i na ulazu u Skradinski buk od 2011. do 2015. g.	29
Grafikon 8: Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista na području Grada Skradina od siječnja 2011. do prosinca 2015. g.	31
Grafikon 9: Dolasci i noćenja domaćih i stranih turista u ACI marini od siječnja 2011. do prosinca 2015. g.	34
Grafikon 10: Nezaposleno stanovništvo prema spolu na području Grada Skradina od 2011. do listopada 2015. g.	38
Grafikon 11: Korisnici mirovina na području Grada Skradina od 2013. do 2015. g.	39
Grafikon 12: Broj zaposlenika i korisnika Centra za rehabilitaciju Roman obitelj od 2011. do 2015. g.	41
Grafikon 13: Broj zaposlenika i upisanih učenika Osnovne škole Skradin od 2011. do 2015. godine	47
Grafikon 14: Odnos broja prijavljenih i riješenih kaznenih djela na području Grada Skradina od 2011. do 2014. g.	57
Grafikon 15: Broj spojenih kućanstava i pravnih subjekata na vodoopskrbni sustav u Skradinu.....	68
Grafikon 16: Broj spojenih kućanstava i pravnih subjekata na sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u Skradinu	69
Grafikon 17: Financiranje mjera Strategije razvoja prema izvorima financiranja	98
Grafikon 18: Alokacija sredstava prema ciljevima Strategije razvoja Grada Skradina (u kn)	99
Grafikon 19: Potrošnja sredstava po godinama i ciljevima Strategije razvoja Grada Skradina (u kn)	99
Grafikon 20: Zaduženja koja se odnose na implementaciju Strategije razvoja Grada Skradina	100

Skradin

Adaptacija i opremanje objekta Gourmet akademije

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	obrazovni centar
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	regionalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	5.625.000,00 kn

7. Opis projekta
<p>Gourmet akademija bit će mjesto istraživanja i inovacija u prehrani i gastronomiji na kojoj će ugostitelji moći sudjelovati na konferencijama, seminarima, predavanjima i radionicama. Osim istraživanja i razvoja kulinarstva zasnovanog na autohtonim namirnicama svi će zainteresirani svoje stečeno znanje moći primijeniti i kreativno ga usavršiti. Akademija će omogućiti bolju konkurentnost svih svojih dionika i priznavanje njihovih stručnih kvalifikacija. U suradnji sa sveučilištima i tvrtkama omogućit će se formiranje zajedničkih projekata i napraviti će se transfer znanja u novim proizvodima i uslugama. Sama zgrada Gourmet akademije bit će integrirana u idealnom okruženju u kojem će se moći kratkim lancem opskrbe dopremiti autohtone namirnice, odnosno osnovni resurs na kojem će se temeljiti edukacija. Gourmet akademija u Skradinu povezat će se u mrežu najboljih svjetskih gourmet edukativnih centara poput Basque culinary centera u Španjolskoj, IFSE-a (Italian Food Style Education) u Italiji i Le Cordon Bleu instituta u Parizu.</p>

Skradin

Uređenje i opremanje prezentacijskog centra Gourmet akademije

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	info-centar
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	1.500.000,00 kn

7. Opis projekta
U sklopu mjere planirano je uređenje tunela i njegovo opremanje kao prezentacijsko-prodajnog centra Destinacija Dalmacija. U Centru je predviđeno postavljanje multimedijalnog postava čija je uloga prezentacija svih poljoprivredno proizvođačkih regija na području Dalmacije. Realizacija ove mjere u značajnoj mjeri bi skratila put od proizvođača hrane do kupca. Preduvjet realizaciji ove mjere je prepuštanje tunelskog prostora od strane RH na upravljanje Gradu Skradinu koji bi javnim pozivom tražio operatera za upravljanje prezentacijskim centrom. S obzirom da je navedeni prostor namijenjen kao sklonište, Grad Skradin bi se nadalje brinuo o sigurnosnoj infrastrukturi (struja i voda itd.), a trošak upravljanja opremanja prostora snosio bi operater koji bi objekt ustupao lokalnim gastro proizvođačima u svrhu prezentacije njihovih proizvoda.

Skradin

Uređenje dućana gourmet namirnica

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	maloprodaja
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	regionalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	750.000,00 kn

7. Opis projekta

Za potrebe prezentacije i prodaje gourmet namirnica investirat će se u dućan koji će se nalaziti u Skradinu. Dućan će biti adekvatno opremljen, a prodajni artikli zadovoljavat će sve kriterije na kojima se temelji gourmet i lokalna gastronomija.

Skradin

Umrežavanje Gourmet akademije s vodećim gourmet akademijama u Europi

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	marketinške aktivnosti u turizmu
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	regionalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	1.500.000,00 kn

7. Opis projekta
Jedna od projektnih aktivnosti u okviru osnivanja Gourmet akademije u Skradinu usmjerena je ka umrežavanju akademije s vodećim europskim kulinarskim institucijama.

Skradin

Uređenje info punktova Skradina - gourmet grada

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	info-centar
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	200.000,00 kn

7. Opis projekta

Navedena mjera odnosi se na vizualni prikaz Grada Skradina kao gourmet grada. Navedeni punktovi u obliku prezentacijskog panoa postavili bi se na svim ključnim cestovnim prometnim točkama na području Dalmacije te obližnjim zračnim lukama Zadar i Split.

Skradin

Kreiranje digitalnog marketinga za potrebe prezentacije Skradina - gourmet grada

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	marketinške aktivnosti u turizmu
2.	Gospodarska kategorija	elektroničke komunikacije
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	750.000,00 kn

7. Opis projekta
Digitalnim marketingom postići će se novi pristup oglašavanju pomoću digitalnih kanala za promociju proizvoda ili usluga. Za razliku od tradicionalnog marketinga, digitalni marketing bazirat će se na dvosmjernoj i stalnoj (real-time) komunikaciji s potrošačem. Projektne aktivnosti podrazumijevaju izradu mobilne aplikacije za Skradin - gourmet grad, izradu web-stranice i web-shopa.

Skradin

Podizanje razine kompetencija dionika iz sektora poljoprivrede, ribarstva i marikulture na području Grada Skradina i njegove mikroregije

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	eduksija
2.	Gospodarska kategorija	gospodarstvo
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	50.000,00 kn

7. Opis projekta

U sklopu projekta predviđeno je poboljšanje usluga cjeloživotnog osposobljavanja poljoprivrednika. Usluge uključuju razvoj i provedbu kvalitetnih programa za stjecanje kvalifikacija i povećanja razine stečenih kvalifikacija odraslih osoba. Projektom je predviđena i organizacija raznih događanja na temu poljoprivrede, ribarstva i marikulture. U skladu s vizijom Grada Skradina kao gourmet grada potrebno je održati niz edukativnih radionica s ciljem povećanja kompetencija lokalnih proizvođača i prerađivača hrane. S obzirom da gourmet predstavlja vrhunac gastronomije, realizacija ove mjeru nužna je za ostvarivanje vizije Grada.

Skradin

Uređenje i opremanje objekta za procese tehnološke i marketinške obrade lokalnih proizvoda

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	marketinške aktivnosti u turizmu
2.	Gospodarska kategorija	gospodarstvo
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	regionalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	2.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Na području Grada Skradina uredit će se i opremiti objekt za tehnološku i marketinšku obradu lokalnih namirnica koje će se lako plasirati na tržištu najprestižnijih proizvoda nacionalnih kuhinja. Kupit će se oprema za preradu namirnica lokalnog porijekla.

Skradin

Kreiranje i upravljanje kratkim lancima opskrbe

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	distribucija
2.	Gospodarska kategorija	gospodarstvo
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	1.500.000,00 kn

7. Opis projekta

Kratkim lanacima opskrbe eliminirati će se nepotrebne faze u distribucijskom lancu, skratiti vrijeme od uzgoja do konzumacije, što će doprinijeti svježini namirnica. Realizacija ove mјere doprinijet će konkurentnosti lokalne poljoprivrede na području Grada Skradina.

Skradin

Uređenje seljačke tržnice

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	tržnica (kombinirana)
2.	Gospodarska kategorija	poljoprivreda
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	250.000,00 kn

7. Opis projekta
Jedan od oblika izravne prodaje sezonskih poljoprivrednih proizvoda i prerađevina je i seljačka tržnica. Koncept seljačke tržnice razlikuje se od uobičajenih gradskih (komunalnih) tržnica po tome što se na seljačkim tržnicama povremeno ili stalno prodaju isključivo vlastiti poljoprivredno-prehrambeni proizvodi poljoprivrednih gospodarstava. Uz poljoprivredno-prehrambene proizvode na ovakvim tržnicama uobičajeno se prodaju i suveniri, tradicijski nakit, kruh, kolači itd. Seljačka tržnica sadrži elemente i tržnice i manifestacije te se uz samu prodaju često organiziraju i popratne svečanosti i priredbe. Seljačke tržnice organiziraju se u gotovo svim zemljama EU-a, a najraširenije su i najpoznatije u Njemačkoj, Austriji i Engleskoj. Seljačke tržnice dobra su prigoda za kupnju kvalitetnih domaćih proizvoda na kojima se može ostvariti izravan kontakt kupaca i prodavatelja.

Skradin

Izgradnja turističko-rekreacijske zone Prukljan

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	turistička zona
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	državni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	1.500.000.000,00 kn

7. Opis projekta
<p>Ciljevi projekta: 1. Aktiviranje turističkih potencijala Prukljanskog jezera, Grada Skradina i Županije Šibensko-kninske; 2. Povećanje zapošljivosti na području Grada i Županije; 3. Povećanje gospodarske aktivnosti i atraktivnosti Skradina kao turističke destinacije. Glavne aktivnosti: Usvajanje odgovarajuće prostorno-planske dokumentacije, provođenje postupka odabira investitora, izrada potrebnih projekata i studija te ishodovanje potrebnih dozvola, izgradnja objekata i uređenje prostora, početak djelatnosti. Očekivani rezultati projekta: Izgrađena cijelovita turistička zona na cca 200 ha površine s maksimalno 3420 kreveta u hotelima i vilama, golf igralištem, plažom i privezištem maksimalnog kapaciteta 90 plovila. Turistička zona Prukljan bit će najveći gospodarski subjekt na području Grada Skradina i jedna od većih zona na području Šibensko-kninske županije. Svojim značajem i pozicijom utjecat će na atraktivnost Skradina kao turističke destinacije, zaposlenost i razvoj gospodarstva, osobito poljoprivrede cijelog područja, kao potencijalni kupac lokalnih poljoprivrednih proizvoda. Projekt je odlukom Vlade uvršten među strateške projekte u turizmu na području RH.</p>

Skradin

Rekonstrukcija i dogradnja ACI marine Skradin

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	nautički turizam
2.	Gospodarska kategorija	luke
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	privatni/komercijalni sadržaj
5.	Razina značaja	državni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	30.000.000,00 kn

7. Opis projekta
<p>Tehnički opis - planirano proširenje ACI Marine Skradin Marina Skradin građena je nasipavanjem na aluvijalne sedimente i stijensku podlogu. Izgrađena je na južnom rubu naselja Skradin, a okolni teren je pretežno pošumljen te djelomično izgrađen i naseljen. Nadmorska visina operativne obale i platoa marine kreće se oko 1 m. n. m. Karakteristike prostornih vrijednosti koje doprinose kvaliteti lokacije marine su: - vizura urbano-ruralnog krajolika - mogućnosti proširenja za duže vremensko razdoblje, dobra prometna povezanost s naseljem Skradin - mogućnost komunalnog opremanja - posebnost položaja u odnosu na morsku obalu - blizina povjesne cjeline Skradina - blizina nacionalnog parka Krka. Zadovoljenje navedenih urbanističkih zahtjeva čini jednako bitnu komponentu kvalitete kao i samo uređenje i hortikularno opremanje marine. Okruženje ACI Marine Skradin okarakterizirano je s jedne strane gradom Skradinom, čija je povjesna jezgra zaštićena kao kulturno povjesna cjelina, a s druge strane prirodnim ljestvama zaštićenog krajobraza Krka - krajolik (Donji tok) unutar kojeg je marina smještena. Posebnost lokacije je u miješanju karakteristika riječnog i mediteranskog/morskog krajobraza. Dok su blagi obronci uvale obrasli šumom alepskog i crnog bora te čempresima, samo dno uvale obrasio je u trstu, što govori o prisustvu slatke vode. Iako je marina Skradin duboko uvučena u kopno, suprotno očekivanjima, dosta je osjetljiva i na jugo i na buru, koji po navodima znaju puhati brzinom i od preko 40 čvorova. Marina Skradin raspolaze sa 180 vezova u moru s priključcima za vodu i struju te vezovima za jahte do 70 metara dužine. Od sadržaja Marine korisnicima su na raspolaganju recepcija, mjenjačica, caffe bar, prodavaonica autohtonih proizvoda i suvenira, sanitarni čvor s tuševima, restorani i trgovine uz samu marinu te bežični internet. ACI marina Skradin izgrađena 1984. godine i nakon toga nisu izvođeni veći građevinski zahvati na građevinama marine. Zaključno s 2014. godinom obnovljeni su kompletni sidreni sustavi i pontoni. Vanjski gabariti građevina nisu mijenjani od izgradnje marine. Postojeće su građevine redovito održavane i u dobrom su stanju. Marina trenutačno zauzima površinu akvatorija od 3,06 ha. Kategorija marine: III Idejnim rješenjem planira se marina za 3 sidra, ali s kvalitetom usluge od 4 sidra. Nastavno slijedi osrvt na pojedine dijelove marine s opisom trenutnog stanja i prijedlozima za daljnje postupanje prema zonama: Pristupni plato i uvala Rokovača Prema prostorno planskoj dokumentaciji moguće je nasipanje uvale Rokovača. S obzirom na to da se ista nalazi unutar Nature 2000 i da je u uvali Rokovača arheološka zona, nasipavanje nije izgledno, jer bi mu prethodila opsežna istraživanja. S obzirom na to da su gore navedene pretpostavke u uvali Rokovača (na postojećoj obali u dnu uvale). Ulaganje u uvalu (porta i kontrola ulaza oko 5 m2) Tehnički dio marine - radionice ACI-ja 2-3 građevine/kontejnera za charter, sanitarije za osoblje M/Ž uključivo tuš u muškom dijelu - 1 kontejner, maksimalne ukupne BRP 100 m2, dok planirana maksimalna visina kontejnera iznosi 5 m. Eko otok i tankvana sa spremištima sukladno važećim zakonskim propisima te velikim brojem plovila u</p>

tranzitu. Natkriveni prostor za otpadna ulja i slično oko 12 m². Parkiralište (za privremeno zaustavljanje vozila od 2 do 5 mjesta) Napomena: kod marina koje se nalaze u zaštićenim dijelovima prirode, za kategoriju 4 sidra nije obavezan suhi vez. Sjeverna obala uvale Rokovača izgrađena je tako da je zadržan planirani profil postojeće ulice ukupne širine 6,5 m, koji sadrži kamenu obalu širine 2,5 m, zelenilo (nisko raslinje) širine 1 m te kolno-pješačke prometnice širine 3 m (za jednosmjerni promet). U postojećim građevinama na sjevernoj obali planirane su pomoćne građevine u funkciji poboljšanja turističke ponude. Pristupna cesta Urbanističkim planom uređenja definirano je da postojeću obalu treba rekonstruirati u kontinuitetu istovjetno na obje strane uvale. S obzirom na to da je na sjevernoj strani uvale moguće prometnicu tretirati kao jednosmjernu, a samim time i manje širine kolno-pješačke površine, ovim rješenjem predlaže se oblikovanje obala na isti način, ali uz različite širine kolno-pješačke površine da bi se omogućilo mimoilaženje vozila na južnoj strani, s obzirom na da jednosmjerni promet nije moguć. Pristupna prometnica planirana je kao kolno-pješačka prometnica od uvale Rokovača prema uvali Lenovac s okretištem na rubu planirane granice koncesije, koja služi kao opskrbna cesta za marinu, ali istovremeno ima režim slobodnog prolaza za pješake kao nastavak obalne šetnice. Pristupna cesta planirana je na prosječnoj koti +1,3 m. n. m. Planirana pristupna prometnica imala bi sljedeću širinu koridora (ukupno 11 m): - uzdužno parkiralište širine 2 m (mjesto 2 x 6 m) koje je moguće zamijeniti manjim skladištima/spremištima za najam (cca 25 do 30 kom. tlocrtnih dimenzija 2 x 4 m) - dvosmjerno kolno-pješačka prometnica ukupne širine 5,5 m - zeleni pojas s autohtonom vegetacijom širine 1 m - šetnica / operativna obala širine 2,5 m Radi skladnijeg uklapanja u okoliš i povijesnu cjelinu grada Skradina kao završni sloj pristupne ceste predviđa se beton /valjani beton, a kao završni sloj šetnice, kamena obloga kao i na sjevernoj obali uvale. U sklopu projektne dokumentacije za prometnicu planirana je i izvedba oborinske odvodnje, dok su ovim idejnim rješenjem planirane i pozicije separatora ulja i masti. Pročišćavanjem otpadnih voda predviđeno je na uređaju pročišćavanje Grada Skradina. U prometnici je planiran i energetski kanal (elektroenergetska i DTK kanalizacija). Uzimajući u obzir značajne nanose mulja u uvali Rokovača i samim time veliku dubinu u kojoj se nalazi nosivo tlo, na tom dijelu presjeka A-A do A'-A' predviđeno temeljenje na pilotima, prema budućem geomehaničkom elaboratu. GAT A: Postojeći gat A zadržava se bez planiranih intervencija. GAT B: Prema prijedlogu inwestitora gat B se zadržava kao pontonski gat smješten uz obalni zid i šetnicu. Sidreni sustav izmjestiti će se prema sredini uvale od 1,5 do 6 m. Na gatu B predviđa se tranzitni promet plovila manje duljine. Područje uz gatove C, D i E: Gatovi C, D i E se zadržavaju od čega se gat C i eventualno gat D koriste za tranzit. Na gatu E zadržava se godišnji vez. Gatove je potrebno skratiti samo uz novi obalni zid. Nije planirano izmiještanje sidrenog sustava. Planirano proširenje u morskom dijelu - područje uz gatove F i G: Izvedbom novih pontonskih gatova povećao bi se kapacitet vezova u marinu. GAT F: novi pontonski gat dužine 80 m za privez 25-40 m plovila GAT G: novi pontonski gat dužine 80 m za privez 30-40 m plovila Građevine u južnom dijelu Zadržava se građevina postojećih sanitarija. Glavna građevina planirana je tako da obuhvati postojeću građevinu kafića (planirana za rušenje) na koti obalne šetnice te se prostire prema jugu ispred zgrade sanitarija. Sadržaji koji će se nalaziti u njoj su: recepcija, ured za direktora marine, ured za šefa recepcije i vođu posade, mornarska prostorija, garderoba, sanitarije, pomoćne prostorije, osmatračnica za mornare, restoran/bistro, sanitarni čvor, praonica rublja, manja trgovina namirnicama/tiskom. Građevina se priključuje na gradsku mrežu odvodnje otpadnih voda. Razmještaj svih planiranih namjena je na grafičkim prilozima. Prostorni pokazatelji intervencije: srednja duljina rekonstrukcije obale, ukupna duljina rekonstrukcije obale (560 m), procjena nužnog iskopa 14.000 m³, procjena nužnog nasipa 16.000 m³, predgotovljeni elementi obalnog zida duljine 2,5 m, kom 225. Broj vezova prema duljini plovila GAT A: 10 - 14 m 34; GAT B: 8-16 m 49; GAT C: 15 17 m 34; GAT D: 15 - 17 m 30; GAT E: 20 - 25 m 15; GAT F: 25 - 30 m 15; GAT G: 30 - 40 m 16. Ukupno 205. Broj parkiranih mjesta 42+2 (-8*). Ukupno 44 (-88*). *Napomena: minus se odnosi na smanjenje broj parkirališnih mjesta zbog postave spremišta na parkirna mjesta.

Skradin

Izgradnja luke posebne namjene - pristaništa turističkih brodova NP-a Krka

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	obala
2.	Gospodarska kategorija	luke
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	privatni/komercijalni sadržaj
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	6.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Izgradnjom luke posebne namjene - privezišta za turističke brodove Nacionalnog parka Krka smanjit će se kolone u sezoni i povećati protok turista pri ulasku u Nacionalni park. Lokacija luke nalazi se na području plaže "Pionir".

Skradin

Uređenje i opremanje gradske plaže Skradin

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	plaže
2.	Gospodarska kategorija	komunalna infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u zemljište
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	4.500.000,00 kn

7. Opis projekta
Plaža u Skradinu uređit će se da zadovolji sve uvijete uređene plaže unutar ili izvan naselja. To podrazumijeva nadziranje plaže i pristupačnost svima pod jednakim uvjetima, uključivo i osobama smanjene pokretljivosti, većim dijelom uređenog i izmijenjenog prirodnog obilježja, te infrastrukturno i sadržajno (tuševi, kabine i sanitarni uređaji). Uz to, predviđena je i izgradnja ugostiteljskih objekata. Realizacija ovoga projekta predviđena je putem javno-privatnog partnerstva sa zainteresiranim investitorom, a pripremu dokumentacije osigurat će Grad Skradin.

Skradin**Valorizacija utvrde Turina**

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	tvrđava
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	500.000,00 kn

7. Opis projekta

Ovim će se projektom urediti i opremiti srednjovjekovna utvrda Turina. Ona je pripadala feudalcima Šubićima i imala je ključnu ulogu u obrani prostora rijeke Krke odbijajući napade Osmanlija. Sagrađena je za kontrolu trgovačkih putova, a ujedno je bila i pogranična utvrda velikaške obitelji. Za obnovu utvrde potrebno je napraviti pripremne radnje poput čišćenja okolnog terena, uređenja pristupnog puta i zatvorenog prostora unutar utvrde za potrebe pohranjivanja digitalne opreme.

Skradin

Uređenje biciklističko-pješačke staze Skradin-Prokuljan-Guduča-Lađevci

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	biciklistička staza
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u zemljište
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	7.500.000,00 kn

7. Opis projekta
Izgradnjom dužobalne pješačko-biciklističke staze povećat će se atraktivnost turističke destinacije Skradin, posjetiteljima će se omogućiti neposredan doživljaj prirode (Skradinski kanal, Prukljansko jezero, kanjon Guduća). Izgradnja staze doprinijet će razvoju rekreacijskog turizma (pješačenje, biciklizam) i seoskog turizma u zaledju Skradina (Lađevci, Krković). Glavne aktivnosti: izrada projektne dokumentacije, prijava na EU fondove, postupak javne nabave i odabir izvođača radova te finalizacija radova. Očekivani rezultati projekta: cca 20 km pješačko-biciklističke staze, 5 vidikovaca i 10 seljačkih gospodarstava koja se turizmom bave kao dodatnom djelatnošću.

Skradin

Uređenje i opremanje veslačke staze Skradin

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	veslačka staza
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	50.000,00 kn

7. Opis projekta
Na području Skradina planira se opremanje i uređenje veslačke staze senzorskim mjernim uređajima. Cilj navedene aktivnosti je kvalitetno opremanje veslačke staze kako bi se grad Skradin uz izgradnju veslačkog hangara pozicionirao kao destinacija za pripreme veslačkih klubova i reprezentacija iz RH te EU.

Skradin

Izgradnja spremišta za veslačke brodove s pontonom

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	veslačka staza
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	1.500.000,00 kn

7. Opis projekta

Razvojna mjeru odnosi se na izgradnju spremišta za veslačke brodove na području mala Jaruga. Uz projekt opremanja staze senzorskim mjernim uređajima realizacija ovog projekta predstavlja ključni preduvjet za daljnje pozicioniranje Grada Skradina kao veslačke destinacije. Spremište će služiti za pohranu kanua i čamaca za veslanje kojima će se moći rukovati sigurno, bez da ih se oštetiti. U spremištu će se montirati stalci za čamce, a omogućit će se i pohrana pomoćne opreme (vesla).

Skradin**Projekt zipline**

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	Zipline
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	500.000,00 kn

7. Opis projekta
Zipline je projekt koji podrazumijeva postavljanje spusta preko rijeke Krke. Bit će postavljen na ulazu u Nacionalni park, ali ne na području Parka. Zipline je osmišljen kako bi se korisniku omogućilo spuštanje čeličnim užetom. Ova će se aktivnost koristiti kao sredstvo rekreativne zabave, a realizirat će se 2017./2018. godine.

Skradin**Izgradnja stadiona Gračac**

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	nogometno igralište
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	5.000.000,00 kn

7. Opis projekta

Na području naselja Gračac planirana je izgradnja malog nogometnog igrališta i tribina kapaciteta 300-400 sjedećih mjesta. Uz igralište izgradit će se mali popratni objekt koji za potrebe sportaša i rekreativaca. Planirani objekt realizirat će se na mjestu zapuštenog igrališta.

Skradin

Revitalizacija sorte masline krvavica

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	nasadi maslina
2.	Gospodarska kategorija	poljoprivreda
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	400.000,00 kn

7. Opis projekta
U Gradu Skradinu planirana je revitalizacija sorte masline krvavica. U sklopu projekta održat će se niz predavanja na kojima će se sudionike upoznati s problematikom i mogućnostima revitalizacije starih maslinika tj. njihove regeneracije. Na predavanjima će se istaknuti prednosti područja kao mjesta pogodnog za ekološko maslinarstvo te mogućnosti razvitka maslinarstva kao jednog oblika turizma. Do sada je provedeno umatičenje stabala masline, a planirano je i podizanje oglednog primjera maslinika kako bi se sačuvala sorta.

Skradin

Kreiranje zajedničke platforme u svrhu suradnje dionika Gourmet akademije

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	formiranje zadruga i ostali oblici udruživanja u poljoprivredi
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	375.000,00 kn

7. Opis projekta
U svrhu suradnje dionika Gourmet akademije kreirat će se digitalna marketinška platforma kojoj će pristup imati svi dionici: poljoprivrednici, ugostitelji, gourmet stručnjaci i ostali zainteresirani. Na taj način postići će se širenje znanja i informacija te bolja suradnja.

Skradin

Integracija i povezivanje poljoprivrednih gospodarstava kroz sustav tematskih staza

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	tematske staze
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u zemljište
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	1.500.000,00 kn

7. Opis projekta
U svrhu razvoja turizma koji se ne zasniva samo na iskorištavanju blagodati sunca i mora potrebno je priuštiti dodatne sadržaje. Jedan od njih su tematske staze na kojima posjetitelji mogu uživati u lokalnoj povijesti, kulturi i gastronomiji. One im omogućavaju ugodno istraživanje, učenje i zabavno upoznavanje specifičnog krajolika u kojem se prožimaju povijest ovoga područja sa sadašnjim životom ovašnjih ljudi i njihovim autentičnim proizvodima, razumijevanje bogatstva prirodne i kulturne baštine koja ih okružuje. Vlasnicima lokalnih OPG-ova koji će biti povezani pomoću ovakvih staza to će donijeti dodatan prihod i promidžbu njihovih proizvoda.

Skradin

Uvođenje lokalne oznake kvalitete za tradicionalne lokalne recepte

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	poljoprivredni proizvodi
2.	Gospodarska kategorija	poljoprivreda
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u pravo
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	375.000,00 kn

7. Opis projekta
Projekt označavanja kvalitete (labelling) radit će se na lokalnoj razini. Riječ je o skupini standarda i mjerila kojima se želi stvoriti nova osnova za kvalitetu proizvoda kao nadopuna postojećem sustavu kategorizacije s ciljem povećanja konkurentnosti.

Skradin

Izgradnja i opremanje Dječjeg vrtića Skradin

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	dječji vrtić
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	5.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Prostor vrtića u prizemlju zgrade gradske Uprave u Skradinu 2016. godine bio je neadekvatan za rad i radilo se na pronalaženju alternativnog rješenja. Zaključeno je da će se na području Grada izgraditi i opremiti novi prostor za odgoj skradinskih mališana. Vrtić će se izgraditi u neposrednoj blizini zgrade Osnovne škole.

Skradin

Adaptacija kino dvorane i njegova prenamjena u dom kulture

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	dom kulture
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	1.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Postojeća kino dvorana u Skradinu preuređit će se u dom kulture. U tom kulturnom centru, osim kino predstava odvijat će se i kazališne predstave, priredbe, skupovi, predavanja i sl. Adaptacijom Doma kulture zadovoljiti će se sve potrebe vezane za održavanje brojnih kulturnih manifestacija jeru Skradinu ne postoji kvalitetan prostor za bilo kakva društvena događanja, predstave, ali ni za predstavljanje pojedinih programa od širih društveno kulturnih sadržaja.

Skradin

Uređenje, digitalizacija i opremanje gradske knjižnice

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	narodna knjižnica
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	300.000,00 kn

7. Opis projekta
Postojeća knjižnica u Skradinu smještena je u prostoru od 45 m ² , od čega 40 m ² zauzima prostor za građu. S obzirom na svakodnevne posjete i to najčešće djece, prostor je izuzetno skučen i neadekvatan za održavanje i organiziranje bilo kakvih dodatnih aktivnosti i radionica. Knjižnicu je potrebno opremiti kako bi se dobilo na iskoristivosti prostora, a građu je potrebno digitalizirati.

Skradin

Izgradnja sportske dvorane

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	srednja sportska dvorana (od 406 do 959 m ²)
2.	Gospodarska kategorija	društvena infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	6.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Na području Grada Skradina planira se izgradnja sportske dvorane. Dvorana će pružati optimalne i sigurne uvjete za dvoranske sportove; košarku, mali nogomet, ritmičku gimnastiku, borilačke sportove i sl. Posebna će se pažnja posvetiti klimatizaciji, rasvjeti. U dvorani će biti i tribina za gledatelje kojom će se osigurati sve uvjete za utakmice natjecateljskog i rekreativnog karaktera.

Skradin

Valorizacija arheološkog lokaliteta nulte kategorije - Bribirska glavica

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	arheološko nalazište
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	državni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	7.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Arheološka zona Bribirska glavica smještena je na brijegu Glavica u selu Bribir, petnaestak kilometara sjeverozapadno od Skradina. Unutar jakih bedema iz doba Liburna i rimskoga vremena (1. st.), na prostoru od oko čak 75 000 četvornih metara, ostaci su naselja u kojem se preslojavaju različite faze razvitka ovog značajnog lokaliteta – na ostacima pretpovijesne gradine sagrađeno je urbano naselje u doba Rimljana (Varvaria), a na njegovim ruševinama Hrvati podižu srednjovjekovni Bribir, koji u doba Šubića (2. pol. 13. i početak 14. st.) praktično egzistira kao centar hrvatske države. S Bribirske glavice pruža se pogled pruža se pogled na otoke šibenskog arhipelaga do Ravnih kotara, Benkovca te brda Promina, Moseć i Trtar.

Skradin

Valorizacija povijesnih utvrda na području Grada Skradina

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	tvrđava
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	15.000.000,00 kn

7. Opis projekta
U sklopu realizacije mjere provest će se obnova na sljedećim lokalitetima: Gradina (Žažvić), Gradina (Sonković), Gradina (Mokrica), Velika gradina (Rupe), gradina Visovačko jezero, Uzdah kula (Dubravice). Obnovom i turističkom valorizacijom pridonijet će se razvoju i konkurentnosti turističke ponude Grada Skradina.

Skradin

Opremanje postaja virtualnog puta "Dan s banom Šubićem"

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	obilježavanje
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	868.500,00 kn

7. Opis projekta
Projekt će uključiti nabavku i korištenje e-RB - naprednog sustava prezentacije građe muzeja, galerija, ZOO vrtova, lokacija s kulturnom baštinom i prirodnim posebnostima. e-RB omogućava vođenja pojedinačnih posjetitelja i grupa pružajući im objašnjenja i dodatne sadržaje dok prolaze lokacijom. e-RB sustav se sastoji od 7" Android tablet preglednika (e-RB preglednik) u posebnom kućištu prilagođenom nošenju po terenu, online aplikacije koja komunicira sa svakim e-RB preglednicima, brojnim administratorskim alatima za upravljanje sadržajem, vođenjem pojedinaca ili grupa, te sustava za online rezervaciju grupnih posjeta. e-RB preglednik je izuzetno fleksibilan te može prikazati sve vrste digitalnih sadržaja kao što su tekst, fotografije, audio, video, 3D animacije i proširenu stvarnost.

Skradin

Uređenje informativnog centra za posjetitelje u Laškovici

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	info-centar
2.	Gospodarska kategorija	turizam
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	2.500.000,00 kn

7. Opis projekta
U tijeku je završna faza uređenja centra za posjetitelje u Laškovici koji će biti polazna točka za posjećivanje Roškog slapa i edukaciju i usmjeravanje posjetitelja na uzvodne lokalitete Nacionalnog parka Krka.

Skradin

Sanacija ilegalnih odlagališta otpada na području Grada

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	sanacija divljih odlagališta
2.	Gospodarska kategorija	zaštita okoliša
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	7.500.000,00 kn

7. Opis projekta

Na području Grada Skradina evidentirano je 21 divlje odlagalište otpada od kojih su dva sanirana. Grad Skradin korištenjem vlastitih sredstava te uz pomoć Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost nastoji ukloniti sva divlja odlagališta s područja Grada.

Skradin

Sanacija odlagališta otpada Bratiškovački gaj

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	sanacija službenih odlagališta komunalnog otpada
2.	Gospodarska kategorija	zaštita okoliša
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	5.500.000,00 kn

7. Opis projekta
Otpad s područja Grada Skradina odlaže se na neusklađeno (nenadzirano) odlagalište otpada Bratiškovački gaj koji se nalazi na području Grada Skradina. Ovo je odlagalište prema županijskom planu predviđeno za sanaciju i zatvaranje.

Skradin

Izgradnja reciklažnog dvorišta

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	reciklažno dvorište
2.	Gospodarska kategorija	zaštita okoliša
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	3.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Godine 2014. napravljen je Plan gospodarenja otpadom u kojemu je predviđena izgradnja reciklažnog dvorišta. U okviru reciklažnog dvorišta moći će se izdvojeno odlagati korisni i dio opasnog otpada iz kućanstava. U sklopu reciklažnog dvorišta izgraditi će se i plato za prihvatanje građevinskog otpada nastalog na području Grada Skradina.

Skradin

Rekonstrukcija državne ceste s uređenjem pješačke i biciklističke staze od parkinga do mosta

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	državna cesta
2.	Gospodarska kategorija	ceste
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	državni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	3.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Rekonstrukcija državne ceste s uređenjem pješačke i biciklističke staze od parkinga do mosta. Razvojna mjeru odnosi se na preuređenje državne ceste na dionici Skradinski most - centar grada. Uz preuređenje ceste planirana je izgradnja šetnice od centra grada do plaže Skradin.

Skradin

Izgradnja ceste Laškovica-Kistanje

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	lokalna cesta
2.	Gospodarska kategorija	ceste
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	županijski značaj
6.	Procjenjena vrijednost	12.700.000,00 kn

7. Opis projekta
Ciljevi projekta: Bolja prometna povezanost prostora Bukovice sa Skradinom i autocestom A1 te turistička valorizacija desne obale rijeke Krke kroz povećanje broja seljačkih domaćinstava koja pružaju turističke usluge. Na taj način bi se ublažila daljnja depopulacija ovoga područja, omogućio razvoj poljoprivrede i drugih gospodarskih grana (prerada poljoprivrednih proizvoda, turizam). Glavne aktivosti: prijava na EU fondove, postupak javne nabave i odabir izvođača radova, izvođenje radova i puštanje u promet. Za projekt postoji građevinska dozvola i studija opravdanosti. Očekivani rezultati projekta: cca 7 km moderne dvotračne prometnice, tridesetak seljačkih gospodarstava s turističkom ponudom, 50 % povećanje broja posjetitelja Nacionalnom parku Krka na ulazima Roški slap i Kistanje (Burnum).

Skradin

Izgradnja vodoopskrbnog sustava za sjeverozapadni dio Grada Skradina

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	lokalni vodovod
2.	Gospodarska kategorija	vode
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	34.500.000,00 kn

7. Opis projekta
Ciljevi projekta: Izgradnjom vodoopskrbnog sustava sjeverozapadnog dijela Grada Skradina (naselja Bribir, Vaćani, Gorice i Bratiškovci) omogućiti opskrbu pitkom vodom za oko 500 stanovnika Grada Skradina. Glavne aktivnosti: izrada projektne dokumentacije, prijava na EU fondove, postupak javne nabave i odabir izvodača radova, izvođenje radova i puštanje u korištenje. Očekivani rezultati: cca 16 km opskrbnog magistralnog cjevovoda s vodospremom te 35 km lokalne vodovodne mreže u naseljima s cca 200 vodovodnih priključaka. Osiguranjem pitke vode stanovništvo navedenih naselja osiguravaju se osnovni uvjeti za život na tom prostoru, omogućava se razvoj gospodarskih djelatnosti (poljoprivreda, seoski turizam, obrti) te na taj način smanjuje depopulacija prostora.

Skradin

Izgradnja nove i modernizacija postojeće mreže energetski učinkovite javne rasvjete

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	ulična rasvjeta
2.	Gospodarska kategorija	energetika
3.	Vrsta ulaganja	ostala imovina
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	950.000,00 kn

7. Opis projekta
U svrhu modernizacije javne rasvjete planira se nabava i ugradnja materijala za modernizaciju javne rasvjete na području Grada Skradina primjenom mjera energetske učinkovitosti i zaštite od svjetlosnog onečišćenja.

Skradin

Izgradnja 110 kw trafostanice za potrebe turističko-rekreacijske zone Prukljan

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	proizvodnja toplinske i električne energije
2.	Gospodarska kategorija	energetika
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	6.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Realizacijom ovog projekata osigurat će se dovoljni kapaciteti električne energije za područje turističko-rekreativne zone Prukljan. Realizacija ove mjere jedna je od ključnih prepostavki za stavljanje u funkciju turističko-rekreativne zone Prukljan.

Skradin**Izgradnja mrtvačnice Krković**

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	Mrtvačnica
2.	Gospodarska kategorija	komunalna infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	870.000,00 kn

7. Opis projekta
Razvojna mjera se odnosi na izgradnju mrtvačnice na groblju Svi sveti u Krkoviću koja bi trebala biti u funkciji 2017. godine. Ukupna vrijednost projekta je 870 000 kn, a izvest će se u dvije faze: 2016. i 2017. godine.

Skradin**Izgradnja i uređenje nerazvrstanih cesta**

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	nerazvrstana cesta
2.	Gospodarska kategorija	ceste
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	3.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Na području Grada Skradina planirano je uređenje nerazvrstanih cesta u iznosu do 3 000 000 kn. Navedena aktivnost predviđena je za financiranje kroz Program ruralnog razvoja RH.

Skradin

Izgradnja sustava odvodnje Bićine - Skradinsko polje

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	izgradnja kanalizacije
2.	Gospodarska kategorija	komunalna infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	5.000.000,00 kn

7. Opis projekta
Planirani projekt odvodnje u dužini od 6 km povezuje se na postojeći prečistač otpadnih voda Skradina. Sustav će obuhvatiti dvjestotinjak stanovnika naselja Bićine i pedesetak stanovnika Skradinskog Polja.

Skradin**Izgradnja sustava odvodnje Dubravice - Rupe**

Osnovni podatci		
1.	Projektni prijedlog	izgradnja kanalizacije
2.	Gospodarska kategorija	komunalna infrastruktura
3.	Vrsta ulaganja	ulaganje u objekt
4.	Korisiti od ulaganja	javne potrebe
5.	Razina značaja	lokalni značaj
6.	Procjenjena vrijednost	30.000.000,00 kn

7. Opis projekta

Planirani sustav odvodnje odnosi se na naselja Nacionalnog parka Krka. On obuhvaća dva zasebna sustava sa zasebnim pročistivačima koje se ne planira povezati zbog konfiguracije terena. Na području Dubravica postavit će se cca 5 km mreže s pročistačem, a na području Rupa 4 km.

**OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPJSKE UNIJE
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj**

Strategija razvoja Grada Skradina 2015. – 2020.

**PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.
Udio sufinanciranja: 85 % EU, 15 % RH**

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaze u ruralna područja